

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

ЗА ПЕРИОД 2025-2029. ГОДИНЕ

-ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊАЗА СЕДМИ РАЗРЕДОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА-

Јун, 2025.године.

ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ

Предмет: СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

Разред: VII

Фонд часова:	Годишњи фонд:	144
	Недељни фонд:	4
Циљ предмета:	Циљеви учења Српског језика и књижевности јесу да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању; да кроз читање и тумачење књижевних дела развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање; подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у култури, као и о медијској писмености; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.	
Кључни појмови садржаја предмета:	Језик и језичка култура, правопис, књижевност	

ТЕМА/ ОБЛАСТ	Исходи:	Садржаји:	Начин остваривања програма:	Опште/ међупредметне компетенције:	Корелација :
-----------------	---------	-----------	--------------------------------	--	-----------------

КЊИЖЕВНОСТ	УЧЕНИК ЋЕ БИТИ У СТАЊУ ДА: - користи књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима и повезује их са новим делима која чита; - истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи; - чита са разумевањем различите врсте текстова и коментарише их, у складу са узрастом; - разликује народну од ауторске књижевности и одлике књижевних родова и основних књижевних врста; - разликује основне одлике стиха и строфе – укрштену, обгрљену и парну риму; слободни и везани стих; рефрен; - тумачи мотиве (према њиховом садејству или контрастивности) и песничке слике у одабраном лирском тексту; - локализује књижевна дела из обавезног школског програма; - разликује етапе драмске радње; - разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта; - разликује облике казивања (форме приповедања);	ЛИРИКА Јован Дучић: <i>Подне</i> Милан Ракић: <i>Божур</i> Владислав Петковић Дис: <i>Међу својима</i> Милутин Бојић: <i>Плава гробница</i> Десанка Максимовић: <i>Крвава бајка</i> Стеван Раичковић: <i>После кише</i> Јован Јовановић Змај: <i>Јутунска јухахаха</i> Рабиндранат Тагоре: <i>Папирни бродови</i> Вислава Шимборска: <i>Облаци</i> ЕПИКА Народна бајка (једна по избору): <i>Међедовић / Чудотворни прстен / Златорунни ован</i> Стефан Митров Љубиша: <i>Кањош Мацеџовић</i> (одломак) Радоје Домановић: <i>Вођа</i> (одломак) Петар Кочић: <i>Кроз мећаву</i> Иво Андрић: <i>Јелена, жена које нема</i> (одломак) Данило Киш: <i>Прича о печуркама / Еолска харфа</i> 3	- Настава ће се реализовати кроз поштовање међупредметних компетенција и компетенција за целоживотно учење; - Реализација одређених наставних садржаја кроз одржавање огледних и угледних часова у сарадњи са наставницима других предмета; - Примењивање ИКТ-а у настави кроз различите начине коришћења интернета, апликација и софтвера за наставу; видео-бим презентација... - Праћење и вредновање резултата напредовања ученика је у функцији остваривања исхода, а започиње иницијалном проценом достигнутог нивоа знања, у односу на који ће се одмеравати даљи напредак и формирати оцена. - Сваки наставни час и свака активност ученика је прилика за формативно оцењивање, односно регистровање напретка ученика и упућивање на даље активности. - Формативно мерење подразумева прикупљање	Општа предметна компетенција (ОПК) Ученици говоре и пишу користећи оба писма, дајући предност ћирилици, у различитим комуникативним ситуацијама и дигиталном окружењу, примењујући књижевно-језичку и правописну норму. Негују културу дијалога и поштују основне норме комуникације. Имају развијен речник и способни су да користе језик да би исказали своје стваралачке могућности. Примењују основна знања у	Историја, географија, веронаука, информатика, ликовна и музичка култура
-------------------	--	--	--	---	--

ЈЕЗИК/ГРА МАТИКА	- разликује глаголске начине и неличне глаголске облике и употреби их у складу са нормом; - одреди врсте непроменљивих речи у типичним случајевима; - уочи делове именичке синтагме; - разликује граматички и логички субјекат; - разликује сложени глаголски предикат од зависне реченице са везником да; - препознаје врсте напоредних односа међу реченичним члановима ине независним реченицама; - идентификује врсте зависних реченица; - искаже реченични члан речју, предлошко-падежном конструкцијом, синтагмом и реченицом; - примени основна правила конгруенције у реченици;	Грађење и основна значења глаголских облика: футур II, императив, потенцијал; трпни гл. придев, гл. прилог садашњи и гл. прилог прошли. Подела глаголских облика на просте и сложене и на личне (времена и начини) и неличне. Непроменљиве врсте речи: везници, речце, узвици. Појам синтагме (главни члан и зависни чланови); врсте синтагми: именичке, придевске, прилошке и глаголске. Атрибут у оквиру синтагме. Логички субјекат. Сложени глаголски предикат. Напоредни односи међу реченичним члановима – саставни, раставни и супротни. Појам комуникативне и предикатске реченице. Независне предикатске реченице напоредни односи међу независним реченицама (саставни, раставни, супротни). Зависне предикатске			
-----------------------------	--	---	--	--	--

ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА и ПРАВОПИ С	-доследно примени правописну норму; - разликује дугосилазни и дугоузлазни акценат; - говори на задату тему поштујући књижевнојезичку норму; -разликује књижевноуметнички од публицистичког функционалног стила; - саставља кохерентан писани текст у складу са задатом темом наративног и дескриптивног типа; - пише једноставнији аргументативни текст позивајући се на чињенице; - користи технички и сугестивни опис у изражавању; - препозна цитат и фусноте и разуме њихову улогу; - пронађе потребне информације у нелинеарном тексту; - напише електронску (имејл, SMS) поруку поштујући нормативна правила; -примењује различите стратегије читања (информативно, доживљајно, истраживачко и др.); -састави текст репортажног типа (искуствени или фикционални); -правилно употреби фразеологизме и устаљене изразе који се јављају у литерарним и медијским текстовима.	ПРАВОПИС: Правописна решења у вези са обрађеним глаголским облицима. Интерпункција у вези са зависним реченицама (запета, тачка и запета). Писање скраћеница, правописних знакова. ОРТОЕПИЈА: Дугоузлазни и дугосилазни акценти ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА: Књижевноуметнички и публицистички текстови. Усмени и писмени састави према унапред задатим смерницама (ограничен број речи; задата лексика; одређени граматички модели и сл.). Текст заснован на аргументима. Технички и сугестивни опис. Репортажа. Цитати и фусноте из различитих књижевних и неуметничких текстова. Нелинеарни текстови: табеле, легенде,⁵			
--	--	--	--	--	--

Препоручени начин прилагођавања програма ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и ученицима са изузетним способностима:					
- просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбе, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...) - што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима - размена искустава и сарадња са члановима Већа стручних сарадника у школи... - коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја Део школског програма биће индивидуални планови за ученике којима је потребна додатна подршка због сметњи и тешкоћа у развоју и учењу, као и надареним ученицима.					

СТАНДАРДИ:

Тема / област:	Основни ниво:	Средњи ниво:	Напредни ниво:
ЈЕЗИК/ГРАМАТИКА	- СРП.ОО.О.1.3. Разликују променљиве и непроменљиве речи, именују врсте речи и разврставају их према основним граматичким категоријама. - СРП.ОО.О.1.5. Препознају основне реченичне чланове; разликују независне од зависних предикатских реченица; именују врсте независних реченица према њиховој комуникативној функцији.	- СРП.ОО.С.1.3. Уочавају евентуалне разлике између свог и књижевног акцентовања речи; умеју да одреде место акцента у речи. - СРП.ОО.С.1.5. Разликује подврсте променљивих речи и њихове граматичке категорије, као и све глаголске облике (осим имперфекта). - СРП.ОО.С.1.7. Уочавају синтагме и умеју да анализирају једноставније реченице грађене по основним моделима; познају врсте зависних реченица и разумеју њихову функцију. - СРП.ОО.С.2.1. Примењују теоријска	- СРП.ОО.Н.1.1. Разумеју и објашњавају основне функције језика (комуникативну и стваралачку); познају појмове једнојезичности и вишејезичности и знају одговарајуће језичке прилике у Србији. - СРП.ОО.Н.1.2. Умеју да одреде дужину/квантитет акценатског слога и примене правила акцентуације у једноставним примерима (унутрашњи слогови и једносложне речи); - СРП.ОО.Н.1.4. Проналазе и именују делове речи у вези са облицима речи (граматичку основу и наставак за облик); знају основна значења падежа, именују личне и неличне, просте и

		знања у уочавању, илустровању и анализи граматичких појава у сложенијој језичкој ситуацији.	сложене глаголске облике и правилно их употребљавају у писању и говору. – СРП.ОО.Н.1.6. Анализирају синтагме, предикатске и комуникативне реченице и увиђају њихов међусобни однос у језичком систему; примењују основна правила слагања реченичних чланова.
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА и ПРАВОПИС	– СРП.ОО.О.1.6. Разумеју значења речи, устаљених израза и фразеологизама са којима се срећу у школским текстовима и свакодневној комуникацији. – СРП.ОО.О.1.8. Знају правописна правила и примењују их у једноставнијим примерима. – СРП.ОО.О. 1.9. Разликују формално од неформалног изражавања и повезују начин изражавања са комуникативном ситуацијом. – СРП.ОО.О.2.2. Служи се „Правописом српског језика” и речницима за решавање језичких и правописних правила. – СРП.ОО.О.2.3. Читају књижевне и неуметничке текстове (линеарне и нелинеарне) и с пажњом и разумевањем слушају једноставније излагање (нпр. предавање уживо или аудио, аудио-визуелно или дигитално излагање) изграђујући навике читања и пажљивог слушања.	– СРП.ОО.С.1.8. Знају и тумаче значења речи и фразеологизама који се јављају у литерарним и медијским текстовима намењеним младима и правилно их употребљавају. – СРП.ОО.С.1.9. Препознају функционалне стилове (књижевно-уметнички, научни, административни, публицистички и разговорни) на основу њихових одлика и примењују их у складу са комуникативном ситуацијом. – СРП.ОО.С.1.10. Доследно примењују правописна правила и уочавају грешке у свом и туђем тексту. – СРП.ОО.С.2.2. Уочавају и исправљају грешке у свом и туђем тексту у складу са правописном нормом. – СРП.ОО.С.3.1. Изражавају своје мишљење у школском, приватном, јавном и медијском контексту служећи се књижевним језиком, уз свест о социјалним конвенцијама и	– СРП.ОО.Н.1.7. Одређују значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава и/или контекста у коме су употребљени; познају и користе метафору и метонимију као лексичке механизме. – СРП.ОО.Н.2.4. Усклађују сврху, садржај и начин излагања са комуникативном ситуацијом. – СРП.ОО.Н.2.5. Састављају различите типове текстова (бирају одговарајуће елементе функционалних стилова и форме казивања) испољавајући оригиналност и креативност. – СРП.ОО.Н.2.6. Истражују и упоређују информације из различитих медијских извора вреднујући поузданост извора и релевантност информација. – СРП.ОО.Н.3.1. Разумеју и користе могућности језика, истражују и изражавају ставове о себи, као и о друштвеном, културном, моралном, духовном и естетским димензијама

	– СРП.ОО.О.2.4. Исказују свој доживљај о говореном или писаном тексту (нпр. колико им се текст допада, да ли им је занимљив/необичан; које је основно осећање и тон текста и сл.). – СРП.ОО.О.2.7. Одабирају и прилагођавају комуникативној ситуацији одговарајућа изражајна (вербална и невербална) средства, лексику и облике казивања у писаном и говореном тексту. – СРП.ОО.О.2.8. Уочавају информације у тексту које не разумеју и налазе начине за сазнавање (постављају питања); проналазе информације из текста према задатом критеријуму. – СРП.ОО.О.3.1. Користе знања из језика како би се правилно, јасно и примерено комуникативној ситуацији изражавали писаним и усменим путем. – СРП.ОО.О.3.2. Умеју да прочитају информацију исказану у различитим облицима (табела, графикон, хипертекст...) и интерпретирају је на различите начине (усмено, писмено, визуелно, дигитално). – СРП.ОО.О.3.3. Пишу примењујући различите форме казивања и различите функционалне стилове. – СРП.ОО.О.3.4. Усклађују	културолошким различитостима. – СРП.ОО.С.3.2. Користе изграђене вештине сарадње и културу комуникације, културу сопственог вербалног и невербалног изражавања, као и вештине слушања и поштовања туђег мишљења у различитим аспектима, медијима и комуникацијским ситуацијама. – СРП.ОО.С.3.3. Негују културу свог народа и поштују и уважавају различитости других култура. – СРП.ОО.С.3.4. Користе читалачку писменост (размишљају о тексту и вреднују његов садржај; пореде чињенице и ставове изнете у тексту с властитим представама, траже доказе у тексту и супротстављају их доказима из других извора информација, користећи општа и специфична знања, али и способност апстрактног размишљања) у различитим сферама, (уметничкој, дигиталној, информатичкој, финансијској, здравственој, медијској, научној, математичкој...). – СРП.ОО.С.3.5. Проширују интересовање за читање – од различитих неуметничких текстова до књижевности за младе, националне и светске белетристике; умеју да препоруче књигу и да вреднују препоруке других. – СРП.ОО.С.3.7. Користе знања из	људских искустава. – СРП.ОО.Н.3.2. Имају интерактиван однос према медијима; препознају различите врсте медијских манипулација и њихов утицај на обликовање стварности. – СРП.ОО.Н.3.3. Развијају лични стил у вербалном и невербалном изражавању. – СРП.ОО.Н.3.4. Негују позитивне интеракције и сарадњу у тимском раду уз истрајност и проактивност у остваривању циљева; спремни су да учествују у активностима заједнице и друштва. – СРП.ОО.Н.3.6. Уочавају и прате развој и утицај уметности, науке и технологије на писменост и језик; брину о очувању културно-историјских споменика, о безбедности и одрживости животне средине. – СРП.ОО.Н.3.7. Користе читалачку писменост да би објективно и критички разматрали садржај и форму текста, његову структуру, жанр, начин и стил писања; разликују чињенице од интерпретације, као и ауторове евентуалне пристрасности и предрасуде. – СРП.ОО.Н.3.8. Читајући и пишући, проширују своје видике и развијају свој мисаони и емоционални свет, уз спремност да преузму одговорност за
--	---	---	---

одговарајући језички израз са контекстом (укључујући и конструктивну комуникацију у сарадњи са другима, у групи, на друштвеним мрежама и интернету). – СРП.ОО.О.3.5. Изражавају аргументовано своје мишљење у складу са контекстом, уважавајући туђе ставове. – СРП.ОО.О.3.6. Препознају говор и држње и дискриминаторне ставове у свакодневним ситуацијама и у медијима као негативну појаву; поштују личне и културолошке различитости. – СРП.ОО.О.3.7. Користе читалачку писменост (проналазе информације, разумеју опште значење текста, интерпретирају значење текста) као средство за учење других предмета. – СРП.ОО.О.3.8. Примењују различите стратегије читања и прилагођавају их природи текста и сврси читања (информисање, учење, естетски доживљај, забава); читају, разумеју и интерпретирају нелинеарне текстове. – СРП.ОО.О.3.9. Имају развијене читалачке навике и схватају значај читања за развој сопствене опште културе и знања. – СРП.ОО.О.3.10. Разумеју значај књижевности и културе у свом животу; развијају креативност и сопствене стваралачке способности на	језика и књижевности за креирање и/или вредновање различитих културних садржаја; спремни су да учествују у самосталним и тимским пројектима; способни су да развију идеју и да је представе препознајући и остварујући личну, друштвену и комерцијалну вредност. – СРП.ОО.С.3.8. Састављају говорене или писане текстове на основу научног, основне и секундарне литературе; умеју да цитирају и/или парафразирају туђе текстове. – СРП.ОО.С.3.9. Уважавају културну разноликост Србије, цене културну баштину свог завичаја; имају развијене културне потребе, знају како да их искажу и задовоље.	изборе и одлуке који утичу на лични живот и живот заједнице. – СРП.ОО.Н.3.9. Негују хумани и критички однос према културним различитостима и начину на који се књижевношћу и другим уметностима може доживети и обликовати свет. – СРП.ОО.Н.3.10. Вреднују језик као медиј националне културе, националну културну баштину и културну разноликост Европе и света.
--	--	--

	евим пољима; вреднују књижевност као суштински део националне, европске и светске културе и као средство за промоцију различитих култура. – СРП.ОО.О.3.11. Користе знања из езика и књижевности за учествовање у различитим културним садржајима (приредбе, представе, књижевне вечери, изложбе, перформансе...), реализују унапред осмишљене идеје, учествују у пројектима који се тичу школе и локалне заједнице. – СРП.ОО.О.3.12. Састављају једноставнији говорени или писани текст према задатом критеријуму, одговорно се односећи према питањима везаним за интелектуалну својину. – СРП.ОО.О.3.13. Увиђају значај езика у неговању културног и националног идентитета; поштују езике националних мањина у Србији и познају елементе њихове културне баштине и историјског наслеђа.		
КЊИЖЕВНОСТ	– СРП.ОО.О.1.10. Повезују прочитана књижевна дела са њиховим ауторима; самостално саопштавају основну садржину дела, основну тему, главни мотив дела и његове главне ликове, време и место радње; разликују основне форме казивања. – СРП.ОО.О.1.11. Класификују текстове према различитим критеријумима:	– СРП.ОО.С.1.11. Повезују књижевна дела са историјским и друштвеним контекстом. – СРП.ОО.С.1.12. Уочавају у делу лирске, епске и драмске елементе; именују основне књижевне (песма, приповетка, роман...) и књижевно-научне врсте (биографију, аутобиографију, дневник, путопис, мемоаре и научно-популарне	– СРП.ОО.Н.1.8. Тумаче одлике лирског, епског и драмског у различитим књижевним делима и у књижевним врстама на међи (нпр. драмски спев, лирско-епске врсте). – СРП.ОО.Н.1.9. Уочавају и описују езичке, структурне и/или естетске особине књижевног и неуметничког дела и користе их у вредновању књижевног дела и развијању властитог

књижевни/некњижевни текст, народна/ауторска књижевност; дело у прози/дело у стиху; књижевни род епски, лирски, драмски). – СРП.ОО.О.2.5. Повезују садржај књижевног дела са сопственим или туђим искуством. – СРП.ОО.О.2.6. Сажимају и препричавају прозни текст разликујући главно од споредног; интерпретирају текст (описују ликове, поступке, изводе закључке...).	текстове). – СРП.ОО.С.1.13. Разликују аутора књижевног дела од наратора, драмског лица или лирског субјекта; књижевни текст од неуметничког текста који обрађују исте/сличне теме, ликове и догађаје. – СРП.ОО.С.1.14. Именују различите облике казивања (приповедање у 1. и 3. лицу, хронолошко и ретроспективно; описивање, врсте описа; монолог, унутрашњи монолог и дијалог), језичко стилска изражајна средства, као и врсте стиха, строфе и риме приликом интерпретације и анализе књижевних дела. – СРП.ОО.С.1.15. Праве разлику између парафразе (препричавања) и анализе дела. – СРП.ОО.С.2.3. Користе различите стратегије читања и учења у складу са постављеним циљем. – СРП.ОО.С.2.4. Редовно читају књижевна дела из школског програма и дела по свом слободном избору, стичући читалачке навике и развијајући књижевни/естетски укус. – СРП.ОО.С.2.5. Доживљавају књижевно дело исказујући личне утиске; интерпретирају књижевни и неуметнички текст истичући битне детаље; повезују, упоређују и	стила изражавања. – СРП.ОО.Н.2.1. Анализирају кључне чиниоце структуре књижевног текста (тематске, идејне, стилске, језичке и композиционе особине) користећи књижевнотеоријску терминологију. – СРП.ОО.Н.2.2. Процењују функцију употребљених стилских средстава (стилске фигуре, облици казивања, слојевитост у значењу) у одређеном контексту. – СРП.ОО.Н.2.3. Анализирају проблем, идеју или поруку у књижевном и неуметничком тексту сагледавајући их из различитих перспектива; проналазе аргументе, рангирају и преиспитују њихову вредност и евентуално коригују своје ставове.
---	---	---

образлажу своје закључке чињеницама из текста и личног искуства.

– СРП.ОО.С.2.6. Тумаче узрочно-последичне односе у вези са догађајима у тексту, поступцима и карактеристикама ликова, историјским и друштвеним контекстом, тј. мотивима, стилско језичким средствима у поезији; откривају идејни слој текста.

– СРП.ОО.С.2.7. Процењују поступке и особине ликова и тако формирају и преиспитују моралне ставове.

– СРП.ОО.С.2.8. Разликују субјективност од објективности у изражавању, чињенице од интерпретација, препознају метафоричност; хумор, иронију, сатиру; препознају сврху и циљ изражавања (пропаганда, манипулација, реклама, информисање...).

– СРП.ОО.С.2.9. Организују говорени или писани текст (осмишљавају и преобликују план, структурирају и преуређују садржај, повезују делове у складну говорену или писану целину).

– СРП.ОО.С.2.10. Самостално проналазе, повезују информације из текстова из различитих области и користе их у учењу и свакодневним животним ситуацијама.

– СРП.ОО.С.3.6. Разумеју међусобне

	везе књижевности и културе; обликују своје естетске и етичке ставове уз помоћ литературе.	
--	---	--

Упутство за формативно и сумативно оцењивање са критеријумима оцењивања:

Бројчано оцењивање обухвата: усмене одговоре, контролне, писмене и домаће задатке, рецитовање/читање текстова

ОДЛИЧАН (5)

ученик редовно извршава своје обавезе, доноси прибор и домаће задатке, изузетно је активан и мотивисан за рад, показује заинтересованост и жељу за напредовањем и стицањем знања, критички размишља, заступа и образлаже изнете ставове

Књижевност

- Ученик **чита са разумевањем** различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и **потпуно самостално** уме да опише свој доживљај и да **процени** основни тон певања, приповедања или драмске радње. Барата књижевнотеоријским појмовима, самостално их уочава, разуме њихову функцију у тексту.

Језик

- Ученик **у потпуности** са разумевањем усваја наставне садржаје из граматике и на примерима показује да **уме потпуно самостално да примени** стечена знања из фонетике, морфологије, синтаксе, историје језика, дијалектологије и акцентологије.

Језичка култура

- Говорну поруку изговара **потпуном и правилном реченицом** и **врло успешно** самостално говори напамет одабране одломке или књижевне текстове, прича, препричава и описује и **показује логичну и емоционалну изражајност** у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела).
- Писмени радови су садржајно разрађени, тачно написани, композицијски утемељени, **занимљиви, креативни и маштовити**.
- Самостално проналази тражене информације у тексту.

ВРЛО ДОБАР (4)

ученик се труди да редовно извршава своје обавезе, доноси прибор и домаћи, активан је на часу, показује заинтересованост и жељу за напредовањем и стицањем знања

Књижевност

- Ученик чита са разумевањем различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и **готово (у потпуности) самостално** уме да опише свој доживљај и да **одреди** основни тон певања, приповедања или драмске радње.

Језик

- Ученик **готовоу потпуности** са разумевањем усваја наставне садржаје из граматике и на примерима показује да готово увек **уме самостално да примени** стечена знања из фонетике, морфологије, синтаксе, историје језика, дијалектологије и акцентологије.

Језичка култура

- Говорну поруку изговара **потпуном и правилном реченицом** и **врло успешно** самостално говори напамет одабране одломке или књижевне текстове, прича, препричава и описује и **показује логичну и емоционалну изражајност** у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела).
- Писмени радови су садржајно разрађени, тачно написани, композицијски утемељени, **занимљиви, креативни и маштовити**.
- Самостално проналази тражене информације у тексту.

ДОБАР (3)

ученик прати наставу, скоро увек доноси прибор и домаћи, активан је на часу, али не у континуитету

Књижевност

- Ученик чита различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и **делимично** уме да опише свој доживљај и да **уз помоћ наставника** одреди основни тон певања, приповедања или драмске радње.
- **Самостално уме** да одреди књижевни род и **тражи помоћ** при одређивању врсте. **Уз подстицај одређује** неке елементе композиције.
- Зна карактеристике народне и ауторске књижевности. **Зна дефиниције** стилских фигура, **уз помоћ наставника или вршњака препознаје** их у тексту.
- **Делимично** усваја књижевне термине и појмове и **понекад учествује** у интерпретацији.
- **У већини случајева** чита домаћу лектуру и **понекад** учествује у интерпретацији.
- На часовима је **каткад** активан и **не користи** додатне изворе знања.

Језик

- Ученик **уме да дефинише** наставне садржаје из граматике, **памти их и репродукује** али **не учи редовно** па **греш** у примени стечена знања.
- **Зна** правописна правила (употреба великог слова, састављено и растављено писање речи, интерпункцијски знакови – запета, наводници, црта) и **делимично** их примењује у писаним радовима.
- Делимично успешно пише по диктату (**до 6 грешака**) и уме да одговори на питања али реченице нису граматички и правописно тачне (питања отвореног типа).
- Правилно изговара гласове и **понекад греш** у наглашавању речи, интонирању реченице и читању наглас.

Језичка култура

- Говорну поруку, одабране одломке или књижевне текстове који се уче напамет, препричава и описује **уз помоћ** наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела).
- Писмени радови су **делимично** садржајно разрађени, **делимично** тачно написани, композицијски утемељени.
- **Уз помоћ** проналази тражене информације у тексту и наводи синонине и антониме.

ДОВОЉАН (2)

ученик повремено прати наставу, повремено доноси прибор и домаћи, ретко је активан на часу, потребна му је помоћ/подсећање и подстицај

Књижевност

- Ученик **лоше чита** различите врсте књижевних дела (и остале типове текстова) и **понекад делимично** уме да опише свој доживљај и да **уз помоћ наставника понекад** одреди основни тон певања, приповедања или драмске радње.
- **Понекад уз помоћ уме** да одреди књижевни род и **стално тражи помоћ** при одређивању врсте.
- Уз **подстицај ретко одређује** неке елементе композиције.
- **Разликује** народну од ауторске књижевности.
- **Препознаје** неке књижевнотеоријске појмове **уз подстицај и помоћ**.
- У **већини случајева не чита** домаћу лектуру и **ретко учествује** у интерпретацији.
- На часовима је **ретко активан**.

Језик

- Ученик **ретко уме дефинише** наставне садржаје из граматике, **делмично их памти и репродукује** али **ретко учи па не уме** примени стечена знања (разликује категорије рода, броја и уз помоћ ретко одређује падеже речи које имају деклинацију; понекад препознаје основне реченичне чланове; уз помоћ разликује глаголска времена).
- **Прави** веће правописне и граматичке **грешке**. Потребна је стална помоћ наставника. Углавном правилно изговара гласове и углавном **греша** у наглашавању речи, интонирању реченице и читању наглас.

Језичка култура

- **Ретко успева** да формулише говорну поруку, да каже одабране одломке или књижевне текстове који се уче напамет, да препричава и описује и **поред помоћи** наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела).
- Писмени радови су **логички неповезани и садржајно сиромашни али у вези са темом, имају доста већих правописних, граматичких и стилских грешака**, али поштује форму.
- **Понекад уме** да наведе синоним и антоним уз помоћ наставника.

НЕДОВОЉАН (1)

ученик не записује, нема прибор, не ради домаће задатке и уопште није активан на часу

Књижевност

- Ученик **нема развијено интересовање** за читање и ни уз добру мотивацију и помоћ **не учествује** у интерпретацији.
- Нема основна књижевнотеоријска знања а због лошег читања не разуме текст.
- **Не чита** домаћу лектуру и **не учествује** у интерпретацији.
- На часовима је **неактиван**.

Језик

- Ученик **није усвојио** наставне садржаје из граматике, **не препознаје граматичке категорије**.
- **Нема предзнања** па **тешко прати** наставу, **пасиван и незаинтересован**.
- **Не прихвата помоћ** ни савете наставника.

Језичка култура

- **Не успева** да формулише говорну поруку, да каже одабране одломке или књижевне текстове који се уче напамет, да препричава и

описује и **поред помоћи** наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела).

➤ Писмени радови су **логички неповезани и садржајно сиромашни и нису у вези са темом, не поштује павописну и граматичку норму.**

➤ **Тешко се изражава** а техника читања **не задовољава.**

Елементи формативног оцењивања:

➤ усмени одговори,

➤ писмене провере до петнаест минута,

➤ ангажовање (степен развијености ученичке компетенције, активност на часу, успешност у групном раду, израда плаката/паноя, семинарски радови, пп презентација...),

➤ домаћи задаци,

➤ однос према раду.

Предмет: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Разред: седми

Фонд часова:	Годишњи фонд:	72
	Недељни фонд:	2
Циљ предмета:	Циљ учења ЕНГЛЕСКОГ језика у основном образовању заснива се на потребама ученика које се остварују овладавањем комуникативних вештина и развијањем способности и метода учења страног језика. Циљ наставе страног језика у основном образовању стога јесте: развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика. Током основног образовања, ученик треба да усвоји основна знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, на вишем нивоу образовања и самостално, учење истог или другог страног језика.	
Кључни појмови садржаја предмета:	Subject/Object personal pronouns, Possessive adjectives/pronouns, Possessive case, Question words, Prepositions of time, Prepositions of place/movement, C/U nouns – Quantifiers – Plurals, both/neither/either, some/any/no/every & compounds, Present tenses, Adverbs of frequency, Stative verbs, Present perfect – have been/have gone, (to) infinitive – -ing form, Imperative, Word Formation, Past tenses, Adverbs of manner, Future tenses, Time clauses, Conditionals, The passive, Articles, Relative pronouns, Comparison (adjectives – adverbs), too – enough, Modals, Singular/Plural nouns – Uncountable nouns, Reflexive pronouns, Reported requests/demands, Reported suggestions/advice, Clauses of concession, Question tags	

ТЕМА/ ОБЛАСТ	Исходи:	Садржаји:	Начин остваривања програма:	Опште/ међупредметне компетенције:	Корела ција
-----------------	---------	-----------	--------------------------------	--	----------------

Starter	– разуме једноставније текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; – поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставнија језичка средства; – размени једноставније информације личне природе; – у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима; – разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; – опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства;	Речи и изрази који се односе на теме - физички изглед, одећу, свакодневне активности, превозна средства, храну, пиће, животиње; језичке садржаје <i>She usually watches TV online in the evening. (Subject/Object personal pronouns – Possessive adjectives/pronouns); No, it's not mine. That's my grandparents' house. (Possessive case); How often does he play basketball? (Question words); Emma goes to bed at 10 o'clock at night. (Prepositions of time); The bookshop is between the florist's and the butcher's. (Prepositions of place/movement); How many teaspoons of sugar do you want? (C/U nouns – Quantifiers – Plurals); Both reindeer and monkeys are mammals (both/neither/either); Does anyone know where I can get a taxi? (some/any/no/every & compounds); It's a blue, leather backpack with brown straps and a brown handle. (Order of adjectives);</i> једноставније текстове и дијалоге који се односе на теме (слушају, читају, говоре и пишу); сличности и разлике у културама.	Остваривање програма се очекује кроз низ активности које ће довести до жељених исхода и омогућити ученику сврсисходно комуницирање на страном језику. - учествовање у групном и раду у пару - играње улога - активно доприношење часу кроз критичку размену мишљења и стечених знања - израда пројеката индивидуалних и групних пре - презентација - истраживање за домаћи и школски рад - употреба пројектора приликом часа - употреба школске кухиње - програм ће по потреби бити прилагођен индивидуалним потребама ученика у виду умањења захтева или додатног броја захтева - ученици ће сваког часа имати прилику да активно провере своје знање кроз усмене и писмене активности у модулима - након сваког модула ученици ће имати писмену проверу о усвојености обрађеног градива, док ће се током часова редовно процењивати усменим путем и кратким писаним	Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву.	српски језик и књижевност, физичко и здравствено васпитање, биологија, географија
Our World	– разуме једноставније текстове који се односе на опис особа,	Речи и изрази који се односе на теме -географске особености, стране света, облике, врсте	процењивати усменим путем и кратким писаним	Комуникација, сарадња, дигитална	српски језик и књижев

	биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; - опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства; - разуме једноставније текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости; - разуме једноставније текстове у којима се описују способности и умећа; - размени појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости; - опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа; - разуме једноставнија питања која се односе на оријентацију/ положај предмета, бића и места у простору и правац кретања и одговори на њих; - затражи и разуме обавештења о оријентацији/положају	грађевина, становање, места у граду, фразалне глаголе са глаголом <i>come</i>; језичке садржаје <i>She's working at a hotel for the summer. (Present simple – Present continuous – Adverbs of frequency – Stative verbs)</i>; <i>Have you ever tried rock climbing? Yes, I have. He has gone to the supermarket. (Present perfect – have been/have gone)</i>; <i>Luke is keen on travelling. (to infinitive – -ing form)</i>; <i>Help yourselves to some more sandwiches. (Imperative)</i>; <i>The Eiffel Tower in Paris is made of iron. (Prepositions)</i>; <i>The length of the London Bridge is 269 metres. (Word Formation: suffixes to form nouns(-eight, -ength, -th))</i>; једноставније текстове и дијалоге који се односе на теме (слушају, читају, говоре и пишу); сличности и разлици у културама.	проверама - програм предвиђа два писмена задатка у току школске године	компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција.	ност, математика, биологија, географија, историја, грађанско васпитање
--	---	---	---	---	---

	предмета, бића и места у простору и правцу кретања; - опише правац кретања и просторне односе једноставнијим, везаним исказима.				
Me & the others	– разуме једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости; – размени појединачне информације и/или неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости; – опише у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; – опише неки историјски догађај, историјску личност и сл.; – разуме једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања и реагује на њих; – изрази допадање и недопадање уз једноставније	Речи и изрази који се односе на теме - слободно време, забаву и разоноду, школски живот, говор тела у ВБ, фразалне глаголе са глаголом <i>carry</i>; језичке садржаје <i>My parents weren't at home yesterday afternoon. (Past simple (the verb to be));</i> <i>Max was watching TV when the phone rang. (Past simple vs Past continuous);</i> <i>He used to stay up late in the evening. (used to);</i> <i>I tidied my room yesterday afternoon. Alan has worked in Italy since 2015. (Past simple vs Present perfect);</i> <i>The children played happily outdoors yesterday. (Adverbs of manner);</i> <i>Her grandfather came from Northern Serbia. (Prepositions);</i> <i>Romina was excited to visit the UK. (Word Formation: -ing/-ed adjectives)</i> једноставније текстове и дијалоге који се односе на теме (слушају, читају, говоре и пишу); сличности и разлике у културама.		Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини.	српски језик и књижевност, физичко и здравствено васпитање, географија, грађанско васпитање

	образложење; – разуме једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих; – изражава мишљење, слагање/неслагање и даје кратко образложење.				
What if...?	- разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих; – размени једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; – саопшти шта он/она или неко други планира, намерава, предвиђа; – разуме једноставније исказе који се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе и реагује на њих; – размени једноставније информације које се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе код куће, у школи и на јавном месту;	Речи и изрази који се односе на теме - очување животне средине, климу и временске проблеме, занимања, угрожене врсте, слободно време, фразалне глаголе са глаголом <i>look</i>: језичке садржаје <i>Tom's going to study Biology at university this September. I think you'll have a great time at the aquarium. Tom is catching a plane to Italy tomorrow morning. (will – be going to – Present simple – Present continuous)</i>; <i>Mike will volunteer at the local zoo when he finishes school. (Time clauses (when, after, before, as soon as))</i>; <i>If we heat ice, it melts. If you buy an electric car, you will save a lot of petrol money. (Conditionals (0-1))</i>; <i>She loves sharing her stories for/with us. (Prepositions)</i>; једноставније текстове и дијалоге који се односе на теме (слушају, читају, говоре и пишу); сличности и разлике у културама.		Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, одговоран однос према здрављу.	биологија, српски језик и књижевност, грађанско васпитање, географија

	– разуме једноставније исказе који се односе на поседовање и припадање; - формулише питања и једноставније исказе који се односе на поседовање и припадање.				
Arts & Festivals	– разуме једноставније предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење; – упути предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе; – затражи и пружи додатне информације у вези са предлозима, саветима и позивима на заједничке активности;	Речи и изрази који се односе на теме -фестивале и културне догађаје, материјале који се могу рециклирати, музичке жанрове, врсте романа, фразалне глаголе са глаголомturn: језичке садржаје <i>The museum was visited by tourists. (The passive); There is an arts festival on the Aran Islands every – September. (a/an – the – one/ones); The gallery where Emma is exhibiting her art is near the library.. (Relative pronouns (who, which, whose, that,where)); The band's new songs are a lot better than their old ones (Comparative – Superlative (adjectives – adverbs); The service was fast enough. (too – enough); What type of films do you get fed up with seeing? (Prepositions);</i> једноставније текстове и дијалоге који се односе на теме (слушају, читају, говоре и пишу); сличности и разлике у културама.		Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, одговоран однос према здрављу.	музичка култура, српски језик и књижевност, ликовна култура, географија, грађанско васпитање
Health is	- разуме уобичајене	Речи и изрази који се односе на		Комуникација,	српски

wealth	изразе у вези са жељама, интересовањима, потребама, осећањима и реагује на њих; - изрази жеље, интересовања, потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима; - разуме једноставније исказе који се односе на количину, димензије и цене; - размени информације у вези са количином, димензијама и ценама.	теме -спорт и вежбање, здравље и лечење, младе и проблеме тинејџера, фразалне глаголе са глаголом <i>put</i>: језичке садржаје Emma could/may/might start yoga this summer. We had to collect all the balls after tennis practice. Modals (present – past modals); <i>It's Wednesday. He must be at football practice. (Modals of deduction);</i> <i>Athletics is my favourite sport. The news was very shocking. (Singular/Plural nouns – Uncountable nouns);</i> <i>Sally hurt herself while playing hockey. (Reflexive pronouns);</i> <i>What qualities do you need to be good at team sports? (Prepositions); helpful – unhelpful (Word Formation: forming negative adjectives (un-, im-, ir-);</i> једноставније текстове и дијалоге који се односе на теме (слушају, читају, говоре и пишу); сличности и разлике у културама.		сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, одговоран однос према здрављу.	језик и књижевност, физичко и здравствено васпитање, информатика и рачунарство, грађанско васпитање
In the news	– разуме једноставније предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење; – упути предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи	Речи и изрази који се односе на теме -технологију, изуме, места на аеродрому, средства комуникације, друштвене мреже, образовање, фразалне глаголе са глаголом <i>take</i>; језичке садржаје Ann asked her dad to use his laptop Mum told Susan not to be late. (Reported requests/demands); <i>He advised me not to spend too much time online. (Reported</i>		Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском	српски језик и књижевност техника и технологија информатика и рачунарство,

	ситуационо прикладне комуникационе моделе; – затражи и пружи додатне информације у вези са предлозима, саветима и позивима на заједничке активности; – разуме уобичајене молбе и захтеве и реагује на њих; – упуту уобичајене молбе и захтеве; – честита, захвали и извини се користећи мање сложена језичка средства; – разуме и следи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; – пружи једноставнија упутства у вези са уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота	suggestions/advice); <i>Despite having money, the school can't afford a robot. (Clauses of concession);</i> <i>You sent a message to Finn, didn't you?</i> (Question tags); <i>The robot moves around on/in wheels. (Prepositions);</i> једноставније текстове и дијалоге који се односе на теме (слушају, читају, говоре и пишу); сличности и разлике у културама.		друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, одговоран однос према здрављу.	грађанска ко воспитанје, историја
Festivities	- честита, захвали и извини се користећи мање сложена језичка средства; – разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња,	Речи и изрази који се односе на празнике - Дан сећања, Божић, Дан палачинки, Ускрс, Дан Светог Ђорђа и Дан Шекспира; језичке садржаје – кратке текстове и дијалоге који се односе на теме (слушају, читају, говоре и пишу); сличности и разлике у		Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, компетенција за учење, одговорно учешће у	српски језик и књижевност, верска настава, историја,

	предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; – опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства.	културама.		демократском друштву, естетичка.	географија
--	--	------------	--	----------------------------------	------------

Препоручени начин прилагођавања програма ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и ученицима са изузетним способностима:

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма – ученици којима је потребна додатна подршка седе са ученицима који самостално постижу предвиђено градиво. Задачи су прилагођени ученицима у смислу захтева и времена за израду. Градиво је прилагођено кроз избор неопходног вокабулара и граматичких правила, процењује се кроз рад на часу редовно. Приликом тестова ученицима је прилагођен начин израде уз могућност израде тестова са употребом уџбеника.
- Ученицима са изузетним способностима се дају додатни задачи и захтеви.
- Што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима - размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи.
- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја, ученицима се додељују тутори, односно, задужују се ученици који ће помоћи ученицима којима је потребна додатна подршка.

Део школског програма биће индивидуални планови за ученике којима је потребна додатна подршка због сметњи и тешкоћа у развоју и учењу, као и надареним ученицима.

СТАНДАРДИ:								
Тема /област:	Основни ниво:			Средњи ниво:			Напредни ниво:	
Starter	CJ1.OO.O.1.1.	CJ1.OO.O.1.2.	CJ1.OO.O.1.3.	CJ1.OO.C.1.1.	CJ1.OO.C.1.2.	CJ1.OO.C.1.3.	CJ1.OO.H.1.1.	CJ1.OO.H.1.2.
	CJ1.OO.O.1.4.	CJ1.OO.O.1.5.	CJ1.OO.O.1.6.	CJ1.OO.C.1.4.	CJ1.OO.C.1.5.	CJ1.OO.C.1.6.	CJ1.OO.H.1.3.	
	CJ1.OO.O.1.7.	CJ1.OO.O.2.1.	CJ1.OO.O.2.2.	CJ1.OO.C.1.7.	CJ1.OO.C.2.1.	CJ1.OO.C.2.2.	CJ1.OO.H.1.4.	CJ1.OO.H.1.5.
	CJ1.OO.O.2.3.	CJ1.OO.O.2.4.	CJ1.OO.O.2.5.	CJ1.OO.C.2.3.	CJ1.OO.C.2.4.	CJ1.OO.C.2.5.	CJ1.OO.H.1.6.	CJ1.OO.H.1.7.
	CJ1.OO.O.2.6.	CJ1.OO.O.2.7.	CJ1.OO.O.3.1.	CJ1.OO.C.2.6.	CJ1.OO.C.2.7.	CJ1.OO.C.3.1.	CJ1.OO.H.2.1.	CJ1.OO.H.2.2.
	CJ1.OO.O.3.2.	CJ1.OO.O.3.3.	CJ1.OO.O.3.4.	CJ1.OO.C.3.2.	CJ1.OO.C.3.3.	CJ1.OO.C.3.4.	CJ1.OO.H.2.3.	CJ1.OO.H.2.4.
	CJ1.OO.O.3.5.	CJ1.OO.O.3.6.	CJ1.OO.O.3.7.	CJ1.OO.C.3.5.	CJ1.OO.C.3.6.	CJ1.OO.C.3.7.	CJ1.OO.H.2.5.	CJ1.OO.H.2.6.
	CJ1.OO.O.3.8.	CJ1.OO.O.3.9.	CJ1.OO.O.3.10.	CJ1.OO.C.3.8.	CJ1.OO.C.3.9.	CJ1.OO.C.3.10.	CJ1.OO.H.2.7.	CJ1.OO.H.3.1.
	CJ1.OO.O.3.11.	CJ1.OO.O.3.12.	CJ1.OO.O.3.13.	CJ1.OO.C.3.11.	CJ1.OO.C.3.12.	CJ1.OO.C.3.13.	CJ1.OO.H.3.2.	CJ1.OO.H.3.3.
	CJ1.OO.O.3.14.	CJ1.OO.O.3.15.	CJ1.OO.O.3.16.	CJ1.OO.C.3.14.	CJ1.OO.C.3.15.	CJ1.OO.C.3.16.	CJ1.OO.H.3.4.	
	CJ1.OO.O.3.17.	CJ1.OO.O.3.18.	CJ1.OO.O.3.19.	CJ1.OO.C.3.17.	CJ1.OO.C.3.18.		CJ1.OO.H.3.5.	CJ1.OO.H.3.6.
				CJ1.OO.C.3.19.			CJ1.OO.H.3.7.	CJ1.OO.H.3.8.
							CJ1.OO.H.3.9.	CJ1.OO.H.3.10.

	CJ1.OO.O.1.4.CJ1.OO.O.1.5. CJ1.OO.O.1.6. CJ1.OO.O.1.7. CJ1.OO.O.2.1. CJ1.OO.O.2.2. CJ1.OO.O.2.3. CJ1.OO.O.2.4. CJ1.OO.O.2.5. CJ1.OO.O.2.6. CJ1.OO.O.2.7. CJ1.OO.O.3.1. CJ1.OO.O.3.2. CJ1.OO.O.3.3. CJ1.OO.O.3.4. CJ1.OO.O.3.5.CJ1.OO.O.3.6. CJ1.OO.O.3.7. CJ1.OO.O.3.8. CJ1.OO.O.3.9. CJ1.OO.O.3.10. CJ1.OO.O.3.11.CJ1.OO.O.3.12. CJ1.OO.O.3.13. CJ1.OO.O.3.14. CJ1.OO.O.3.15.CJ1.OO.O.3.16. CJ1.OO.O.3.17.CJ1.OO.O.3.18. CJ1.OO.O.3.19.	CJ1.OO.C.1.4.CJ1.OO.C.1.5. CJ1.OO.C.1.6. CJ1.OO.C.1.7. CJ1.OO.C.2.1. CJ1.OO.C.2.2. CJ1.OO.C.2.3. CJ1.OO.C.2.4. CJ1.OO.C.2.5. CJ1.OO.C.2.6. CJ1.OO.C.2.7. CJ1.OO.C.3.1. CJ1.OO.C.3.2. CJ1.OO.C.3.3. CJ1.OO.C.3.4. CJ1.OO.C.3.5.CJ1.OO.C.3.6. CJ1.OO.C.3.7. CJ1.OO.C.3.8. CJ1.OO.C.3.9. CJ1.OO.C.3.10. CJ1.OO.C.3.11. CJ1.OO.C.3.12. CJ1.OO.C.3.13. CJ1.OO.C.3.14. CJ1.OO.C.3.15.CJ1.OO.C.3.16. CJ1.OO.C.3.17.CJ1.OO.C.3.18. CJ1.OO.C.3.19.	CJ1.OO.H.1.3. CJ1.OO.H.1.4.CJ1.OO.H.1.5. CJ1.OO.H.1.6. CJ1.OO.H.1.7. CJ1.OO.H.2.1. CJ1.OO.H.2.2. CJ1.OO.H.2.3. CJ1.OO.H.2.4. CJ1.OO.H.2.5. CJ1.OO.H.2.6. CJ1.OO.H.2.7. CJ1.OO.H.3.1. CJ1.OO.H.3.2. CJ1.OO.H.3.3. CJ1.OO.H.3.4. CJ1.OO.H.3.5.CJ1.OO.H.3.6. CJ1.OO.H.3.7. CJ1.OO.H.3.8. CJ1.OO.H.3.9. CJ1.OO.H.3.10. CJ1.OO.H.3.11. CJ1.OO.H.3.12. CJ1.OO.H.3.13. CJ1.OO.H.3.14. CJ1.OO.H.3.15.CJ1.OO.H.3.16. CJ1.OO.H.3.17.CJ1.OO.H.3.18. CJ1.OO.H.3.19.
Festivities	CJ1.OO.O.1.1. CJ1.OO.O.1.2. CJ1.OO.O.1.3. CJ1.OO.O.1.4.CJ1.OO.O.1.5. CJ1.OO.O.1.6. CJ1.OO.O.1.7. CJ1.OO.O.2.1. CJ1.OO.O.2.2. CJ1.OO.O.2.3. CJ1.OO.O.2.4. CJ1.OO.O.2.5. CJ1.OO.O.2.6. CJ1.OO.O.2.7. CJ1.OO.O.3.1. CJ1.OO.O.3.2. CJ1.OO.O.3.3. CJ1.OO.O.3.4. CJ1.OO.O.3.5.CJ1.OO.O.3.6. CJ1.OO.O.3.7. CJ1.OO.O.3.8. CJ1.OO.O.3.9. CJ1.OO.O.3.10. CJ1.OO.O.3.11.CJ1.OO.O.3.12. CJ1.OO.O.3.13. CJ1.OO.O.3.14. CJ1.OO.O.3.15.CJ1.OO.O.3.16. CJ1.OO.O.3.17.CJ1.OO.O.3.18. CJ1.OO.O.3.19.	CJ1.OO.C.1.1. CJ1.OO.C.1.2. CJ1.OO.C.1.3. CJ1.OO.C.1.4.CJ1.OO.C.1.5. CJ1.OO.C.1.6. CJ1.OO.C.1.7. CJ1.OO.C.2.1. CJ1.OO.C.2.2. CJ1.OO.C.2.3. CJ1.OO.C.2.4. CJ1.OO.C.2.5. CJ1.OO.C.2.6. CJ1.OO.C.2.7. CJ1.OO.C.3.1. CJ1.OO.C.3.2. CJ1.OO.C.3.3. CJ1.OO.C.3.4. CJ1.OO.C.3.5.CJ1.OO.C.3.6. CJ1.OO.C.3.7. CJ1.OO.C.3.8. CJ1.OO.C.3.9. CJ1.OO.C.3.10. CJ1.OO.C.3.11. CJ1.OO.C.3.12. CJ1.OO.C.3.13. CJ1.OO.C.3.14. CJ1.OO.C.3.15.CJ1.OO.C.3.16. CJ1.OO.C.3.17.CJ1.OO.C.3.18. CJ1.OO.C.3.19.	CJ1.OO.H.1.1. CJ1.OO.H.1.2. CJ1.OO.H.1.3. CJ1.OO.H.1.4.CJ1.OO.H.1.5. CJ1.OO.H.1.6. CJ1.OO.H.1.7. CJ1.OO.H.2.1. CJ1.OO.H.2.2. CJ1.OO.H.2.3. CJ1.OO.H.2.4. CJ1.OO.H.2.5. CJ1.OO.H.2.6. CJ1.OO.H.2.7. CJ1.OO.H.3.1. CJ1.OO.H.3.2. CJ1.OO.H.3.3. CJ1.OO.H.3.4. CJ1.OO.H.3.5.CJ1.OO.H.3.6. CJ1.OO.H.3.7. CJ1.OO.H.3.8. CJ1.OO.H.3.9. CJ1.OO.H.3.10. CJ1.OO.H.3.11. CJ1.OO.H.3.12. CJ1.OO.H.3.13. CJ1.OO.H.3.14. CJ1.OO.H.3.15.CJ1.OO.H.3.16. CJ1.OO.H.3.17.CJ1.OO.H.3.18. CJ1.OO.H.3.19.

Упутство за формативно и сумативно оцењивање са критеријумима оцењивања:

Критеријуми оцењивања сачињени су у складу са исходима, циљевима и задацима прописаних Планом и програмом наставе и учења предмета, Општим стандардима постигнућа за енглески језик и уз поштовање Правилника о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању.

Оцењивањем ученика од петог до осмог разреда обухваћени су следећи елементи:

- Разумевање (писаног/слушаног садржаја)
- Усмено изражавање и употреба језика
- Писмено изражавање

●Граматичке структуре

●Разумевање

Одличан 5 – ученик у потпуности разуме саговорника, писани или одслушани текст, као и дате инструкције. На основу разумевања даје тачне повратне информације на постављене задатке.

Врло добар 4 – ученик у великој мери разуме саговорника у нормалном говорном темпу, али је потребно понекад нешто поновити и у великој мери разуме писани односно одслушани текст и дате инструкције. На основу разумевања даје у великој мери тачне повратне информације на постављене задатке.

Добар 3 – ученик делимично разуме излагања и питања постављена споријим темпом, понекад је нужно поновити и поједноставити неке делове реченице, потребно је дати додатне смернице ради бољег разумевања саговорника, писаног или одслушаног текста као и датих инструкција. На основу разумевања даје делимично тачне повратне информације на постављене задатке.

Довољан 2 – ученик у малој мери разуме саговорника, писани или одслушани текст, потребна је знатна помоћ наставника у разумевању датих инструкција. На основу разумевања даје у малој мери и уз помоћ тачне повратне информације на постављене задатке.

Недовољан 1 – ученик ни уз помоћ наставника не разуме усмена излагања, одслушан ни писан садржај. Ни уз помоћ не даје тачне повратне информације на постављене задатке.

●Усмено изражавање и употреба језика:

Одличан 5 - ученик у потпуности самостално барата обрађеним вокабуларом и изражава своје мисли, активан је у разговору, течно и разговетно изговара реченице, те нема већих граматичких грешака у изражавању. У потпуности самостално и течно чита обрађене текстове. У потпуности самостално презентује задату тему.

Врло добар 4 - ученик у великој мери говори правилно, али уз мање граматичке грешке које не утичу на разумевање смисла реченице; у великој мери исправно користи обрађени вокабулар са мањим грешкама у изговору. У великој мери самостално и течно чита обрађене текстове. У великој мери самостално презентује задату тему, без веће помоћи.

Добар 3 - ученик делимично може самостално да комуницира и има скроман речник, смисао је понекад нарушен због више граматичких грешака и нетачног реда речи, изговора или интонације али је разумљив. Делимично самостално али и уз помоћ чита обрађене текстове. Делимично самостално уз помоћ, додатна питања и смернице презентује задату тему.

Довољан 2 - ученик у веома малој мери може комуницирати самостално, неопходна је знатна помоћ у разговору и изговору избору праве речи и фразе. Уз константну помоћ чита једноставније конструкције у обрађеним текстовима. У веома малој мери може презентовати, уз помоћ, додатна питања и смернице, задату тему.

Недовољан 1 - ученик ни уз помоћ наставника не може ни најпростијим конструкцијама учествовати у разговору, не поседује ни

најосновнији обрађени вокабулар, има потешкоћа у читању, изговору и интонацији. Ученик ни уз помоћ не може прочитати ни упрошћене делове обрађеног текста. Ни уз помоћ не може презентовати дату тему.

●**Писмено изражавање:**

Одличан 5 - ученик може у писаној форми да изрази своје мисли у потпуности самостално и без већих граматичких и правописних проблема.

Врло добар 4 - ученик у писаној форми изражава своје мисли у великој мери самостално уз понеке граматичке и правописне грешке.

Добар 3 - ученик делимично самостално и уз помоћ изражава своје мисли писаним путем уз честе и већеправописне и граматичке грешке.

Довољан 2 - ученик се у малој мери самостално, а уз већу помоћ, писмено изражава, уз учестале и озбиљне правописне и граматичке грешке.

Недовољан 1 - не уме ни уз помоћ да се разумљиво изрази писаним путем.

●**Граматика:**

Одличан 5 - ученик у потпуности самостално влада граматичким правилима, потпуно их разуме и правилно примењује у датом контексту.

Врло добар 4 - ученик у великој мери самостално влада обрађеним граматичким правилима, уз местимичне грешке приликом употребе у контексту.

Добар 3 - ученик делимично самостално влада обрађеним граматичким правилима и примењује уз помоћ научена граматичка правила, прави грешке приликом употребе у контексту.

Довољан 2 - ученик препознаје граматичка правила и минимално уз помоћ их примењује у једноставнијим контекстима уз додатно објашњење, пример.

Недовољан 1 – ученик ни не препознаје граматичка правила нити их примењује, ни уз помоћ, додатно објашњење, пример.

Оцењивање ученика од петог до осмог разреда је бројчано и врши се:

1) Писмено

2) Усмено

3) Праћењем активности на часу и кроз израду домаћих задатака/пројектних активности

Оцена представља објективну и поуздану меру напредовања и развоја ученика, као и ангажовања ученика и његове самосталности у раду.

Писмено оцењивање:

Ученици 5-8. разреда имају 1 писмени задатак по полугодишту и најмање још 1 писану проверу уз претходну најаву садржаја програма наставе и учења који ће се писмено проверавати. Распоред писаних провера дужих од 15 минута уписује се у дневник и објављује се за свако одељење на огласној табли школе и на званичној интернет страни школе. Распоред може да се мења на предлог наставника, уз сагласност одељењског већа и директора школе. Писане провере постигнућа у трајању до 15 минута могу се обављати без претходне најаве и евидентирају се у педагошкој документацији наставника ради праћења постигнућа ученика.

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА ПИСАНИХ ЗАДАТАКА

одлична оцена - 100% - 88%

врло добра оцена - 87% - 74%

добра оцена - 73% - 56%

довољна оцена - 55% - 30%

недовољна оцена - 29% - 0%

Усмено оцењивање:

Оцена добијена усменим путем се формира на основу учениковог одговора или излагања према следећој бројчаној скали:

Одличан (5) – Ученик у потпуности разуме планом и програмом предвиђене појмове, речи и изразе и у потпуности их самостално примењује у усменом изражавању. Успешно и потпуно самостално користи све граматичке елементе и конструкције и уочава најчешће изузетке од правила. Самостално исказује усмену поруку, лични доживљај, садржај разговора или текста. Правилно и самостално изражајно чита. Ученик у потпуности самостално остварује комуникацију и размењује са саговорницима информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. У потпуности показује способност примене језичких вештина и знања у новим ситуацијама.

Врло добар (4) – Ученик у великој мери разуме планом и програмом предвиђене појмове, речи и изразе и у великој мери их самостално примењује у усменом изражавању. Ученик у великој мери разуме фреквентне речи и изразе, а приликом изражавања користи у великој мери самостално језичка средства и конструкције у датим комуникативним ситуацијама. У великој мери самостално а уз мању помоћ наставника успешно исказује усмену поруку, лични доживљај, садржај разговора или наративног текста. У великој мери правилно и самостално изражајно чита. Ученик у великој мери самостално остварује комуникацију и размењује са саговорницима информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. У великој мери показује способност примене језичких вештина и знања у новим ситуацијама.

Добар (3) – Ученик делимично разуме планом и програмом предвиђене појмове, речи и изразе уз делимичан степен самосталности приликом њихове примене у усменом изражавању. Ученик разуме углавном једноставније, фреквентније речи изразе, а приликом изражавања користи једноставније језичка средства и конструкције у датим комуникативним ситуацијама. Делимично и уз помоћ правилно чита. Делимично, уз помоћ, је у стању да искаже једноставнију усмену поруку, лични доживљај, садржај разговора или наративног текста.

Ученик у довољној мери остварује комуникацију и размењује са саговорницима кратке информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. Показује делимичну способност примене језичких вештина и знања у новим ситуацијама и логичког повезивања појмова.

Довољан (2) – Ученик препознаје и разуме планом и програмом предвиђене основне, најфреквентније појмове, речи и изразе уз мали степен самосталности приликом њихове примене у усменом изражавању. Ученик разуме углавном најједноставније речи, кратке и једноставне поруке и упутства и користи најједноставнија језичка средства и конструкције у датим комуникативним ситуацијама. Чита у мањој мери правилно и уз помоћ наставника. Ученик само уз помоћ наставника може да искаже једноставну усмену поруку, лични доживљај, садржај разговора или наративног текста и то на нивоу репродукције. Ученик у малој мери остварује комуникацију и размењује са саговорницима кратке информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. Језичке вештине и знања су на нивоу репродукције, уз повремену минималну примену.

Недовољан (1) – Ученик не препознаје нити разуме планом и програмом предвиђене основне појмове, речи и изразе, не уме да их репродукује нити примени у усменом изражавању. Ученикни уз помоћ наставника не може да искаже једноставнију усмену поруку, исприча лични доживљај, садржај разговора или наративног текста. Ученик у недовољној мери остварује комуникацију и размењује са саговорницима кратке информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. Језичке вештине и знања нису ни на нивоу препознавања, без способности репродукције и минималне примене.

Оцењивање активности на часу и кроз израду домаћих задатака/пројектних активности

Активност ученика прати се континуирано и вреднује током целе школске године. У активност улази и редовност/благовременост/тачност израде и доношења домаћих задатака, као и редовно доношење материјала потребног за рад на часу. Степен самосталности у раду, степен ангажовања, иницијативе, начин остваривања сарадње у процесу учења са другим ученицима такође се вреднују кроз активност.

Уколико ученик не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање, као ни жељу за напредовањем, оцењује се оценом недовољан (1).

Оцењивање/вредновање пројектних активности вреднује се у складу са показаним степеном самосталности, активности и ангажовања као и оцењивањем сарадње са осталим члановима групе, извођења закључака на основу прикупљених података и презентовања продукта пројекта.

Оцењивање ученика по ИОП-у

Ученик коме је потребна додатна подршка у образовању оцењује се у односу на остваривање циљева и стандарда постигнућа у току савладавања индивидуалног образовног плана или у односу на прилагођене стандарде постигнућа при чему се вреднује и однос ученика према раду и постављеним задацима/захтевима предмета у складу са његовим способностима.

Оцењивање ученика по ИОП-у 1 се врши на основу ангажовања и степена остварености постојећих стандарда и очекиваних исхода, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања уколико је то индивидуалним планом предвиђено.

Оцењивање ученика по ИОП-у 2 се врши на основу ангажовања и степена остварености прилагођених циљева и исхода, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.

Вредновање је усмерено на подстицање ученика на активно учествовање у настави и ваннаставним активностима, развијању његовог самопоуздања и осећаја напредовања.

При евалуацији ученика који раде по ИОП-у, примењује се индивидуални приступ у сарадњи са педагошком службом школе.

Предмет: ЛИКОВНА КУЛТУРА

Разред: Седми

Фонд часова:	Годишњи фонд:	36
	Недељни фонд:	1
Циљ предмета:	Циљ учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа. -Општи образовни циљеви наставе ликовне културе: -Стицање теоретских знања о светској и националној традицији и уметничком наслеђу (дела, аутори, епохе и стилови), теорије ликовне уметности, различитим областима ликовне уметности и технологији ликовних материјала. -Унапређивање ликовног језика ученика (ликовни елементи и њихови односи) кроз самосталан практични рад. -Оспособљавање ученика за самостално ликовно изражавање и стварање класичним и савременим ликовним материјалима и техникама. -Формирање естетских критеријума ученика и оспособљавање за самосталну анализу и естетско процењивање у природи, уметничким делима, сопственим ликовним радовима и радовима других. -Подстицање ученика да повезују стечена знања и вештине са осталим наставним садржајима, чиме се омогућава трансфер учениковог знања из једне области у другу, -Подстицање ученика за примену стечених знања и практичних вештина у свакодневном животу и будућим занимањима. -Општи васпитни циљеви наставе ликовне културе: -Развијање и унапређивање креативности као компоненте личности. -Развијање и унапређивање еманципације и социјализације ученика, емпатије, толеранције и хуманих ставова. -Оспособљавање ученика за комуникацију ликовним медијима. -Развијање и унапређивање воље, пажње, доследности у раду, корисних навика и критичности. -Формирање свести о сопственом бићу, потребама и могућностима задовољавања тих пореба кроз креативан рад. -Развијање поштовања према свим запосленима у школи и свим ученицима. -Развијање и унапређивање посматрања, опажања, визуелног мишљења, дивергентног мишљења, интелигенције, емоције, маште, моторике, координације ока и руке. -Мотивисање ученика да доприносе естетском и културном начину живљења у свом природном и друштвеном окружењу.	
Кључни појмови садржаја предмета:	Простор, композиција, комуникација, уметност, перспектива, равнотежа, арабеска, пропорције, контраст, порука и тема ликовног дела, анимација, обједињавање покрета игре и звука, уметност и технологија, арт-рециклажа, хуманитарни пројекти.	

ПРОСТОР И КОМПОЗИ- ЦИЈА	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – користи традиционалне технике и одабрана савремена средства за ликовна истраживања; – изражава, одабраним ликовним елементима, емоције, стање или имагинацију; – обликује композиције примењујући основна знања о пропорцијама и перспективи; – користи, сам или у сарадњи са другима, одабране изворе, податке и информације као подстицај за стваралачки рад;	Композиција. Боје и емоције, стилизација облика. Композиција линија, композиција боја, композиција облика. Равнотежа, контраст, понављање и степеност облика, варијације. Орнамент и арабеска. Пропорције. Пропорције главе и тела. Перспектива. Колористичка, ваздушна, линеарна перспектива. -Колористичка перспектива, -Ваздушна перспектива, -Линеарна перспектива, -Вертикална композиција, -Хоризонтална композиција, -Дијагонална композиција, -Пирамидална композиција, -Сложена композиција.	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО- МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА Кључни појмови су међусобно чврсто повезани и чине конструкцију, основу за развијање програма. Централни појам је простор, јер се све што видимо и доживљавамо налази у простору. Из овог појма су изведени остали кључни појмови. У седмом разреду их има шест: простор – облик, линија, боја, текстура, светлина. Понављање истих кључних појмова из разреда у разред не подразумева понављање истих садржаја и активности. У сваком разреду кључни појмови се разматрају из другог угла и надограђују новим појмовима и подпојмовима. Централни појам, простор, указује на то да програм није усмерен на ускостручне садржаје, већ на свет у коме ученик живи и одраста и који треба свесно да опажа, доживљава и истражује из различитих	1. Комуникација 2. Дигитална компетенција 3. Предузетништво и смисао за иницијативу 4. Компетенција за целоживотно учење; 5. Рад с подацима и информацијама; 6. Решавање проблема; 7. Сарадња. 8. Естетичка	Сви наставни предмети. Српски језик, историја, географија, биологија, музичка култура и физичко васпитање, веронаука, енглески језик, хемија, физика и други наставни предмети.
---	--	--	---	--	--

	– разговара о одабраним идејама, темама или мотивима у уметничким остварењима различитих култура и епоха; – уважава себе и друге када снима, обрађује и дели дигиталне фотографије; – учествује у заједничком креативном раду који обједињује различите уметности и/или уметност и технологију; – прави, самостално или у тиму, презентације о одабраним темама повезујући кључне текстуалне податке и визуелне информације;	Теме. Историјска, религијска и митолошка тема. Оригинал, копија и плагијат. Дигитална фотографија. Кадар, селфи и аутопортрет. Анимација. Процес креирања, стори борд. Сцена. Обједињавање покрета, игре и звука. Презентације. - Порука и тема у ликовним уметностима, -Аутопортрет и селфи, - Анимација, флип-бук, - Стори-борд, - Презентација, - Обједињавање покрета, игре и звука. Наставник прави избор садржаја из националног наслеђа. Имајући у виду фонд часова, одабрани садржаји се могу користити као пример за ликовне проблеме који се истражују, као подстицај (мотивација)	КОМУНИКАЦИЈА У овој целини су груписани садржаји који се односе на комуникацију – тумачење садржаја и изражавање (визуелно, вербално, писано и невербално). Ученици треба да до краја седмог разреда науче како да кратко, афирмативно и аргументовано говоре о својим радовима, радовима својих вршњака и о наслеђу, а до краја осмог разреда како да на прихватљив начин изразе критику или неслагање. Одабрани појмови/теме се повезују са одговарајућим појмовима других целина. Садржај уметничког дела Теме и мотиви које су ученици постепено упознавали претходних година (пејзаж, портрет, аутопортрет, мртва природа...) могу, према процени наставника, да се систематизују пре него што се покажу примери историјских, религијских и митолошких композиција. У	-компетенција за целоживотно учење; -комуникација; –рад с подацима и информацијама; –дигитална компетенција; –решавање проблема; –сарадња; –одговорно учешће у демократском друштву; –одговоран однос према здрављу; –одговоран однос према околини; –естетичка компетенција; –предузимљивост и оријентација ка предузетништву.	Наставник ликовне активности организује тако да се оне преплићу и повезују са осталим садржајима (посебно уметничким). Креативност, као битно обележје понашања, учења и изражавања, заступљена је у свим областима, а њеном развоју нарочито погодују стваралачке активности. Зато је потребно повезати све активности ученика у процесу
--	--	---	--	--	---

УМЕТНОСТ ОКО НАС	– представи своје и радове других, кратко, аргументовано и афирмативно; – предлаже идеје за уметничку рециклажу, хуманитарне акције кроз ликовно стваралаштво или обилазак места и установа културе; – разматра своја интересовања и могућности у односу на занимања у визуелним уметностима. Исходи представљају операционализацију компетенција ученика кроз различите активности у настави које су мерљиве и видљиве. У настави, специфични исходи се одређују за сваку наставну тему/јединицу, а у складу с компетенцијама ученика, циљевима, програмским садржајима и активностима.	Уметност и технологија. Уметничка занимања и продукти. Савремена технологија и уметност. Уметност око нас. Уметничка рециклажа, уметнички пројекти, хуманитарне акције. Наслеђе. -Уметност и технологија, -Уметност сутрашњице, -Арт-рециклажа, -Хуманитарни пројекти.	У овој целини су груписани садржаји који се односе на укључивање ученика у културне и уметничке активности у заједници и на развијање позитивних ставова према наслеђу свог и других народа. Уметност и технологија До краја седмог разреда ученици треба да упознају сва уметничка занимања за која се могу оспособити у средњим уметничким школама (остала занимања су предвиђена за осми разред). Ученици треба да размотре своја интересовања и могућности и да на време почну са припремањем за пријемни испит, уколико планирају да упишу уметничку школу. Циљ разговора о новој технологији је да се ученици упознају са технологијом која се тренутно користи и да размотре на који начин технологија утиче на рад уметника. Наставник нуди минимум података, само онолико колико је потребно да се објасне основни појмови.	-компетенција за целоживотно учење; -комуникација; –рад с подацима и информацијама; –дигитална компетенција; –решавање проблема; –сарадња; –одговорно учешће у демократском друштву; –одговоран однос према здрављу; –одговоран однос према околини; –естетичка компетенција; –предузимљивост и оријентација ка предузетништву.	Наставник ликовне активности организује тако да се оне преплићу и повезују са осталим садржајима (посебно уметничким). Креативност, као битно обележје понашања, учења и изражавања, заступљена је у свим областима, а њеном развоју нарочито погодују стваралачке активности. Зато је потребно повезати све активности ученика у процесу
------------------------------------	---	---	---	--	--

Препоручени начин прилагођавања програма ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и ученицима са изузетним способностима:

*Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)

*Што већа индивидуализација наставе; Сваког ученика треба третирати као јединствену личност која се развија, која се испољава у својој сложености кроз продукте стваралаштва, због чека критеријуми њиховог процењивања не могу бити само естетски.

* Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја када раде на хамеру и слично.

*Индивидуални планови за ученике којима је потребна додатна подршка због сметњи и тешкоћа у развоју и учењу, као и надареним ученицима.

*Индивидуализација и одмереност према узрасту. Наставник у васпитно-образовном раду поштује индивидуалност ученика и ученица. Такође шири и обочађује ликовни сензибилитет свих ученика уз обавезно уважавање индивидуалних специфичности. Не може се тражити од ученика више него што он може да постигне, већ се захтеви постављају тако да стимулишу његов напор у решавању проблема како би напредовао у развоју. Наставник уводи ученика у „зону наредног развоја,.. Битно је уважити чињеницу да је ликовни развој код свих ученика исти, али да је темпо и ниво њиховог личног развоја различит.

*Слобода ликовног изражавања, Наставник подстиче слободни и креативни израз ученика без наметања готових шема и шаблона, али уз благо усмеравање и уважавање како природе ликовне уметности тако и индивидуалних специфичности сваког ученика.

*Ваннаставне активности подразумевају додатни рад с посебно заинтересованим ученицима који је обogaћен васпитно-образовним садржајима. Ликовне групе или секције формирају се у оквиру школе. Приступ оваквим групама треба да се омогући сваком ученику који показује иницијативу и заинтересованост, а не само талентованим појединцима према избору наставника.

СТАНДАРДИ:

Тема /област:	Основни ниво:	Средњи ниво:	Напредни ниво:
Простор и композиција	– ЛИК.ОО.О.1.1. Повезују материјале и прибор са традиционалним техникама визуелних уметности које користе у раду. – ЛИК.ОО.О.1.3 Објашњавају на који начин визуелна уметност доприноси очувању животне средине. – ЛИК.ОО.О.1.4. Описују основне карактеристике занимања у визуелним уметностима.	– ЛИК.ОО.С.1.1. Објашњавају примену принципа компоновања, пропорција, планова и перспективе у обликовању дела визуелних уметности. – ЛИК.ОО.С.1.2. Објашњавају комуникативну функцију визуелних уметности и њен потенцијал да утиче на друштво и појединце. – ЛИК.ОО.С.1.3. Објашњавају начин коришћења различитих садржаја као подстицај за развијање креативних идеја наводећи примере из сопственог искуства. – ЛИК.ОО.С.1.4. Објашњавају значај визуелних уметности за културни идентитет, лични развој и развој локалне и шире заједнице. – ЛИК.ОО.С.1.5. Повезују карактеристичан археолошки налаз са локалитетом и експонат са врстом музеја.	– ЛИК.ОО.Н.1.1. Објашњавају кључне карактеристике епохе, стила, правца или покрета у визуелним уметностима. – ЛИК.ОО.Н.1.2. Повезују водеће визуелне уметнике и њихова најпознатија дела смештајући их у одговарајућу епоху и друштвени контекст. – ЛИК.ОО.Н.1.3. Наводе примере повезаности визуелних уметности, других врста уметности и наука.

Комуникација	– ЛИК.ОО.О.2.1 Истражују, у стваралачком раду, изражајне могућности традиционалних материјала, алата, техника и савремених уређаја који се користе за обликовање визуелних садржаја. – ЛИК.ОО.О.2.2. Обликују ликовне радове и импровизовани прибор од материјала за рециклажу и употребљених предмета и амбалаже. – ЛИК.ОО.О.2.3. Идентификују уметничка занимања и продукте/дела визуелних уметности које уочавају у различитим ситуацијама.	– ЛИК.ОО.С.2.1. Примењују плански основна знања о ликовним елементима, принципима компоновања, пропорцијама, плановима и перспективи приликом обликовања ликовних композиција. – ЛИК.ОО.С.2.2. Обликују визуелне садржаје који изражавају позитивне поруке и мотивишу друге. – ЛИК.ОО.С.2.3. Користе природу, уметничка дела и разноврсне текстуалне, аудио и аудио-визуелне садржаје као подстицај за стварање оригиналних ликовних радова. – ЛИК.ОО.С.2.4. Самостални или у сарадњу са другима истражују културне ресурсе у локалној и широј заједници.	– ЛИК.ОО.Н.2.1. Анализирају форму и садржај уметничког дела према одабраним критеријумима. – ЛИК.ОО.Н.2.2. Користе релевантне изворе за истраживање и селектовање података и информација на матерњем и страном језику. – ЛИК.ОО.Н.2.3. Смишљају једноставне интердисциплинарне пројекте који обједињују различите врсте уметности или уметност и науку.
--------------	--	--	---

Уметност око нас	– ЛИК.ОО.О.3.1. Изражавају своје идеје, осећања и машту користећи одабране традиционалне технике и савремене уређаје и алате за обликовање визуелних садржаја. – ЛИК.ОО.О.3.2. Указују на улогу визуелне уметности у очувању животне средине у различитим животним и радним ситуацијама. – ЛИК.ОО.О.3.3. Разматрају избор средње школе и/или будућег занимања у односу на своја интересовања и способности изражавања техникама визуелних уметности.	– ЛИК.ОО.С.3.1.Тумаче садржај ликовних дела и визуелних информација са којима се срећу у различитим ситуацијама. – ЛИК.ОО.С.3.2. Описују усмено свој рад и естетски доживљај уметничких дела, дизајна, природе и урбане средине користећи примерене и јасне реченице и изразе. – ЛИК.ОО.С.3.3. Уважавају различитост у естетским доживљајима и начинима визуелног изражавања испољавајући разумевање и емпатију. – ЛИК.ОО.С.3.4. Активно и аргументовано предлажу посете установама културе или уметничким манифестацијама. – ЛИК.ОО.С.3.5. Самостално или у сарадњи са другима реализују једноставне ликовне пројекте који промовишу културу и уметност локалне или шире заједнице.	– ЛИК.ОО.Н.3.1. Активно траже места и изворе где могу додатно проширити знања и интересовања и развијати одабране вештине. – ЛИК.ОО.Н.3.2. Подстичу друге да се активно укључе у културни и уметнички живот заједнице. – ЛИК.ОО.Н.3.3. Обликују презентације водећи рачуна о ауторским правима и безбедности током рада на интернету и приликом преузимања садржаја са интернета.
-------------------------	--	--	---

III. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Наставник у току године прати, процењује и подстиче развијање индивидуалних потенцијала сваког ученика. Могући елементи за процењивање напредовања и оцењивања

- однос према раду (припремљен је за час; одговорно користи материјал, прибор и алатке; одржава прибор и радни простор; потписује радове; чува радове у мапи...);
- однос према себи (истражује информације; поставља питања; предлаже; истрајан је у раду, труди се; преузима одговорност; поштује себе и своје радове; учи на грешкама; спреман је да испроба своје способности у новим активностима...);
- однос према другима (довршава рад у договореном року; поштује договорена правила понашања; спреман је да помогне и да сарађује; уважава туђу културу, радове, начин размишљања, доживљавања, опажања, изражавања...);
- разумевање (разуме задатак; разуме појмове; разуме процес; разуме концепт; разуме визуелне информације...);
- повезивање (повезује и пореди познате и нове информације, људе, места, догађаје, феномене, идеје, дела...);
- оригиналност (оригиналан је у односу на туђе радове; оригиналан је у односу на своје претходне радове...);
- организација композиције (у складу са својом идејом примењује одговарајуће принципе компоновања, знања о простору, перспективи, пропорцијама, правцу, смеру...);
- вербално изражавање (учтиво комуницира; аргументовано, кратко и јасно образлаже свој рад, идеју, доживљај, опажање, емоције...);
- употреба техника и средстава (бира одговарајућу технику у односу на идеју; примењује одговарајући процес; бира одговарајући материјал/подлогу; истражује могућности технике и материјала; користи дигиталну технологију као помоћно средство у раду; обликује рад у одабраном апликативном програму).

Елементи могу и другачије да се формулишу. Бирају се према типу ликовног задатка и циљевима задатка.

Бројчано оцењивање успеха ученика из предмета обавља се на основу следећих критеријума:

- 1) ученик који остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета у потпуности самостално испуњавање захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз веома висок степен ангажовања, добија оцену одличан (5);
- 2) ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета у потпуности, самостално, испуњавање захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз висок степен ангажовања, добија оцену врло добар (4);

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Наставни предмет	Музичка култура
Разред	7. разред
Циљ наставног предмета	Циљ учења Музичке културе је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.
Годишњи фонд часова	36

Област /тема	Исходи	Садржаји	Време реализације	Начиностваривањапрограма /специфичности
ЧОВЕК И МУЗИКА	– повеже различите видове музичког изражавања са друштвено-историјским амбијентом у коме су настали; (МУЗ.ОО.С.1.2.) – наведеизражајнасредставамузичкеуметностикарактеристичназапериодбарока и класицизма; (МУЗ.ОО.С.1.3.) - уочиосновнекарактеристикемузичкогстваралаштва у бароку и класицизму; (МУЗ.ОО.О.1.2) – објасникакојемузикаповезанасадругимуметностима и областима вануметности (музика и религија; технологијазаписивања, штампањанота; извођачке и техничкемогућностиинструмената; (МУЗ.ОО.С.1.5.) – идентификујеелементемузикебарока и класицизмакаоинспирацију у	Барок. Рођењеопере. КлаудиоМонтеверди. Облицивокално-инструменталнемузике (ораторијум, кантата). Инструменталнамузика: солистичко, камерно и оркестарскомузичирање. Инструменталниоблици: свита, концертогросо. АнтониоВивалди, ЈоханСебастијанБах и ГеоргФридрихХендл. Класицизам. Појамсонате и симфоније. Жанровикласичнемузике – опера, црквенижанрови, симфонијска, концертантна, камерна (посебногудачкиквартет), солистичкамузика. ЈозефХајдн, ВолфгангАмадеусМоцарт и	Септембар - јун	1)Упознавањем са културом класицизма развија се Естетичка компетенција. Ученици ће повезивати и анализирати настанак музике са историјским околностима. (МУЗ.ОО.С.1.2.) 2) Корелација са предметом Географија остварује се преко истог садржаја(класицизам и слушање композиције Ероика-октобар 3) Непосредно окружење – музички кабинет или посета концерту класичне музике. 4) Гугл учионица – истраживачки задатак на тему Бечки класичари

	музика савременог доба; (МУЗ.ОО.Н.2.1.)	Лудвиг ван Бетовен. Развој српске црквене музике.		
МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ	– препозна врсту жичаних инструмената по изгледу и звуку; (МУЗ.ОО.О.1.3.) – опише начин добијања тона код жичаних инструмената; (МУЗ.ОО.О.1.3.) – препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила; (МУЗ.ОО.С.2.3.) – користи ИКТ (МУЗ.ОО.Н.1.4. МУЗ.ОО.Н.3.2.)	Жичани: трзалачки и гудачки. Градитељске школе. Појам симфонијског оркестра Српски народни музички инструменти.	Септембар - јун	1) Радом у пару и кроз самосталан рад, истраживањем допадања и недопадања, развијају се Естетичка, Дигитална и компетенција за сарадњу и комуникацију. 2) Корелација са предметом Историја. 3) Непосредно окружење – музички кабинет. 4) Гугл учионица – додатни материјал: истражи инструменте NewYorkPhilharmonicKidzone (nyphilkids.org)
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	– понаша се у складу са правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама; (МУЗ.ОО.О.3.1.) – критички просуђује утицај музике на здравље; (МУЗ.ОО.С.3.3.) – препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила; (МУЗ.ОО.С.2.3.) – идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника барока и класицизма; (МУЗ.ОО.О.1.2.)	Елементи музичке изражајности: темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената. Слушање световне и духовне музике барока и класицизма. Слушање вокалних, вокално-инструменталних и инструменталних композиција, домаћих и страних композитора. Слушање делатра традиционалне народне музике.	Септембар - јун	1) Сарадња и учење – кроз усвајање народне игре из Србије ученици усвајају нова знања и вештине, а кроз заједничку активност уче се међусобном поштовању, равноправности и сарадњи. (МУЗ.ОО.Н.1.3.) 2) Корелација са предметом Физичка култура (коло - децембар) 3) Непосредно окружење – физкултурна сала. 4) Гугл учионица – видео материјал https://youtu.be/p8kP5xU-Nok (МУЗ.ОО.Н.1.4)
ИЗВОЂЕЊЕ	– изводи музичке примере користећи	Певање песама по слуху и	Септембар -	1) Обрадом песама Тамо

МУЗИКЕ	глас, покрет и инструменте, самостално и у групи; (МУЗ.ОО.О.2.1. МУЗ.ОО.С.3.2) – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); (МУЗ.ОО.С.2.5.) – учествује у школским приредбама и манифестацијама; – примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; (МУЗ.ОО.О.3.1. МУЗ.ОО.О.3.4. МУЗ.ОО.Н.3.1.) –користи ИКТ (МУЗ.ОО.Н.1.4. МУЗ.ОО.Н.3.2.)	изнотног текста (солмизацијом) самостално и у групи. Певањепесама у комбинацијасапокретом. Певање и свирањеизнотногтекстанаро дних и уметничкихкомпозицијанаин струментимаОрфовогинстру ментарија и/илинадругиминструменти ма. Извођењеједноставнијихмуз ичкихпримера у везисаобрађеномтемом. Извођење (певањеилисвирање) једноставнихритмичких и мелодијскиххрепрезентативн ихпримера (одломака/тема) у стилумузикиебарока, класицизма.	јун	далеко и Креће се лађа Француска развијају се компетенције Одговорно учешће у демократском друштву и Естетичка компетенција. Ученици ће говорити о принципима слободе, равноправности и толеранције, али и анализирати и критички вредновати уметничко дело. (МУЗ.ОО.Н.1.1. МУЗ.ОО.Н.1.3) 2) Корелација са предметом Историја остварује се преко истих садржаја (први светски рат - мај) 3) Непосредно окружење – музички кабинет или обилазак музеја . 4) Гугл учионица – гледање филма Кад цвета лимун жут.
МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	– користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; (МУЗ.ОО.С.2.7.) – комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; (МУЗ.ОО.С.2.6.) – учествује у креирањушколскихприредби, догађаја и пројеката; (МУЗ.ОО.Н.3.1. –користимогућности ИКТ-азамузичкостваралаштво. (МУЗ.ОО.Н.3.2.)	Креирањепокретаузмузикуко јуученициизводе. Креирањеритмичкепратње. Реконструкцијамузичкихдог ађаја у стилубарока и класицизма.	Септембар - јун	1) Дигитална компетенција – ученици помоћу програма за записивање нота креирају и стварају ритам на задату мелодију. (МУЗ.ОО.Н.3.2.) 2) Корелација са предметом Информатика 3) Непосредно окружење – кабинет за информатику. 4) Гугл учионица – ученици шаљу аудио запис.

Критеријуми оцењивања – музичка култура

Оцењивање из предмета музичка култура обавља се полазећи од ученичких способности, степена спретности и умешности. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом оцењивања узима се у обзир индивидуално напредовање у односу на сопствено претходно постигнуће, могућности и ангажовање ученика у наставном процесу.

Ученик са изузетним способностима, који стиче образовање и васпитање на прилагођени и обогаћени начин применом индивидуалног образовног плана, оцењује се на основу остварености циљева и прописаних стандарда постигнућа, као и на основу ангажовања.

Ангажовање ученика обухвата: одговоран однос према раду, постављеним задацима, активно учествовање у настави, сарадња са другима и исказано интересовање и мотивација за учење и напредовање.

Оцена одличан 5

Ученик веома успешно савладава теоријско знање, показује висок степен ангажовања на часу, самостално излаже своје ставове кроз дискусије, примењује и повезује знање стечено на часу кроз савремене и актуелне теме у савременој музици и уметности.

Оцена врло добар 4

Ученик је у великој мери успео да савлада градиво, показује висок степен ангажовања на часу, сам доноси закључке и повезује знање са животним темама, уз минималну помоћ наставника.

Оцена добар 3

Ученик у довољној мери савладава теоријско знање, показује средњи степен ангажовања на часу, уз помоћ наставника повезује стечено знање са животним темама.

Оцена довољан 2

Ученик остварује минималан напредак у савладавању теоријског знања, показује низак степен ангажовања на часу, уз помоћ наставника доноси закључке и повезује градиво.

Оцена недовољан 1

Ученик не показује ангажовање на часу, нити жељу да уз помоћ наставника напредује.

Музицирање

Оцењује се у складу са могућностима ученика и ангажовањем. У оцену улази више музичких елемената – осећај за ритам, свирање на неком од инструмената Орфовог инструментаријума, тактирање, извођење песама самостално/у групи, муз. писменост.

Оцена одличан 5

Ученик самостално изводи песму (певањем или свирањем), са свим елементима музичке изражајности, способан је да анализира песму (текст, мелодију) и образлаже своја запажања, слушно уме да препозна одређене примере муз. литературе, показује висок степен ангажовања и има жељу да напредује.

Оцена врло добар 4

Ученик самостално изводи песму, са одређеним елементима муз. изражајности, уз минималну помоћ наставника анализира песму, слушно препознаје већину муз. примера, има жељу да напредује.

Оцена добар 3

Ученик је у стању да изведе одређене делове песама, уз помоћ наставника анализира песму и препознаје ритам, слушно препознаје поједине композиције, познаје елементе муз. писмености, али их не повезује правилно, нема жељу да напредује.

Оцена довољан 2

Ученик искључиво уз помоћ наставника изводи и анализира одређене делове песме, има минимално знање везано за основне елементе муз. изражајности и писмености, слушно уз помоћ наставника препознаје одређени инструмент у композицији, не труди се и нема жељу да напредује.

Оцена недовољан 1

Ученик није у стању ни уз помоћ наставника да изведе одређене делове песме, не познаје основне елементе муз. изражајности и писмености, не труди се и нема жељу да напредује.

Активност на часу

Активност ученика се прати током целе школске године: труд, залагање, интересовање, ангажовање на часу, учествовање у дискусијама, напредак, постигнуће. У оцену улази рад из свеске, тимски рад на пројектима/презентацијама, музичко изражавање ученика, начин излагања на задату тему.

Предмет: ИСТОРИЈА

Разред: 7. разред

Фонд часова:	Годишњи фонд:	72
	Недељни фонд:	2
Циљ предмета:	Ученици учењем историје: стичу знања о прошлости и садашњости и развијају вештине и ставове; оспособљавају се да ефикасно и одговорно комуницирају о историјским и другим темама у различитим ситуацијама школског и ваншколског окружења; развијају основне аналитичке вештине неопходне за критичко сагледавање савременог света, његових историјских корена и актуелних цивилизацијских токова. Настава историје омогућава ученицима: овладавање основним научним принципима у истраживању и њиховој даљој примени у различитим ситуацијама, као и да, посредством специфичних историјских знања и вештина, комуникације на матерњем, али и употребом страних језика, пре свега у претраживању извора и информација на интернету, развијају лични и групне идентитете (национални, државни, европски). Настава и учење историје припрема ученике за одговорно учешће у демократском друштву брзих политичко-социјалних, технолошких и економских промена, оспособљава их да самостално, као и кроз удруживање и сарадњу, развијају способност комуникације и да на креативан и предузимљив начин доприносе да се, у складу са узрастом, одговори на савремене изазове на локалном, регионалном, европском и глобалном нивоу. Учење историје: омогућава упознавање са историјским и савременим променама и изградњу историјске свести утемељене у резултатима историјске науке; подстиче изградњу демократских вредности које подразумевају поштовање људских права, исказивање иницијативе и проактивног приступа у унапређивању интеркултуралног дијалога и сарадње, одговорног односа према разноврсној културно- историјској баштини, као и толерантности према другачијим ставовима и погледима на свет.	
Кључни појмови садржаја предмета:	Историјски извори, историјски периоди, архив, музеј, нови век, револуција (индустријска, политичка, национална: први и други српски устанак), индустријско доба, источно питање, људска права, уставност, сретењски устав, уставна и парламентарна монархија, република, либерализам, национализам, Друга индустријска револуција, социјализам, колонијализам, империјализам, расизам, уставност, парламентаризам, национализам, људска права, расизам, антисемитизам, берлински конгрес, независност србије и црне горе, 1878, источно питање, колонијализам, империјализам, балкански ратови, антанта, централне силе, цер, колубара, велики рат, људска права, церска битка, колубарска битка, албанска голгота, споменичко наслеђе, дан примирја	

ТЕМА/ ОБЛАСТ	Исходи:	Садржаји:	Начин остваривања програма:	Опште/ међупредметне компетенције:	Корел ација:
Основи проучавања прошлости	- Ученици класификују историјске изворе и описују њихову улогу у реконструкцији прошлости; -Именују историјске периоде и уређују их према хронолошком редоследу; -Користе основне појмове из историје цивилизације: век, историја, историјски периоди, Стари век, Средњи век, Нови век, Савремено доба хронолошке границе периода	Основне одлике, хронолошки и просторни оквири периода од Индустријске револуције до завршетка Првог светског рата. Историјски извори за изучавање периода од Индустријске револуције до завршетка Првог светског рата и њихова сазнајна вредност (материјални, писани, аудио и визуелни).	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: уџбеника, илустрација, шема, графикана Посета локалном музеју и културно-историјским споменицима новог века, историјском архиву, евентуално виртуелна посета музеју, локалитету из новог века... Проналажење примера извора за период Новог века од стране ученика Коришћење е-уџбеника и других платформи ради постављања: записа у свесци, тестова (кахут и др.), видео записа са питањима, ППТ, домаћих задатака и др.	Рад са подацима и информацијама -Комуникација - Компетенција за учење	

Европа, свет и српски народ на почетку индустријског доба (од средине XVIII до средине XIX века)	Ученик: - Користи основне историјске појмове - Сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту (Наполеон, Карађорђе. Милош Обреновић, Петровићи) - Повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени) - Доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима: Прва инд.револуција, Француска револуција, Први српски устанак - Приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у Новом веку (Источно питање, Српска револуција) - Препознаје основне карактеристике различитих идеологија: национализам -Поштује правила заједничког рада и препознаје своје место и улогу у групи -Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његову личност -Изражава своје ставове на аргументован начин - Препознаје историјску подлогу савремених институција и савремених медија (медија)	Индустријска револуција (парна машина и њена примена; промене у друштву – јачање грађанске и појава радничке класе). Политичке револуције (узроци, последице и обележја, европске монархије уочи револуција, просветитељске идеје, примери америчке и француске револуције; појмови уставности и поделе власти, Декларација о правима човека и грађанина, укидање феудализма). Наполеоново доба (Наполеонова владавина, ратови, тековине, Бечки конгрес). Свакодневни живот и култура (промене у начину живота). Источно питање и балкански народи (политика великих сила, борба балканских народа за ослобођење). Живот Срба ⁵⁰Под	Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика, историјске карте, историјских извора, различитих графичких организатора, ППТ, видео материјали, пројектна настава; израда шема и др. Корелација са сродним предметима: српским језиком (Почетак буне на дахије, Бој на Мишару) географија (Европе и Србије), веронаука (покатоличавање, унијаћење, исламизација), ликовно (мотиви Наполеона, подизање устанака и др.), музичко (Ероика), грађанско (људска права, национално ослобођење) кроз интегративну наставу и тематско повезивање Стално коришћење историјске карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура (Наполеон, Источно питање), илустрација (Прва индустријска рев.), карикатура, ППТ, квиз на кахуу и др. Посета локалном музеју и културно-историјским споменицима, историјском архиву, евентуално виртуелна посета Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне	Рад са подацима и информацијама Комуникација Естетичка компетенција; Компетенција за учење;	- Грађанско васпитање: Разумевање промена у положају појединца и његовим правима - Техника и технологија: Разумевање утицаја технолошких промена на друштво и историјске појаве
---	--	---	--	--	--

Европа, свет и српски народ у другој половини XIX века	-Доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима: Источно питање, Берлински конгрес, Централне силе, уједињење Немачке и Италије -Изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском на основу датих примера : Велика источна криза, Берлински конгрес -Препознаје основне карактеристике различитих идеологија: расизам, социјализам -Анализира процес настанка модерних нација и наводи њихове основне карактеристике -Користи основне историјске појмове (наведене) - На карти показује места где су се десили одређени догађаји: Берлински конгрес, ширење граница земаља на Балкану - Сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту: Ото фон Бизмарк, Михаило, Милан и Александар Обреновић, Никола Петровић - Самостално или у групи реализује једноставне задатке - Доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима: Велика источна криза, Централне силе	Рађање модерних држава, међународни односи и кризе (револуције 1848/49 – „пролеће народа”, политичке идеје, настанак модерне Италије и Немачке, успон САД и грађански рат, борба за колоније у Африци и Азији, Персија, Индија, Кина, опадање Османског царства). Промене у привреди, друштву и култури (Друга индустријска револуција, људска права и слободе – право гласа, укидање робовласништва, положај деце и жена; култура, наука, образовање, свакодневни живот). Кнежевина и Краљевина Србија и њено окружење (развој државних установа и политичког живота, унутрашња и спољна политика,⁵¹	Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне технике/методе и облике рада Корелација са сродним предметима: географија (колоније, Балкан), ликовно (карикатуре, романтизам, импресионизам) и музичко васпитање, верска настава, грађанско васпитање, кроз интегративну наставу и тематско повезивање Коришћење уџбеничких текстова, историјских извора и њихова анализа Стално коришћење историјске карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура (односи између великих сила), илустрација (Друга индустријска револуција), питања, филмова (Пролазак воза кроз станицу), ППТ, шеме Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника и других платформи ради постављања: записа у свесци, тестова (кахут и др.), видео записа са питањима, ППТ, домаћих задатака и др.	Дигитална Сарадња; Комуникација; Одговоран однос према здрављу; Естетичка компетенција; Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; компетенција;	- Грађанско васпитање: Разумевање промена у положају појединца и његовим правима - Техника и технологија: Разумевање утицаја технолошких промена на друштво и историјске појаве
--	--	---	--	--	--

Европа, свет и српски народ на почетку XX века	Ученик: - Доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима: Анексиона криза, Балкански ратови, Сарајевски атентат, Први светски рат - Користи основне историјске појмове - Сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту: Петар I и Александар Карађорђевић, Николај II Романов, Вилхелм II, Вудро Вилсон - Наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у новом веку: интереси великих сила и савеза; Балкански ратови, Први светски рат - Уочава везу између развоја српске државности током новог века и савремене српске државе - Анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја - Уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом друштву: односи између великих сила, позиција Србије - Пореди различите историјске изворе и класификује их на основу њихове сазнајне вредности: уметничке слике	Међународни односи и кризе (формирање савеза, сукоби око колонија, Руско-јапански рат, Мароканска криза, Анексиона криза, Либијски рат, балкански ратови). Култура, наука и свакодневни живот (Светска изложба у Паризу, примена научних достигнућа, положај жена). Краљевина Србија и њено окружење (Мајски преврат, политички живот, унутрашња и спољна политика; појава југословенства, наука, култура, свакодневни живот, положај Срба под аустроугарском и османском влашћу, Црна Гора – доношење устава, проглашење краљевине; учешће Србије и Црне Горе у балканским ратовима). Велики рат (узроци и повод, савезништва и фронтови, Србија и Црна Гора у рату; преломнице,	Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне технике/методе и облике рада.. Корелација са сродним предметима: географија (Европа, Србија), ликовно (слике Првог светског рата) и музичко васпитање (Марш на Дрину, Тамо далеко), верска настава, грађанско васпитање (људска права, право на слободу), српски језик (Плава гробница) кроз интегративну наставу и тематско повезивање Коришћење уџбеничких текстова, историјских извора и њихова анализа Стално коришћење историјске карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, филмова (Крунисање Петра I, Први светски рат), ППТ, шеме Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања, ППТ Коришћење е-уџбеника и других платформи ради постављања: записа у свесци, тестова (кахут и др.), видео записа са питањима, ППТ, домаћих задатака и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и	Комуникација; Одговорно учешће у демократском Рад са подацима и информацијама друштву; Дигитална компетенција; Компетенција за учење; Естетичка компетенција;	- Грађанско васпитање: Разумевање промена у положају појединца и његовим правима - Техника и технологија: Разумевање утицаја технолошких промена на друштво и историјске појаве
--	---	--	--	--	--

Систематизација	-Користе основне појмове из историје цивилизације у излагању историјске наратије у образовном контексту; - Показују историјски простор на историјској карти; - Представљају резултате истраживања усмено, писано у различитим симболичким модалитетима	Уџбеник, интернет, свеска, историјска карта, личности, догађаји...	Коришћење разноврсних техника сумирања градива: ленте времена, мапе ума, табеле Проверавање знања историјско-географских појмова, кроз испитивање на карти Коришћење е уџбеника, Гугл платформе, кахут квиза и др.	Рад са подацима и информацијама, Комуникација	
-----------------	--	--	--	---	--

Препоручени начин прилагођавања програма ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и ученицима са изузетним способностима:

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- Што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима - размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја.

Део школског програма биће индивидуални планови за ученике којима је потребна додатна подршка због сметњи и тешкоћа у развоју и учењу, као и надареним ученицима.

СТАНДАРДИ:			
Тема /област:	Основни ниво:	Средњи ниво:	Напредни ниво:
Основи проучавања прошлости	– ИСТ.ОО.О.1.1. Именују основне појмове историјске науке и појмове из историје цивилизације и повезују их са описима њиховог значења. – ИСТ.ОО.О.1.3. Наводе историјске периоде према хронолошком редоследу. – ИСТ.ОО.О.2.1. Именују	ИСТ.ОО.С.2.1. Селектују историјске изворе према основној подели и повезују их са местима где се чувају (музеј, архив, библиотека, место постанка)	

	историјске изворе према основној подели и наводе њихову улогу у реконструкцији прошлости.		
Европа, свет и српски народ на почетку индустријског доба (од средине XVIII до средине XIX века)	– ИСТ.ОО.О.1.5. Наводе и описују кључне појаве, догађаје, процесе и личности из националне и опште историје. – ИСТ.ОО.О.1.6. Лоцирају на историјској карти простор одигравања појава, процеса и догађаја из националне и опште историје. – ИСТ.ОО.О.1.7. Разликују узроке од последица и описују их на примерима кључних појава, догађаја и процеса из националне и/или опште историје. – ИСТ.ОО.О.2.6. Препознају историјске теме у књижевним и уметничким делима и идентификују сличности и разлике у њиховој научној и уметничкој интерпретацији. – ИСТ.ОО.О.3.3. Наводе и објашњавају значај кључних појава, догађаја, процеса и личности за развој људских права и друштва заснованог на њиховом поштовању. – ИСТ.ОО.О.3.5. Наводе и примерима илуструју	– ИСТ.ОО.С.1.3. Прецизно одређују којој деценији, веку, миленијуму и историјском периоду припада одређена личност, појава, догађај и процес. – ИСТ.ОО.С.1.4. Описују кључне карактеристике појава, догађаја, процеса и личности и објашњавају њихов утицај на развој друштва, државе, привреде и културе.	– ИСТ.ОО.Н.1.1. Наводе и објашњавају специфичности основних појмовима историјске науке и појмова из историје цивилизације, кључних појава, догађаја, процеса и личности из националне и опште историје. – ИСТ.ОО.Н.1.2. Повезују личности, појаве, догађаје и процесе и смештају их у прецизне хронолошке и/или просторне оквире. – ИСТ.ОО.Н.1.3. Процењују значај појава, догађаја, процеса и личности из националне и опште историје уз навођење специфичних детаља. – ИСТ.ОО.Н.2.3. Реконструишу промене на историјско-географском простору поређењем савремених политичких карата са историјским картама других периода. – ИСТ.ОО.Н.3.6. Покрећу и спроводе активности које су усмерене на неговање сећања на значајне личности, појаве и догађаје из прошлости локалне средине/народа/државе-Сретење

	културно-историјско наслеђе сопственог народа (Ћеле кула, Орашац, Таково) – ИСТ.ОО.О.3.6. Препознају и описују утицај културно-историјске баштине на изградњу идентитета.		
Европа, свет и српски народ у другој половини XIX века	– ИСТ.ОО.О.1.5. Наводе и описују кључне појаве, догађаје, процесе и личности из националне и опште историје. – ИСТ.ОО.О.1.6. Лоцирају на историјској карти простор одигравања појава, процеса и догађаја из националне и опште историје. – ИСТ.ОО.О.1.7. Разликују узроке од последица и описују их на примерима кључних појава, догађаја и процеса из националне и/или опште историје. – ИСТ.ОО.О.2.4. Препознају и описују пристрасности, стереотипе или пропаганду у садржајима извора и/или њиховом тумачењу. – ИСТ.ОО.О.2.5. Пореде различите изворе о истој историјској појави, догађају и/или личности и идентификују сличности и разлике у њиховом представљању и/или интерпретацији.	– ИСТ.ОО.С.2.8. Планирају и спроводе истраживање одређеног историјског догађаја/појаве/личности. – ИСТ.ОО.С.2.9. Представљају резултате истраживања на различите начине и уз коришћење дигиталних технологија – ИСТ.ОО.Н.1.1. Наводе и објашњавају специфичности основних појмова историјске науке и појмова из историје цивилизације, кључних појава, догађаја, процеса и личности из националне и опште историје.	– ИСТ.ОО.Н.1.2. Повезују личности, појаве, догађаје и процесе и смештају их упрецизне хронолошке и/или просторне оквире. – ИСТ.ОО.Н.1.3. Процењују значај појава, догађаја, процеса и личности из националне и опште историје уз навођење специфичних детаља. – ИСТ.ОО.Н.2.3. Реконструишу промене на историјско-географском простору поређењем савремених политичких карата са историјским картама других периода. – ИСТ.ОО.Н.3.6. Покрећу и спроводе активности које су усмерене на неговање сећања на значајне личности, појаве и догађаје из прошлости локалне средине/народа/државе-Независност Србије

	– ИСТ.ОО.О.3.6. Препознају и описују утицај културно-историјске баштине на изградњу идентитета: краљевина, химна – ИСТ.ОО.С.1.4. Описују кључне карактеристике појава, догађаја, процеса и личности и објашњавају њихов утицај на развој друштва, државе, привреде и културе.		
Европа, свет и српски народ на почетку XX века	– ИСТ.ОО.О.1.5. Наводе и описују кључне појаве, догађаје, процесе и личности из националне и опште историје. – ИСТ.ОО.О.1.6. Лоцирају на историјској карти простор одигравања појава, процеса и догађаја из националне и опште историје. – ИСТ.ОО.О.1.7. Разликују узроке од последица и описују их на примерима кључних појава, догађаја и процеса из националне и/или опште историје. – ИСТ.ОО.О.2.4. Препознају и описују пристрасности, стереотипе или пропаганду у садржајима извора и/или њиховом тумачењу.	– ИСТ.ОО.С.1.4. Описују кључне карактеристике појава, догађаја, процеса и личности и објашњавају њихов утицај на развој друштва, државе, привреде и културе. – ИСТ.ОО.С.2.3. Разврставају историјске информације у различитим симболичким модалитетима према релевантности за тему истраживања. – ИСТ.ОО.С.2.8. Планирају и спроводе истраживање одређеног историјског догађаја/појаве/личности. – ИСТ.ОО.С.2.9. Представљају резултате истраживања на различите начине и уз коришћење дигиталних технологија – ИСТ.ОО.Н.1.1. Наводе и објашњавају специфичности основних појмова	– ИСТ.ОО.Н.1.2. Повезују личности, појаве, догађаје и процесе и смештају их упрецизне хронолошке и/или просторне оквире. – ИСТ.ОО.Н.1.3. Процењују значај појава, догађаја, процеса и личности из националне и опште историје уз навођење специфичних детаља. – ИСТ.ОО.Н.2.1. Анализирају значај историјских догађаја, појава, личности на основу мерила вредности времена одигравања, а не на основу савременог контекста. – ИСТ.ОО.Н.3.6. Покрећу и спроводе активности које су усмерене на неговање сећања на значајне личности, појаве и догађаје из прошлости локалне средине/народа/државе-Балкански ратови, Први светски рат

		историјске науке и појмова из историје цивилизације, кључних појава, догађаја, процеса и личности из националне и опште историје.	
Систематизација	– ИСТ.ОО.О.1.1. Именују основне појмове историјске науке и појмове из историје цивилизације и повезују их са описима њиховог значења. – ИСТ.ОО.О.1.2. Користе основне појмове историјске науке и појмове из историје цивилизације у излагању историјске наративе, у дискусији, дијалогу или дебати о историјским темама уз уважавање мишљења саговорника. – ИСТ.ОО.О.1.4. Смештају годину у одговарајућу деценију, век, миленијум, еру, а појаву, догађај и личност у одговарајући историјски период или век и рачунају временску удаљеност између догађаја. – ИСТ.ОО.О.1.5. Наводе и описују кључне појаве, догађаје, процесе и личности из националне и опште историје. – ИСТ.ОО.О.1.6. Лоцирају на историјској карти простор одигравања појава, процеса и		– ИСТ.ОО.Н.1.2. Повезују личности, појаве, догађаје и процесе и смештају их у прецизне хронолошке и/или просторне оквире.

	догађаја из националне и опште историје.		
--	--	--	--

Упутство за формативно и сумативно оцењивање са критеријумима оцењивања:

ШТА ПРАТИМО

Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета и ангажовање ученика у настави. Процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметничко изражавање; вештине и извођење радних задатака и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање. активно учествовање у задацима, одговоран однос према раду, постављеним настави, сарадњу са другима.

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА

Оцену одличан (5) добија ученик који:

- у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама;
- лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима;
- решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;
- показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања

Оцену врло добар (4) добија ученик који:

- у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове;
- самостално изводи закључке који се заснивају на подацима;
- решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује;
- показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања

Оцену добар (3) добија ученик који:

- у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама;
- у знатној мери логички повезује чињенице и појмове;
- већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме;
- у довољној мери критички расуђује;
- показује делимични степен активности и ангажовања

Оцену довољан (2) добија ученик који:

- знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену;
- у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима;
- понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује;
- показује мањи степен активности и ангажовања

Недовољан (1) добија ученик који:

- знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене;
- не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује;
- не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање

ПОСТУПАК И ИСТРУМЕНТИ ОЦЕЊИВАЊА

- Формативно оцењивање:

Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника

- Усмено одговарање
- Редовност доношења домаћих задатака
- Олајн квизови и остали дигитални задаци
- Прегледање свески
- Писане провере
- Ученици дају самопроцену оцено
- Израда разних пројектних задатака: презентација, ленти времена, паноа, есеја, излагања и др.
- Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)
- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)
- Сналажење на карти

- Вођење евиденције од стране наставника о:

- Јављању на часовима (учесталост и активност по месецима)
- Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти)
- Учешћу на такмичењима
- Посета културно-историјским институцијама и догађајима
- Несебичном пружању помоћи другим ученицима
- Израда паноа, ППТ, различитих врста излагања

Предмет: ГЕОГРАФИЈА

Разред: седми

Фонд часова:	Годишњи фонд:	72
	Недељни фонд:	2
Циљ предмета:	Циљ учења Географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма	
Кључни појмови садржаја предмета:	Регионална географија, регије Европе, Азије, Африке, Северне Америке, Јужне Америке, Аустралије и поларне области	

ТЕМА/ ОБЛАСТ	Исходи:	Садржаји:	Начин остваривања програма:	Опште/ међупредметне компетенције:	Корелација:
1. РЕГИОНАЛ НА ГЕОГРАФИЈА	– дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе, ртове; – проналази на карти државе проучаване регије и именује их; – приказује на немој карти: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове;	Регионална географија, принципи регионализације. Хомогеност и хетерогеност географског простора	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, тематске карте, презентације. Коришћење видео записи са питањима.	Компетенција за учење; Рад са подацима информацијама Естетичка компетенција; Дигитална компетенција Комуникација	Историја, биологија

2. ГЕОГРАФС КЕ РЕГИЈЕ ЕВРОПЕ	– класификује облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену територију; – анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; – објашњава настанак пустиња на територији проучаваног континента; – проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету;– укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине насељености, природног прираштаја, миграција и специфичних структура становништва по континентима, регијама и у одабраним државама;	Јужна Европа – културно-цивилизацијске тековине, етничка хетерогеност, туризам, политичка подела.Државе Јужне Европе: државе бивше СФРЈ, Италија, Шпанија и Грчка – основне географске карактеристике. Средња Европа – културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, природни ресурси и економски развој, урбанизација, политичка подела. Немачка – основне географске карактеристике. Западна Европа – културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, природни ресурси и економски развој, урбанизација, политичка подела. Француска и Уједињено Краљевство – основне географске карактеристике. Северна Европа – природни ресурси и економски развој, народи политичка	Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: ППТ, видео материјали, пројектна настава Обезбеђивање корелације са сродним предметима. Стално коришћење географске карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, ППТ, питања, квиз.. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Компетенција за учење; Рад са подацима информацијама Естетичка компетенција; Дигитална компетенција Комуникација	Историја, биологија
---	--	--	---	---	--------------------------------

3. АЗИЈА	– тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама; – описује узроке и последице урбанизације на различитим континентима, регијама и у одабраним државама; – доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава;	Географски положај, границе и величина Азије. Природне одлике Азије. Становништво Азије. Насеља Азије. Привреда Азије. Политичка и регионална подела. Југозападна Азија – природни ресурси и економски развој, културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, урбанизација, политичка подела. Јужна Азија – културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, етничка хетерогеност, урбанизација, политичка подела. Југоисточна Азија – природни ресурси и економски развој, политичка подела. Источна Азија – културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, етничка хетерогеност, природни ресурси и економски развој, урбанизација, политичка подела. Централна	Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: ППТ, видео материјали, пројектна настава. Обезбеђивање корелације са сродним предметима. Стално коришћење географске карте. Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, ППТ, питања, квиз.. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Компетенција за учење; Рад са подацима информацијама Естетичка компетенција; Дигитална компетенција Комуникација	Историја, биологија
----------	--	--	---	---	--------------------------------

4. АФРИКА	– уз помоћ географске карте објашњава специфичности појединих просторних целина и описује различите начине издвајања регија; – објасни формирање политичке карте света; – објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељеност, болести и епидемије, политичка нестабилност; – доводе у везу квалитет живота становништва са природним,	Географски положај, границе и величина Африке. Природне одлике Африке. Становништво Африке. Насеља Африке. Привреда Африке. Политичка и регионална подела. Афрички Медитеран и Сахарска Африка. Подсахарска Африка	Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: ППТ, видео материјали, пројектна настава Обезбеђивање корелације са сродним предметима. Стално коришћење географске карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, ППТ, питања, квиз.. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Компетенција за учење; Рад са подацима информацијама Естетичка компетенција; Дигитална компетенција Комуникација	Историја, биологија
5. СЕВЕРНА АМЕРИКА	демографским, економским и политичко-географским одликама простора; – препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама; – анализира примере позитивног утицаја човека на животну средину у државама које улажу напоре на очувању природе и упоређује их са сличним примерима у нашој земљи	Географски положај, границе, величина и регионална подела Северне Америке. Природне одлике Северне Америке. Становништво Северне Америке. Насеља Северне Америке. Привреда Северне Америке. Политичка подела.	Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: ППТ, видео материјали, пројектна настава Обезбеђивање корелације са сродним предметима. Стално коришћење географске карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, ППТ, питања, квиз.. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Компетенција за учење; Рад са подацима информацијама Естетичка компетенција; Дигитална компетенција Комуникација	Историја, биологија

6. ЈУЖНА АМЕРИКА	– изводи закључак о могућим решењима за коришћење чистих извора енергије у државама чија се привреда заснива највише на експлоатацији нафте и угља;	Географски положај, границе и величина Јужне Америке. Природне одлике Јужне Америке. Становништво о Јужне Америке. Насеља Јужне Америке. Привреда Јужне Америке. Политичка подела	Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: ППТ, видео материјали, пројектна настава Обезбеђивање корелације са сродним предметима. Стално коришћење географске карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, ППТ, питања, квиз.. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Компетенција за учење; Рад са подацима информацијама Естетичка компетенција; Дигитална компетенција Комуникација	Историја, биологија
7. АУСТРАЛИЈА И ОКЕАНИЈА	– истражује утицај Европске уније на демографске, економске и политичке процесе у Европи и свету;	Географски положај, границе и величина Аустралије и Океаније. Природне одлике Аустралије. Колонијални период и становништво Аустралије. Насеља Аустралије. Привреда Аустралије. Океанија – основна географска обележја. Политичка и регионална подела.	Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: ППТ, видео материјали, пројектна настава Обезбеђивање корелације са сродним предметима. Стално коришћење географске карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, ППТ, питања, квиз.. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Компетенција за учење; Рад са подацима информацијама Естетичка компетенција; Дигитална компетенција Комуникација	Историја, биологија

8. ПОЛАРНЕ ОБЛАСТИ	описује улогу међународних организација у свету	Основне географске одлике Антарктика – откриће, назив, географски положај, природне одлике, природни ресурси и научна истраживања. Основне географске одлике Арктика – откриће, назив, географски положај, природне одлике, природни ресурси и савремена научна истраживања.	Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: ППТ, видео материјали, пројектна настава Обезбеђивање корелације са сродним предметима. Стално коришћење географске карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, ППТ, питања, квиз.. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Компетенција за учење; Рад са подацима информацијама Естетичка компетенција; Дигитална компетенција Комуникација	Историја, биологија
--------------------	---	--	--	--	---------------------

Препоручени начин прилагођавања програма ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и ученицима са изузетним способностима:

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја-
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

СТАНДАРДИ:

Тема /област:	Основни ниво:	Средњи ниво:	Напредни ниво:
1. РЕГИОНАЛНА ГЕОГРАФИЈА	ГЕО.ОО.О.1.1. Објашњавају својим речима предмет проучавања географије.	ГЕО.ОО.С.1.1. Процењују повезаност географије са осталим природним и друштвеним наукама у истраживању просторних феномена	
2. ГЕОГРАФСKE РЕГИЈЕ ЕВРОПЕ	– ГЕО.ОО.О.1.7. Објашњавају основне политичко-географске	– ГЕО.ОО.С.1.7. Анализирају факторе настанка и развоја	ГЕО.ОО.Н.2.1. Доносе закључке о просторним и узрочно-

	појмове (држава, државна територија, географски положај и границе државе). – ГЕО.ОО.О.1.8. Одређују припадност географских објеката одређеној регији. – ГЕО.ОО.О.1.9. Упоредују географске одлике изабраних регија у Србији и свету.	држава у Европи и свету у ближој и даљој прошлости. – ГЕО.ОО.С.1.8. Изводе закључке о елементима географских регија у Србији, Европи и свету ГЕО.ОО.С.2.3. Израђују графиконе, табеле, схеме и тематске карте (картограме) над основом коју представља нема карта.	последичним везама између физичко-географских фактора (рељеф, клима, воде и земљиште) и друштвено-географских елемената (становништво, привреда, насеља и држава) на основу информација са географских карата.
3. АЗИЈА	– ГЕО.ОО.О.1.7. Објашњавају основне политичко-географске појмове (држава, државна територија, географски положај и границе државе). – ГЕО.ОО.О.1.8. Одређују припадност географских објеката одређеној регији. – ГЕО.ОО.О.1.9. Упоредују географске одлике изабраних регија у Србији и свету.	– ГЕО.ОО.С.1.8. Изводе закључке о елементима географских регија у Србији, Европи и свету ГЕО.ОО.С.2.3. Израђују графиконе, табеле, схеме и тематске карте (картограме) над основом коју представља нема карта.	ГЕО.ОО.Н.2.1. Доносе закључке о просторним и узрочно-последичним везама између физичко-географских фактора (рељеф, клима, воде и земљиште) и друштвено-географских елемената (становништво, привреда, насеља и држава) на основу информација са географских карата.
4. АФРИКА	– ГЕО.ОО.О.1.7. Објашњавају основне политичко-географске појмове (држава, државна територија, географски положај и границе државе). – ГЕО.ОО.О.1.8. Одређују припадност географских објеката одређеној регији. – ГЕО.ОО.О.1.9. Упоредују географске одлике изабраних	– ГЕО.ОО.С.1.8. Изводе закључке о елементима географских регија у Србији, Европи и свету ГЕО.ОО.С.2.3. Израђују графиконе, табеле, схеме и тематске карте (картограме) над основом коју представља нема карта.	ГЕО.ОО.Н.2.1. Доносе закључке о просторним и узрочно-последичним везама између физичко-географских фактора (рељеф, клима, воде и земљиште) и друштвено-географских елемената (становништво, привреда, насеља и држава) на основу информација са географских карата.

	регија у Србији и свету.		
5. СЕВЕРНА АМЕРИКА	– ГЕО.ОО.О.1.7. Објашњавају основне политичко-географске појмове (држава, државна територија, географски положај и границе државе). – ГЕО.ОО.О.1.8. Одређују припадност географских објеката одређеној регији. – ГЕО.ОО.О.1.9. Упореджују географске одлике изабраних регија у Србији и свету.	– ГЕО.ОО.С.1.8. Изводе закључке о елементима географских регија у Србији, Европи и свету - ГЕО.ОО.С.2.3. Израђују графиконе, табеле, схеме и тематске карте (картограме) над основом коју представља нема карта.	ГЕО.ОО.Н.2.1. Доносе закључке о просторним и узрочно-последичним везама између физичко-географских фактора (рељеф, клима, воде и земљиште) и друштвено-географских елемената (становништво, привреда, насеља и држава) на основу информација са географских карата.
6. ЈУЖНА АМЕРИКА	– ГЕО.ОО.О.1.7. Објашњавају основне политичко-географске појмове (држава, државна територија, географски положај и границе државе). – ГЕО.ОО.О.1.8. Одређују припадност географских објеката одређеној регији. – ГЕО.ОО.О.1.9. Упореджују географске одлике изабраних регија у Србији и свету.	– ГЕО.ОО.С.1.8. Изводе закључке о елементима географских регија у Србији, Европи и свету - ГЕО.ОО.С.2.3. Израђују графиконе, табеле, схеме и тематске карте (картограме) над основом коју представља нема карта.	ГЕО.ОО.Н.2.1. Доносе закључке о просторним и узрочно-последичним везама између физичко-географских фактора (рељеф, клима, воде и земљиште) и друштвено-географских елемената (становништво, привреда, насеља и држава) на основу информација са географских карата.
7. АУСТРАЛИЈА И ОКЕАНИЈА	– ГЕО.ОО.О.1.7. Објашњавају основне политичко-географске појмове (држава, државна територија, географски положај и границе државе). – ГЕО.ОО.О.1.8. Одређују припадност географских	– ГЕО.ОО.С.1.8. Изводе закључке о елементима географских регија у Србији, Европи и свету - ГЕО.ОО.С.2.3. Израђују графиконе, табеле, схеме и тематске карте (картограме) над основом коју представља нема	ГЕО.ОО.Н.2.1. Доносе закључке о просторним и узрочно-последичним везама између физичко-географских фактора (рељеф, клима, воде и земљиште) и друштвено-географских елемената (становништво, привреда, насеља и држава) на основу информација са

	објекта одређеној регији. – ГЕО.ОО.О.1.9. Упоредјују географске одлике изабраних регија у Србији и свету.	карта.	географских карата.
8. ПОЛАРНЕ ОБЛАСТИ	– ГЕО.ОО.О.1.7. Објашњавају основне политичко-географске појмове (држава, државна територија, географски положај и границе државе). – ГЕО.ОО.О.1.8. Одређују припадност географских објекта одређеној регији. – ГЕО.ОО.О.1.9. Упоредјују географске одлике изабраних регија у Србији и свету.	– ГЕО.ОО.С.1.8. Изводе закључке о елементима географских регија у Србији, Европи и свету ГЕО.ОО.С.2.3. Израђују графиконе, табеле, схеме и тематске карте (картограме) над основом коју представља нема карта.	ГЕО.ОО.Н.2.1. Доносе закључке о просторним и узрочно-последичним везама између физичко-географских фактора (рељеф, клима, воде и земљиште) и друштвено-географских елемената (становништво, привреда, насеља и држава) на основу информација са географских карата.

Упутство за формативно и сумативно оцењивање са критеријумима оцењивања:

Критеријуми оцењивања ученика за предмет Географија

Праћење развоја, напредовања и остварености постигнућа ученика у току школске године обавља се формативним и сумативним оцењивањем. Ученик се из предмета Географија оцењује најмање два пута у полугодишту у петом разреду, а четири пута у полугодишту у шестом, седмом и осмом разреду.

Утоку полугодишта ученици се оцењују на три начина: 1) усмено 2) писмено 3) на основу активности на часу. Ученик може бити оцењен током сваког дела часа и на свим типовима часа. Оцена је јавна са образложењем и препоруком за даљи рад. Оцена се бележи у педагошку свеску и уноси у дневник.

Оцене на писменим задацима, изражена у процентима:

86-100% одличан (5)

70– 85%врло добар (4)

50– 69%добар (3)

30– 49%довољан (2)

0– 29%недовољан (1)

Иницијало проћењивање- обавља се на почетку школске године, у првој или другој недељи. Наставник процењује претходна постигнућа

ученика у оквиру одређене области или теме, која су од значаја за предмет. Резултат иницијалног процењивања не оцењује се и служи за планирање рада наставника и даље праћење напредовања ученика.

Писмена провера постигнућа ученика- обавља се у току оба полугодишта. Ученик ће имати најмање једну оцену (у полугодишту) на контролном задатку дужем од 15 минута. Оцене су јавне, ученик има увид у свој рад. Тестови дужи од 15 минута су најављени, оцена се уписује у дневник у року од осам дана од дана провере. Реализује се на крају наставне области, а према плану предметног наставника.

Провера картографске писмености се остварује усменим и писменим путем—представљање географских објеката на немој карти.

Усмена провера постигнућа ученика- обавља се у току оба полугодишта. Најмање једна оцена треба да буде на основу усмене провере постигнућа ученика.

Активност на часу- активност ученика прати се и вреднује континуирано током наставног процеса.

Елементи формативног оцењивања чине : усмени одговори, ангажовање, степен развијености ученичке компетенције, активност на часу, домаћи задаци, садржај школске свеске, коришћење атласа на часу, успешност у групном раду, практичан рад, излагања и представљања изложби радова, презентација, резултата истраживања, панорама, цртежа, у складу са програмом географије, домаћи задаци, однос према раду, писање есеја, учешћа у дебати и дискусији, сарадња у тиму, комуникација у тиму, показивање иницијативе, заинтересованост, као и учешће на општинском, окружном или републичком такмичењу и учешће на националним и међународним такмичењима.

Критеријуми оцењивања у настави географије

Ученик се оцењује бројчано на основу остварености исхода, самосталности и ангажовања ученика: Оцену одличан (5) добија :

Ученик који у потпуности усвојио основна, проширена и продубљена знања, умења и вештине, уочава битно, логички повезује чињенице и појмове, самостално закључује, критички расуђује, самостално проналази појмове на географској карти.

Оцену врло добар (4) добија:

Ученик који у потпуности усвојио основна знања, умења и вештине и више од половине проширених и продубљених знања, уочава битно, логички повезује чињенице и појмове, уз малу помоћ наставника долази до закључка, критички расуђује, самостално проналази појмове на географској карти.

Оцену добар (3) добија:

Ученик који је у целини усвојио основна знања, умења и вештине, и половину проширених знања, умења и вештина, а према програму предмета, да уз помоћ наставника схвати значење научених садржаја, објашњења и да их повезује, уз помоћ наставника уочава битно, уз помоћ наставника проналази битне појмове на географској карти.

Оцену довољан (2) добија:

Ученик који је усвојио основна знања, умења и вештине, према програму предмета, ученик испољава потешкоће у анализи чињеница, података, њиховом уопштавању и закључивању, има тешкоћа у усменом и писменом изражавању, не сналази се у новим ситуацијама, уз велику помоћ наставника проналази основне појмове на карти.

Оцену недовољан (1) добија:

Ученик који ни уз помоћ наставника није савладао основно знање, умење и вештине.

Критеријуми за бројчане оцене ученика.

Пети разред

Одличан (5)- ученик објашњава појаве и процесе у Сунчевом систему и њихов утицај на планету Земљу; зна димензије Земље, анализира и објашњава последице Земљиног облика и њених кретања; објашњава физичко-географске законитости у географском омотачу (климатску и биогеографску зоналност) и наводи мере за његову заштиту, обнову и унапређивање, у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама, самостално се сналази на географској карти, лако логички повезује чињенице и појмове, самостално

изводи закључке који се заснивају на подацима, решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује, показује висок степен сарадње са осталим члановима групе и изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.

Врло добар (4)- ученик разуме појаве и процесе у Сунчевом систему и њихов утицај на планету Земљу; зна димензије Земље и објашњава последице Земљиног облика и њених кретања, разуме физичко-географске законитости у географском омотачу (климатску и биогеографску зоналност) и познаје мере за његову заштиту, обнову и унапређивање, у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове, самостално изводи закључке који се заснивају на подацима, решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења, показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања, у великој мери сарађује са осталим члановима групе и у знатној мери критички расуђује.

Добар (3)- ученик класификује небеска тела и описује појаве, процесе и њихове односе у Сунчевом систему разликује и објашњава географске чињенице- објекте, појаве, процесе и односе у Земљиним сферама (литосфери, атмосфери, хидросфери, биосфери), у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; у знатној мери логички повезује чињенице и појмове, већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме, у довољној мери критички расуђује, показује делимични степен активности и ангажовања и у довољној мери сарађује са осталим члановима групе.

Довољан (2)- ученик именује небеска тела у Сунчевом систему и наводи њихов распоред, описује облик Земље и препознаје појаве и процесе везане за њена кретања, именује Земљине сфере (литосферу, атмосферу, хидросферу, биосферу) и препознаје њихове основне одлике; знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену, у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима, понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује, показује мањи степен активности и ангажовања.

Недовољан (1)- ученик не препознаје основне географске објекте, појаве, процесе и односе. Не показује способност репродукције и примене, не изводи закључке који се заснивају на подацима, критички не расуђује, не показује жељу за напредовањем као ни интересовање за учешће у активностима нити ангажовање.

Шести разред:

Одличан (5)- ученик у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама, лако логички повезује чињенице и појмове, самостално изводи закључке који се заснивају на подацима, решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује, показује висок степен сарадње са осталим члановима групе и изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања. Доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница- објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте; објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља, објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности, вреднује алтернативе за одрживи развој усвојој локалној средини, Србији, Европи и свету, представља процесе који су довели до формирања савремене политичко-географске карте света; објашњава географске везе и законитости у Европи и уме да издвоји географске регије.

Врло добар (4)- ученик у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове, самостално изводи закључке који се заснивају на подацима, решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења, показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања, у великој мери сарађује са осталим члановима групе и у знатној мери критички расуђује. Разуме просторне (топографске) и каузалне везе географских чињеница- објеката, појава, процеса и углавном самостално доноси закључке о њиховом односу на основу анализе географске карте; описује утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља, познаје утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности, разуме алтернативе за одрживи развој у својој локалној средини, Србији, Европи и свету, описује процесе који су довели до формирања савремене

политичкогеографске карте света, углавном се самостално сналази на географској карти; познаје географске везе и законитости у Европи и уме да издвоји географске регије, илуструје уз помоћ карте најважније географске објекте, појаве и процесе на простору Европе.

Добар (3)- ученик у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама, у знатној мери логички повезује чињенице и појмове, већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме, у довољној мери критички расуђује, показује делимични степен активности и ангажовања и у довољној мери сарађује са осталим члановима групе. Одређује стране света у простору и на географској карти, одређује положај места и тачака на географској карти, препознаје и објашњава географске чињенице- објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом; приказује понуђене географске податке: на немој карти, картографским изражајним средствима (бојама, линијама, простим геометријским знацима, симболима), графиком, табелом и шемом; разликује и објашњава кретање становништва (природно и механичко) и структуре становништва, именује међународне организације у свету; описује природне и друштвене одлике Европе и наводи њене географске регије.

Довољан (2)- ученик разуме појам оријентације и наводи начине оријентисања, наводи и описује начине представљања Земљине површине, препознаје и чита географске и допунске елементе карте; познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред, дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и привредне гране; препознаје основне природне и друштвене одлике Европе; знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену, у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима, понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује, показује мањи степен активности и ангажовања.

Недовољан (1)- ученик не познаје основне појмове из картографије, области друштвене географије и регионалне географије Европе; нања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене, не изводи закључке који се заснивају на подацима, критички не расуђује, не показује жељу за напредовањем и ангажовањем као ни интересовање за учешће у активностима.

Седми разред

Одличан (5)- ученик објашњава географске везе и законитости у Европи и на ваневропским континентима; издваја и објашњава географске регије, препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине насељености, природног прираштаја, миграција специфичних структура становништва по континентима, регијама и у одабраним државама, доводи у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава, самостално се сналази на географској карти, у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама, лако логички повезује чињенице и појмове; самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; показује висок степен сарадње са осталим члановима групе и изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.

Врло добар (4)- ученик разуме географске везе и законитости у Европи и на ваневропским континентима и уме да издвоји географске регије, углавном се самостално служи географском картом, у великој мери показује примену знања и логички повезује чињенице и појмове, специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и одабраним државама, самостално изводи закључке који се заснивају на подацима, решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења, показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања, у великој мери сарађује са осталим члановима групе и у знатној мери критички расуђује.

Добар (3)- ученик описује природне и друштвене одлике континента и наводи њихове географске регије; у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама, у знатној мери логички повезује чињенице и појмове, већим делом самостално

изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме, у довољној мери критички расуђује, делимично је самосталан у сналажењу на географској карти, показује делимични степен активности и ангажовања и у довољној мери сарађује са осталим члановима групе.

Довољан (2)- ученик који именује континенте и препознаје њихове основне природне и друштвене одлике; знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену, у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима, понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује, показује мањи степен активности и ангажовања.

Недовољан (1)- ученик не познаје основне појмове из регионалне географије Европе и ваневропских континената. Знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене, не изводи закључке који се заснивају на подацима, критички не расуђује, не показује жељу за напредовањем и ангажовањем као ни интересовање за учешће у активностима.

Осми разред

Одличан (5)- ученик анализира и објашњава географске везе и законитости у нашој земљи и издваја и пореди географске регије, самостално се сналази на географској карти, у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама, објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља Србије, логички повезује чињенице и појмове; објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности у нашој земљи, самостално изводи закључке који се заснивају на подацима, решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; показује висок степен сарадње са осталим члановима групе и изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.

Врло добар (4)- ученик објашњава природне и друштвене одлике наше државе и описује географске везе и законитости у нашој земљи и издваја географске регије, углавном се самостално сналази на географској карти, углавном самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења, показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања, у великој мери сарађује са осталим члановима групе и у знатној мери критички расуђује.

Добар (3) ученик описује природне и друштвене одлике наше државе и наводи и описује њене географске регије у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама, у знатној мери логички повезује чињенице и појмове, делимично је самосталан у сналажењу на географској карти, већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме, у довољној мери критички расуђује, показује делимични степен активности и ангажовања и у довољној мери сарађује са осталим члановима групе.

Довољан (2)- ученик препознаје основне природне и друштвене одлике наше државе, знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену, није самосталан у сналажењу на карти, у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима, понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује, показује мањи степен активности и ангажовања.

Недовољан (1)- ученик не познаје основне појмове из регионалне географије Србије, њена природна и друштвена обележја; знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене, не изводи закључке који се заснивају на подацима, критички не расуђује, не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање

Предмет: ФИЗИКА
Разред: СЕДМИ

Фонд часова:	Годишњи фонд:	72
	Недељни фонд:	2
Циљ предмета:	Циљ учења Физике јесте да ученици стекну базичну језичку и научну писменост, оспособе се да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, образложе своје мишљење у оквиру дискусије, упознају природне појаве и основне природне законе и њихову примену у свакодневном животу, развију мотивисаност за учење и напредују ка достизању одговарајућих образовних стандарда.	
Кључни појмови садржаја предмета:	Кретање под дејством силе, кретање условљено дејством силе теже, равнотежа тела, механички рад и енергија тела, топлотне појаве.	

ТЕМА/ ОБЛАСТ	Исходи:	Садржаји:	Начин остваривања програма:	Опште/ међупредметне компетенције :	Корелација:
СИЛА И КРЕТАЊЕ	-разликује скаларне и векторске физичке величине; -користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички; -анализира зависност брзине и пређеног пута од времена код праволинијских кретања са сталним	Сила као узрок промене брзине тела. Појам убрзања. Успостављање везе између силе, масе тела и убрзања. Други Њутнов закон. Динамичко мерење силе. Међусобно деловање два тела – силе акције и реакције. Трећи Њутнов закон. Примери Равномерно променљиво праволинијско кретање. Интензитет, правац и смер брзине и	На почетку школске године потребно је спровести иницијални тест. Овај тест је инструмент провере предзнања ученика. На крају школске године, такође, треба спровести часове систематизације градива и проверити ниво постигнућа ученика и степен остварености образовних исхода. Обнављање дела градива из шестог разреда, које се односина равномерно праволинијско кретање, силу	1. дигитална, 2. рад са подацима, 3. решавање проблема, 4. сарадња, 6. комуникација, 8. компетенција за учење, 9. одговоран однос околина, 10. одговоран	Математика хемија, географија, биологија

	убрзањем; -примени Њутнове законе динамике на кретање тела из окружења; -демонстрира појаве: инерције тела, убрзаног кретања, кретањетела под дејством сталне силе, силе трења и сила акције и реакције на примерима из окружења; - самостално изведе експеримент из области кинематике и динамике, прикупи податке мерењем, одреди тражену физичку величину и објасни резултате експеримента;	убрзања. Тренутна и средња брзина тела. Зависност брзине и пута од времена при равномерно променљивом праволинијском кретању. Графичко представљање зависности брзине тела од времена код равномерно променљивог праволинијског кретања. Демонстрациони огледи: – Илустровање инерције тела помоћу папира и тега. – Кретање куглице низ Галилејев жљеб. – Кретање тела под дејством сталне силе. – Мерење силе динамометром. – Илустровање закона акције и реакције помоћу динамометара и колица, колица са опругом и других огледа (реактивно кретање балона и пластичне боце). Лабораторијске вежбе 1. Одређивање сталног убрзања при кретању куглице низ жљеб. 2. Провера Другог Њутновог закона помоћу покретног тела (колица).	као узрок променестања тела и инертност тела, треба да послужи као увод и обезбеди континуитет. Континуирано проверавање и вредновањ компетенције (знања, вештине и ставове) ученика помоћу усменогиспитивања, кратких писмених провера, тестова на крају већих целина, контролних вежби и провером експерименталних вештина. Наставник физике треба да омогући ученицима да искажу сопствена размишљања о неким физичким појавама и да то адекватно вреднује.	однос према здрављу, 11. естетичка компетенција	
--	--	--	--	---	--

КРЕТАЊЕ ТЕЛА ПОД ДЕЈСТВОМ СИЛЕ ТЕЖЕ. СИЛЕ ТРЕЊА	-разликује скаларне и векторске физичке величине; - покаже од чега зависи сила трења и на основу тога процени како може променити њено деловање; -демонстрира појаве: инерције тела, убрзаног кретања, кретањетела под дејством сталне силе, силе трења и сила акције и реакције на примерима из окружења; - самостално изведе експеримент из области кинематике и динамике, прикупи податке мерењем, одреди тражену физичку величину и објасни резултате експеримента;	Убрзање при кретању тела под дејством силе теже. Галилејев оглед. Слободно падање тела, бестежинско стање. Хитац навише и хитац наниже. Силе трења и силе отпора средине (трење мировања, клизања и котрљања). Утицај ових сила на кретање тела. Демонстрациони огледи: – Слободно падање тела различитих облика и маса (Њутнова цев, слободан пад везаних новчића...). – Падање тела у разним срединама. – Бестежинско стање тела (огледи са динамометром, с два тега и папиром између њих, са пластичном чашом која има отвор на дну и напуњена је водом). – Трење на столу, косој подлози и сл. – Мерење силе трења помоћу динамометра. Лабораторијске вежбе	Поступност (од једноставног ка сложеном) при упознавању нових појмова и формулисању закона. Очигледност при излагању наставних садржаја (уз сваку тематску целину наведено је више демонстрационих огледа, а у недостатку наставних средстава могуће је користити и видео симулације). Повезаност наставних садржаја са појавама у свакодневном животу. Програмски садржаји на основу исхода ће се реализовати: -излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе; - решавањем квалитативних и квантитативних проблема као и проблем ситуација; - лабораторијским вежбама; - домаћим задацима; - коришћењем других начина рада који доприносе бољем разумевању садржаја теме (пројекти, допунска настава, додатни рад...); - систематским праћењем рада	1. дигитална, 2. рад са подацима, 3. решавање проблема, 4. сарадња, 6. комуникација, 8. компетенција за учење, 9. одговоран однос околина, 10. одговоран однос према здрављу, 11. естетичка компетенција	Математика хемија, географија, биологија
--	---	---	--	---	---

		1. Одређивање убрзања тела које слободно пада. 2. Одређивање коефицијента трења клизања.	сваког ученика; - решавање рачунских задатака и то кроз три етапе: физичка анализа задатка, математичко израчунавање и дискусија резултата.		
РАВНОТЕЖА ТЕЛА	-разликује скаларне и векторске физичке величине; -покаже врсте и услове равнотеже чврстих тела на примеру из окружења; -наводи примере простих машина које се користе у свакодневном животу; -прикаже како сила потиска утиче на понашање тела потопљених у течност и наведе услове пливања тела на води;	Деловање две силе на тело, појам резултујуће силе кроз различите примере слагања сила. Разлагање сила. Појам и врсте равнотеже тела. Полуга, момент силе. Равнотежа полуге и њена примена. Сила потиска у течности и гасу. Архимедов закон и његова примена. Пливање и тоњење тела. Демонстрациони огледи: – Врсте равнотеже помоћу лењира или штапа. – Равнотежа полуге. – Услови пливања тела (тегови и стаклена посуда на води, Картезијански гњурац, суво	Поступност (од једноставног ка сложеном) при упознавању нових појмова и формулисању закона. Очигледност при излагању наставних садржаја (уз сваку тематску целину наведено је више демонстрационих огледа, а у недостатку наставних средстава могуће је користити и видео симулације). Повезаност наставних садржаја са појавама у свакодневном животу. Програмски садржаји на основу исхода ће се реализовати: -излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе; - решавањем квалитативних и квантитативних проблема као и проблем ситуација; - лабораторијским вежбама; - домаћим задацима;	1. дигитална, 2. рад са подацима, 3. решавање проблема, 4. сарадња, 6. комуникација, 8. компетенција за учење, 9. одговоран однос околина, 10. одговоран однос према здрављу, 11. естетичка компетенција	Математика, хемија, географија, биологија

		грожђе у минералној води, свеже јаје у води и воденом раствору соли, мандарина са кором и без коре у води, пливање коцке леда на води...). Лабораторијске вежбе 1. Одређивање густине чврстог тела применом Архимедовог закона.	-коришћењем других начина рада који доприносе бољем разумевању садржаја теме (пројекти, допунска настава, додатни рад...); -систематским праћењем рада сваког ученика; - решавање рачунских задатака и то кроз три етапе: физичка анализа задатка, математичко израчунавање и дискусија резултата.		
МЕХАНИЧКИ РАД И ЕНЕРГИЈА. СНАГА	-повеже појмове механички рад, енергија и снага и израчуна рад силе теже и рад силе трења; -разликује кинетичку и потенцијалну енергију тела и повеже њихове промене са извршеним радом; -демонстрира важење закона одржања енергије на примерима	Механички рад. Рад силе. Рад силе теже и силе трења. Квалитативно увођење појма механичке енергије тела. Кинетичка енергија тела. Потенцијална енергија. Гравитациона потенцијална енергија тела. Веза између промене механичке енергије тела и извршеног рада. Закон о одржању механичке енергије. Снага. Коефицијент	1. Поступност (од једноставног ка сложеном) при упознавању нових појмова и формулисању закона. 2. Очигледност при излагању наставних садржаја (уз сваку тематску целину наведено је више демонстрационих огледа, а у недостатку наставних средстава могуће је користити и видео симулације). 3. Повезаност наставних садржаја са појавама у свакодневном животу. 4. Програмски садржаји на основу исхода ће се реализовати:	1. дигитална, 2. рад са подацима, 3. решавање проблема, 4. сарадња, 6. комуникација, 8. компетенција за учење, 9. одговоран однос околина, 10. одговоран однос према здрављу, 11. естетичка компетенција	Математика хемија, географија, биологија

	из окружења; -решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (кинематика и динамика кретања тела, трење, равнотежа полуге, сила потиска, закони одржања...);	корисног дејства. Демонстрациони огледи: – Илустровање рада утрошеног на савладавање силе трења при клизању тела по различитим подлогама, уз коришћење динамометра. – Коришћење потенцијалне енергије воде или енергије надуваног балона за вршење механичког рада. – Примери механичке енергије тела. Закон о одржању механичке енергије (Галилејев жљеб; математичко клатно; тег са опругом) Лабораторијске вежбе 1. Одређивање рада силе под чијим дејством се тело креће по различитим подлогама. 2. Провера закона одржања механичке енергије помоћу колица.	-излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе; - решавањем квалитативних и квантитативних проблема каои проблемситуација; - лабораторијским вежбама; -домаћим задацима; -коришћењем других начина рада који доприносе бољем разумевању садржаја теме (пројекти, допунска настава, додатни рад...); -систематским праћењем рада сваког ученика; - решавање рачунских задатака и то кроз три етапе: физичка анализа задатка, математичко израчунавање и дискусија резултата.		
--	---	---	--	--	--

ТОПЛОТНЕ ПОЈАВЕ	-разликује појмове температуре и количине топлоте и прикаже различите механизме преноса топлоте са једног тела на друго; -анализира промене стања тела (димензија, запремине и агрегатног стања) приликом грејања или хлађења; -наведе методе добијања топлотне енергије и укаже на примере њеног рационалног коришћења.	Честични састав супстанције: молекули и њихово хаотично кретање. Топлотно ширење тела. Појам и мерење температуре. Унутрашња енергија и температура. Количина топлоте. Специфични топлотни капацитет. Топлотна равнотежа. Агрегатна стања супстанције. Демонстрациони огледи: – Дифузија и Брауново кретање. – Ширење чврстих тела, течности и гасова (надувани балон на стакленој посуди – флаши и две посуде са хладном и топлим водом, Гравесандов прстен, издужење жице, капилара...).	1. Поступност (од једноставног ка сложеном) при упознавању нових појмова и формулисању закона. 2. Очигледност при излагању наставних садржаја (уз сваку тему целину наведено је више демонстрационих огледа, а у недостатку наставних средстава могуће је користити и видео симулације). 3. Повезаност наставних садржаја са појавама у свакодневном животу. 4. Програмски садржаји на основу исхода ће се реализовати: -излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе; - решавањем квалитативних и квантитативних проблема као и проблемситуација; - лабораторијским вежбама; - домаћим задацима; - коришћењем других начина рада који доприносе бољем разумевању садржаја теме	1. дигитална, 2. рад са подацима, 3. решавање проблема, 4. сарадња, 6. комуникација, 8. компетенција за учење, 9. одговоран однос околина, 10. одговоран однос према здрављу, 11. естетичка компетенција	Математика хемија, географија, биологија

		Лабораторијске вежбе 1. Мерење температуре мешавине топле и хладне воде	(пројекти, допунска настава, додатни рад...); -систематским праћењем рада сваког ученика; - решавање рачунских задатака и то кроз три етапе: физичка анализа задатка, математичко израчунавање и дискусија резултата.		
--	--	--	---	--	--

Препоручени начин прилагођавања програма ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и ученицима са изузетним способностима:

По изради и формирању профила и процене способности ученика урадиће се прилагођени план и програм учења ученика.

СТАНДАРДИ:

Тема /област:	Основни ниво:	Средњи ниво:	Напредни ниво:
СИЛА И КРЕТАЊЕ	ФИ.1.1.1 Уме да препозна силу и силу трења која делују на тела која мирују или се крећу равномерно ФИ.1.2.1. Уме да препозна кретање према облику путање ФИ.1.2.2. Уме да препозна кретање када се брзина не мења (равномерно кретање) ФИ.1.2.3. Уме да израчуна брзину пређени пут и време ако су познате остале величине ФИ.1.4.4. Уме да препозна и одреди јединице за брзину ФИ.1.7.1. Поседује мануелне способности потребне за рад у лабораторији	ФИ.2.1.1. Уме да препозна еластичну силу, и силу потиска и особине инерције ФИ.2.1.2. Зна основне особине гравитационе и еластичне силе и силе потиска ФИ.2.1.4. Разуме како односи сила утичу на врсту кретања ФИ.2.6.1. Разуме и примењује основне математичке формулације односа и законитости у физици (директна и индиректна пропорционалност) ФИ.2.6.2. Уме да препозна векторске физичке величине, (брзину и силу) ФИ.2.6.3. Уме да користи и интерпретира табеларни и графички приказ зависности	ФИ.3.1.2. Зна какав је однос сила које делују на тело које мирује или се равномерно креће, како сила утиче на врсту кретања и шта се дешава са телом ако сила не делује ФИ.3.7.1. Уме да донесе релевантан закључак на основу резултата мерења ФИ.3.7.2. Уме да препозна питање на које можемо да одговоримо посматрањем или експериментом

	ФИ.1.7.2. Уме да се придржава основних правила понашања у лабораторији	физичких величина ФИ.2.7.1. Уме табеларно и графички да прикаже резултате посматрања или мерења ФИ.2.7.2. Уме да врши једноставна уопштавања и систематизацију резултата. ФИ.2.7.3. уме да реализује експеримент по упутст	
КРЕТАЊЕ ПОД УТИЦАЈЕМ СИЛА ТЕЖЕ И ТРЕЊЕ	ФИ.1.1.2 Уме да препозна смер деловња сила, ФИ.1.7.1. Поседује мануелне способности потребне за рад у лабораторији ФИ.1.7.2. Уме да се придржава основних правила понашања у лабораторији	ФИ.2.2.1. Уме да препозна убрзано кретање ФИ.2.2.2. Зна шта је механичко кретање и које га физичке величине описују ФИ.2.6.1. Разуме и примењује основне математичке формулације односа и законитости у физици (директна и индиректна пропорционалност) ФИ.2.6.2. Уме да препозна векторске физичке величине, (брзину и силу) ФИ.2.6.3. Уме да користи и интерпретира табеларни и графички приказ зависности физичких величина ФИ.2.7.1. Уме табеларно и графички да прикаже резултате посматрања или мерења ФИ.2.7.2. Уме да врши једноставна уопштавања и систематизацију резултата. ФИ.2.7.3. уме да реализује експеримент по упутства	ФИ.3.2.1. Зна да примени односе физичких величина које описују кретање ФИ.3.7.1. Уме да донесе релевантан закључак на основу резултата мерења ФИ.3.7.2. Уме да препозна питање на које можемо да одговоримо посматрањем или експериментом
РАВНОТЕЖА ТЕЛА	ФИ.1.7.1. Поседује мануелне способности потребне за рад у лабораторији ФИ.1.7.2. Уме да се придржава	ФИ.2.1.3. Уме да препозна када је полуга у стању равнотеже ФИ.2.6.1. Разуме и примењује основне математичке формулације односа и законитости у	ФИ.3.1.1. Ученик разуме и примењује услове равнотеже полуга ФИ.3.2.1. Уме да примени односе физичких величина

	основних правила понашања у лабораторији	физици (директна и индиректна пропорционалност) ФИ.2.6.2. Уме да препозна векторске физичке величине, (брзину и силу) ФИ.2.6.3. Уме да користи и интерпретира табеларни и графички приказ зависности физичких величина ФИ.2.7.1. Уме табеларно и графички да прикаже резултате посматрања или мерења ФИ.2.7.2. Уме да врши једноставна уопштавања и систематизацију резултата. ФИ.2.7.3. уме да реализује експеримент по упутства	које описују равномерно променљиво праволинијско кретање ФИ.3.7.1. Уме да донесе релевантан закључак на основу резултата мерења ФИ.3.7.2. Уме да препозна питање на које можемо да одговоримо посматрањем или експериментом
РАД СНАГА И ЕНЕРГИЈА	ФИ.1.7.1. Поседује мануелне способности потребне за рад у лабораторији ФИ.1.7.2. Уме да се придржава основних правила понашања у лабораторији	ФИ.2.5.1. Зна да кинетичка и потенцијална енергија зависи од брзине, односно висине на којој се тело налази ФИ.2.5.3. Уме да препозна појмове рада и снаге ФИ.2.5.4. Зна да унутрашњ енергија зависи од температуре ФИ.2.6.1. Разуме и примењује основне математичке формулације односа и законитости у физици (директна и индиректна пропорционалност) ФИ.2.6.2. Уме да препозна векторске физичке величине, (брзину и силу) ФИ.2.6.3. Уме да користи и интерпретира табеларни и графички приказ зависности физичких величина ФИ.2.7.1. Уме табеларно и графички да прикаже резултате посматрања или мерења ФИ.2.7.2. Уме да врши једноставна	ФИ.3.5.1. Разуме да се укупна механичка енергија тела при слободном паду одржава ФИ.3.2.1. Уме да примени односе физичких величина које описују равномерно променљиво праволинијско кретање ФИ.3.7.1. Уме да донесе релевантан закључак на основу резултата мерења ФИ.3.7.2. Уме да препозна питање на које можемо да одговоримо посматрањем или експериментом

		уопштавања и систематизацију резултата.ФИ.2.7.3. уме да реализује експеримент по упутства	
ТОПЛОТНЕ ПОЈАВЕ	ФИ.1.5.2. Уме да препозна да се механичким радом може мењати температура. Ученик мора да зна да је топлотна енергија исто што и кинетичка енергија молекулаФИ.1.7.1. Поседује мануелне способности потребне за рад у лабораторијиФИ.1.7.2. Уме да се придржава основних правила понашања у лабораторији	ФИ.2.5.5. Ученик зна да запремина тела зависи од температуреФИ.2.6.1. Разуме и примењује основне математичке формулације односа и законитости у физици (директна и индиректна пропорционалност) ФИ.2.6.2. Уме да препозна векторске физичке величине, (брзину и силу) ФИ.2.6.3. Уме да користи и интерпретира табеларни и графички приказ зависности физичких величина ФИ.2.7.1. Уме табеларно и графички да прикаже резултате посматрања или мерењаФИ.2.7.2. Уме да врши једноставна уопштавања и систематизацију резултата.ФИ.2.7.3. уме да реализује експеримент по упутства	ФИ.3.5.1. Разуме да се укупна механичка енергија тела при слободном паду одржаваФИ.3.5.2. Уме да препозна карактеристичне процесе и термине који описују промене агрегатних стањаФИ.3.2.1. Уме да примени односе физичких величина које описују равномерно променљиво праволинијско кретање ФИ.3.7.1. Уме да донесе релевантан закључак на основу резултата мерењаФИ.3.7.2. Уме да препозна питање на које можемо да одговоримо посматрањем или експериментом

Упутство за формативно и сумативно оцењивање са критеријумима оцењивања:

Елементи оцењивања из физике су:

- усвојеност образовних садржаја;
- примена знања;
- активност ученика.

Ученик у току школске године може добити оцене на основу:

1. писмених провера знања (контролних задатака, писаних провера знања до 15 минута)
2. усменог испитивања;
3. активности на часу.

При вредновању квалитета знања, оценом се исказује трајност, коректност, свесност и употребљивост знања на разним нивоима (ниво препознавања, ниво репродукције, ниво разумевања, ниво примене и ниво креативног, стваралачког решавања проблема).

Писмена оцењивања се врше након пређене области, уз ранију најаву а по распореду писаних провера знања. Писане провере, које трају 15 минута, не најављују се а наставник може након 2-3 такве провере да унесе оцену у дневник.

У току једног полугодишта ученик добија оцене из највише 2 писане провере, усменог одговарања и активности на часу (најмање 4 оцене). Закључна оцена се формира као аритметичка средина свих оцена добијених током целе школске године.

ОЦЕНА	ПРОВЕРА ЗНАЊА		АКТИВНОСТ	
	Усмена провера (усвојеност образовних садржаја)	Писана провера (примена знања)	Домаћи рад	Однос према раду
довољан (2)	Основни физички појмови и дефиниције -прерознаје их -уме да их исказе Тврђења, правила, формуле -препознаје их Поступци -поступке које примењује образлаже уз помоћ наставника	Решавање задатака -самостално решава једноставне задатке -једноставне проблемске ситуације решава уз помоћ наставника Примена тврђења, правила, формула -примењује само у познатим и једноставним ситуацијама	Писање -редовно Написано -непотпуно -делимично тачно -делимично уредно Провера -углавном зна образложити написано	Интерес за предмет -показује на подстицај Рад на часу -труди се самостално решавати задатке -повремено учествује у расправи Сарадња -тражи помоћ када му нешто није јесно Извршавање обавеза -труди се писати у свеску -на час доноси потребан прибор

добар (3)	Основни физички појмови и дефиниције -познаје их и разуме -зна их изрећи и објаснити Тврђења, правила, формуле -познаје их -зна их изрећи Поступци -поступке које примењује образлаже самостално -објашњења су углавном јасна, тачна и потпуна	Решавање задатака -самостално, брзо и тачно решава једноставне задатке -сложеније задатке решава спорије -решава једноставне проблемске ситуације Примена тврђења, правила, формула -самостално их примењује у познатим ситуацијама	Писање - редовно Написано -углавном потпуно и тачно -углавном уредно Провера -углавном зна образложити написано	Интерес за предмет -показује Рад на часу -вредно ради на часу и самостално решава задатке -радо учествује у расправи Сарадња -прихвата рад у пару и групи -ако не разуме тражи помоћ Извршавње обавеза -свеска је уредна и потпуна -на час доноси потребан прибор	
врло добар (4)	Основни физички појмови и дефиниције -самостално излаже и објашњава -разуме их у потпуности -успоставља односе међу њима Тврђења, правила,	Решавање задатака -решава задатке брзо и тачно -самостално решава сложеније задатке -бира углавном најбоље стратегије за решавање проблема -решава сложеније	Писање - редовно Написано -потпуно -тачно -детално -уредно Провера	Интерес за предмет -показује стално Рад на часу -концентрисано и вредно ради на часу -редовно и самостално извршава све постављене задатке -учествује у расправи и предлаже сопствене активности и идеје Сарадња	

	формуле -зна их изрећи -зна их објаснити и правилно их тумачи -наводи сопствене примере који потврђују исказано Поступци -образлаже тачно, јасно, прецизно и потпуно -прихвата и разуме нове идеје и концепте	проблемске ситуације Примена тврђења, правила, формула -примењује их самостално и тачно	- зна образложити написано -образлаже јасно, тачно и потпуно	-радо учествује у заједничком раду (у пару или групи) -према потреби помаже другима Извршавње обавеза -свеска је уредна и потпуна -на час долази припремљен	
одличан (5)	Основни физички појмови и дефиниције -самостално излаже и објашњава -разуме их и према потреби обликује својим речима -успоставља односе међу њима Тврђења, правила, формуле -зна их изрећи -зна их објаснити и правилно их тумачи -наводи сопствене	Решавање задатака -решава задатке брзо и тачно и са лакоћом -самостално и успешно решава сложене задатке -при решавању сложених проблемских ситуација комбинује познате стратегије или креира сопствене -одабира математичке поступке који највише одговарају задатку и примењује	Писање - редовно Написано -потпуно -тачно -детално -уредно -нове идеје при решавању Провера - зна образложити	Интерес за предмет -изражен -служи се додатним изворима знања Рад на часу -концентрисано и вредно ради на часу -редовно и самостално извршава све постављене задатке -учествује у расправи и предлаже сопствене активности и идеје Сарадња -радо учествује и подстиче заједнички рад (у пару или групи) -помаже другима Извршавње обавеза	

примере који потврђују искажано Поступци -своје идеје и поступке које примењује образлаже јасно, тачно и потпуно -користи се властитим идејама и концептима	их без грешке и примереном брзином Примена тврђења, правила, формула -знање примењује на нове, сложеније примере и реалне проблеме	написано -образлаже јасно, тачно и потпуно	-свеска је уредна и потпуна -на час долази припремљен
--	---	---	--

Структура задатака на писаним проверама :

- 40% су задаци основних нивоа
- 40% су задаци средњег и
- 20% напредног нивоа

Када су питању писмене провере знања скала која изражава однос између процента тачних одговора и одговарајуће оцене је следећа:

- 86%-до 100% одличан (5)
- 70%-до 85% врло добар (4)
- 50%-69% добар (3)
- 30%-49% добар (2)
- од 0%-29% довољан (1)

У зависности од тежине теста дозвољена су одступања од $\pm 5\%$.

Уколико ученик стиче образовање и васпитање по ИОП-у 1, оцењује се на основу ангажовања и степена остварености исхода, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.

Уколико ученик стиче образовање и васпитање по ИОП-у 2, оцењује се на основу ангажовања и степена остварености прилагођених циљева и исхода, који су дефинисани у персонализованом плану наставе и учења, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.

Критеријуми за оцењивање усвојености садржаја ученика 7. разреда

недовољан (1)	- Не испуњава захтеве за довољну оцену; - Не препознаје градиво ни уз помоћ наставника; - Не показује заинтересованост за учење, не сарађује;
--------------------------	---

довољан (2)	Ученик/ученица зна појмове: мировање, кретање, правац и смер кретања, путања, пут, време, брзина, убрзање; разликује врсте кретања према облику путање и промени брзине; зна основне карактеристике равномерног и променљивог кретања; уме да израчуна средњу брзину, пређени пут и протекло време ако су му познате друге две величине. Ученик/ученица познаје смисао Њутнових закона механике и разуме да је сила узрок промене брзине и деформације тела; зна како на тело делују гравитациона сила и сила трења и препознаје појаву инерције у примерима из свакодневног живота; разликује појмове масе, тежине и силе Земљине теже. Ученик/ученица разуме појам притиска и зна од чега он зависи код чврстих тела, у течностима и гасовима; познаје принцип спојених судова; разликује појмове рада, енергије и снаге; разликује облике механичке енергије и познаје основни смисао Закона одржања. Ученик/ученица разликује основна агрегатна стања супстанце; зна да агрегатно стање супстанце зависи од температуре и који се прелази дешавају загревањем, а који хлађењем.
добар (3)	Ученик/ученица зна физичке величине које су одређене само бројном вредношћу (пређени пут, време, маса, рад, енергија, снага) и оне које су дефинисане интензитетом, правцем и смером (брзина, убрзање, сила); разуме слагање колинеарних сила и уме да одреди њихову резултанту. Ученик/ученица зна основна својства силе трења, гравитационе силе, силе еластичности, силе потиска и разликује их у конкретним примерима у свакодневном животу; зна принцип рада простих машина (полуга, хидрауличне машине). Ученик/ученица разуме појам густине; уме да одреди хидростатички притисак; разуме порекло и карактеристике атмосферског притиска. Ученик/ученица решава једноставне проблеме и задатке који се односе на средњу и релативну брзину, равномерно и равномерно променљиво праволинијско кретање, Њутнове законе механике, примењује директну и обрнуту пропорционалност при решавању проблема; користи и интерпретира графички и табеларни запис зависности физичких величина. Ученик/ученица зна од којих величина и како зависе кинетичка енергија и гравитациона потенцијална енергија тела у близини Земље.
врло добар (4)	Ученик/ученица зна физичке величине које су одређене само бројном вредношћу (пређени пут, време, маса, рад, енергија, снага) и оне које су дефинисане интензитетом, правцем и смером (брзина, убрзање, сила); Разуме слагање колинеарних сила и уме да одреди њихову резултанту. Ученик/ученица зна основна својства силе трења, гравитационе силе, силе еластичности, силе потиска и разликује их у конкретним примерима у свакодневном животу; зна принцип рада простих машина (полуга, хидрауличне машине). Ученик/ученица разуме појам густине; уме да одреди хидростатички притисак; разуме порекло и карактеристике атмосферског притисака. Ученик/ученица решава једноставне проблеме и задатке који се односе на средњу и релативну брзину, равномерно и равномерно променљиво праволинијско кретање, Њутнове законе механике, примењује директну и обрнуту пропорционалност при решавању проблема; користи и интерпретира графички и табеларни запис зависности физичких величина. Ученик/ученица зна од којих величина и како зависе кинетичка енергија и гравитациона потенцијална енергија тела у близини Земље; описује трансформисање једног облика енергије у други у складу са Законом одржања механичке енергије. Ученик/ученица разуме момент силе, разуме и примењује услове равнотеже полуге; зна које силе делују на потопљено тело и уме да објасни понашање тела у течности (Архимедов закон и услов пливања); разуме разлику између преношења притиска у чврстим телима и у флуидима; разуме и примењује Паскалов закон. Ученик/ученица познаје и описује топлотне појаве у свакодневном животу; уме да

	прикаже неке појаве једноставним огледима (тоplotно ширење, проводљивост); зна да именује фазне прелазе; у конкретним ситуацијама уме да изабере тоplotне проводнике или изолаторе (према табличним подацима).
одличан (5)	Ученик/ ученица уме да решава проблеме и задатке (квалитативне, рачунске, графичке, експерименталне), анализира и презентује. Ученик/ученица разуме момент силе, разуме и примењује услове равнотеже, полуге; зна које силе делују на потопљено тело и уме да објасни понашање тела у течности (Архимедов закон и услов пливања); разуме разлику између преношења притиска у чврстим телима и у флуидима; разуме и примењује Паскалов закон. Ученик/ученица разуме везу између енергије и рада и зна основни облик Закона одржања механичке енергије. њихове резултате. Ученик/ученица зна разлику између унутрашње енергије и количине топлоте; разуме карактеристичне процесе који описују промене агрегатних стања. Ученик/ученица разуме појам специфичне тоplotне капацитивности и уме да решава проблеме и задатке који се односе на тоplotну равнотежу. Ученик/ученица разуме појам специфичне топлоте фазног прелаза и уме да решава проблеме тоplotне равнотеже који укључује фазне прелазе. .

Предмет: МАТЕМАТИКА

Разред: седми

Циљ учења у настави математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у удаљеном школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основна знања и развој математичких појмова.

УКУПАН ФОНД ЧАСОВА МАТЕМАТИКЕ У СЕДМОМ РАЗРЕДУ: 144

НАСТАВНЕ ТЕМЕ:

1. Реални бројеви (20; 9О+10У+1С)
2. Питагорина теорема (19; 8О+11У)
3. Цели алгебарски изрази (46; 20О+22У+1ОБН+3С)
4. Много угао (20; 9О+11У)
5. Круг (18; 7О+9У+1ОБН+1С)
7. Обрада података (5-пројектни задатак)

О-час обраде У-час утврђивања

ОБН-час обнављања

С-час систематизације

Школски писмени задаци Израда + исправка	8
Обнављање градива, иницијални тест, анализа иницијалног теста, контролни, пројектни задатак, закључивање оцена	8

Садржаји програма:	Број часова	Опште међупредметне компетенције	Исходи	Образовни стандарди	Кључни појмови	Начин и поступак остваривања програма	Начин провере остварености исхода
Реални бројеви -Квадрат рационалног броја. - Решавање једначине $x^2 = a$, $a > 0$;; постојање ирационалних бројева (на пример решења једначине $x^2 = 2$). -Реални бројеви и бројевна права. -Квадратни корен, једнакост $\sqrt{a^2} = a $ -Децимални запис реалног броја; приближна вредност реалног броја; апсолутна грешка. -Основна својства операција с реалним бројевима.	9+11	- Компетенција заучење - Рад са подацима и информацијама - Комуникација - Сарадња - Дигитална компетенција - Решавање проблема	Ученик ће бити у стању да: - израчуна квадрат реалног броја и квадратни корен потпуног квадрата и примени одговарајућа својства операција; - одреди бројевну вредност једноставнијег израза са реалним бројевима; - на основу реалног проблема састави и израчуна вредност једноставнијег бројевог израза са реалним бројевима; - одреди приближну вредност реалног броја и процени апсолутну грешку; - нацрта график	МАТ.А.ОО.О.1.2. МАТ.А.ОО.О.1.3. МАТ.А.ОО.О.1.4. МАТ.ОО.О.2.10. МАТ.ОО.О.2.3. МАТ.ОО.О.3.1. МАТ.ОО.О.3.3. МАТ.ОО.О.3.7 МАТ.А.ОО.С.1.2. МАТ.А.ОО.С.3.2. МАТ.ОО.С.3.4. МАТ.ОО.Н.3.5.	-Квадрат рационалног броја; -Квадратни корен; -Ирационални бројеви; -Реална бројевна права; -Приближна вредност реалног броја; -Апсолутна грешка; -Директна пропорционалност -Продужена пропорција	Увести појам квадрата рационалног броја p/q и илустровати га површином квадрата. - Цртање дужи чији је мерни број дати рационални броја затим објаснити примерка да мерни број није рационалан. - Увести појам ирационалног броја. - Доказати колика је страница квадрата чија је површина 2. - Кроз одговарајуће примере објаснити узајамно једнозначну везу између тачака на правој с једне и реалних бројева с друге стране. - Саопштити ученицима разлику рационалних и ирационалних бројева кроз одговарајуће примере. - Објаснити поступак приказивања децималних разломака са неограниченим бројем децимала који ће представљати изабрани ирационални број. - Објаснити да се за рачунање са реалним бројевима користе исти принципи као и у пољу рационалних бројева. - За све реалне бројеве без обзира да ли имају коначну или бесконачну децималну репрезентацију увести појам приближне вредности и појам апсолутне грешке. - Правила за округљивања реалних	- Активностна часу - усмени одговор - писмени провере - домаћи задаци - кратки одговори у оквиру решавања задатка пред таблом - оцена предавања - истраживачки задатак - однос према раду

-Функција директне пропорционално сти $y = kx$, $k \in \mathbb{R} \setminus \{0\}$. - Продужена пропорција .			функције $y = kx$, $k \in \mathbb{R} \setminus \{0\}$; – примени продужену пропорцију у реалним ситуацијама;			бројева увести на конкретним примерима, посматрањем могућих граница (интервала) у зависности од прецизности, ученици бирају приближне вредности тако да се при заокруживању бира вредност са мањом апсолутном грешком, након чега се формулишу правила. - Реализовати основна својства операције кореновања у $\mathbb{R}^+$ на примерима при чему се посебно третирају збир, разлика, производ и количник корена и њихови односи са кореном збира, разлике, производа и количника. - Увести функцију директне пропорционалности $y = kx$ на конкретним примерима блиским Искуству ученика (раст дужине пута са временом путовања при константној брзини, смањење водостаја реке ако је дневни пад протока константан ...). - Реализовати тематску јединицу продужена пропорција, такође, на конкретним примерима (подела да те суме у датој размери, одређивање углова троугла ако је дат њихов однос, присуство метала у легурама ...). - Посебну пажњу поклонити вези продужене пропорције са класичном двојном пропорцијом. - Праћење активности ученика на свим пољима рада. Преглед и оцена постигнутих знања о реалним бројевима на тесту.	
--	--	--	---	--	--	---	--

Садржаји програма	Број часова	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Исходи	Образовни стандарди	Кључни појмови	Начини поступак остваривања програма	Начин провере остварености исхода
Питагорина теорема - Питагорина теорема (директна и обрнута). - Важније примене Питагорине теореме. - Конструкције тачака на бројевној правој које одговарају бројевима $\sqrt{2}, \sqrt{3}, \sqrt{5}$ итд. - Растојање између две тачке у координатном систему	8+11	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Решање проблема Сарадња	Ученик ће бити устају да: – примени Питагорину теорему у рачунским и конструктивним задацима - контруктивн о одреди бројеве $\sqrt{2}, \sqrt{3}, \sqrt{5}$ на бројевној правој - одреди растојање између две тачке у координатном систему	МАТ.Г.ОО.Н.1.6. МАТ.ОО.О.2.10. МАТ.ОО.О.3.7. МАТ.Г.ОО.С.1.6. МАТ.ОО.С.3.4. МАТ.Г.ОО.Н.1.4. МАТ.Г.ОО.Н.1.6. МАТ.ОО.О.2.7.	- Питагори на теорема; - обрт Питагорине теореме - Питагорине тројке	- Као мотивација за тему могу се користити историјски подаци најпре о потреби човека за употребом и конструкцијом правоуглих троуглова током изградње различитих објеката. - На пример у египатског троугла експериментом са конопцем, цртежом или симулацијом на неком од динамичких софтвера упознати ученике са теоремом, а затим је и исказати и дати комплетан доказ. - У току вежбања инсистирати на различитим ознакама катета и хипотенузе, као и различитим положајима самог правоуглог троугла, како би се ученици оспособили да Питагорину теорему користе касније у образовању. - Упознати ученике са карактеристичним Питагориним тројкама кроз примере и напомену тачака тих тројки има бесконачно много. - Формулисати обрт Питагорине теореме и применити га у задацима. - Показати примену Питагорине теореме на конструкције дужи чији је мерни број дужине ирационалан број и примену на квадрат, правоугаоник, једнакокраки и једнакостранични троугао, ромб и правоугли и једнакокраки	- Посматрање - праћење ангажовања ученика - продукти учеников их активности - писмена провера - усмено испитивање - домаћи задаци - однос према раду - ангажовање на креативном домаћем задатку - ангажовање у групном раду

степен. Други део -Полиноми и операције (мономи, сређени облик, трансформације збира, разлике и производа полинома у сређени облик полинома); - Квадрат бинома и разлика квадрата; - Растављање полинома на чиниоце коришћењем			трансформације полинома решавања једначина;		квадрата ...	+ b^2 уз наглашавање сврхе тих трансформација. - Кроз примену растављања на чиниоце објаснити решавање једначина облика: $ax^2+bx+c=0$ и $x^2-cx^2=0$ - Праћење активности ученика на свим пољима рада. - Оцена постигнутих знања о целим, рационалним алгебарским изразима	
--	--	--	--	--	---------------------	--	--

дистрибутивног закона, формуле за квадрат бинома и разлику квадрата; -Примене							
Садржаји програма	Број часова	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Исходи	Образовни стандарди	Кључни појмови	Начини поступак остваривања програма	Начин провере остварености исхода
Многоугао -Појам многоугла; - Врсте многоуглова; - Збир углова многоугла; - Број дијагонала многоугла.; -Правилни многоуглови (појам, својства, конструкције); - Обим површина многоугла; -Тежишна дуж	9 + 11	Компетенција а) цело животно учење Комуникација	Ученик ће бити у стању да: -примени својства страница, углова и дијагонала многоугла; – израчуна површину многоугла користећи обрасце и илустрацију једнакости; –конструисати ортоцентар тежишта троугла; –примени ставове подударности при доказивању	МАТ.Г.О.О.Н.1.6. МАТ.Г.О.О.О.1.7. МАТ.Г.О.О.О.1.8. МАТ.О.О.О.2.10. МАТ.О.О.О.3.5. МАТ.О.О.О.3.7. МАТ.Г.О.О.С.1.7. МАТ.Г.О.О.С.1.8. МАТ.Г.О.О.Н.1.4. МАТ.О.О.Н.3.4.	-Многоугао; -Ортоцентар -Тежиште -Ставови подударности	- Позивајући се на раније стечена знања о појединим геометријским фигурама, дефинисати многоугао као део равни ограничен многоугаоном линијом. -Објаснити зависност збира углова и броја дијагонала ма ког угла од броја његових страница. -Кроз одговарајуће примере објаснити конструкцију неких правилних многоуглова (са 3, 4, 6, 8... страница) -Објаснити могућност цртања правилних многоуглова са 1, 9, 10 итд. страница уз коришћење угломера. -Разликовати конструкцију од приближног цртања (скице). - На примерима илустровати ситуације када конструктивни задаци има више решења или немарешења, а линеинсистиратина ова	- Посматрање - праћење ангажовања ученика - продукти учеников их активности - писмена провера - усмено испитивање - домаћи задаци - односпремараду - ангажовање на креативном домаћем задатку

троугла. - Ортоцентар и тежиште троугла; - Сложеније примене ставова подударности.		Рад подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња	једноставнијих тврђења и у конструктивним задацима		квим задацима. - Израчунавање обима и површине многоугла и илустровати разноврсним примерима и задацима. - Посебну пажњу посветити израчунавању површине правилног шестоугла. - укључити и одређени број практичних примена рачунања површина. - Праћење активности ученика на свим пољима рада. - Оцена постигнутих знања о многоуглу.	ку - ангажовање у групном раду
--	--	---	---	--	---	--

Садржаји програма	Број часова	Међупредметне компетенције	Исходи	Образовни стандарди	Кључни појмови	Начин и поступак остваривања програма	Начин провере остварености исхода
-------------------	-------------	----------------------------	--------	---------------------	----------------	---------------------------------------	-----------------------------------

Круг - Централни и периферијски угао у кругу; - Обим круга, број π ; - Дужина кружног лука; - Површина круга, кружног исека и кружног прстена. - Ротација.	7 + 9+1+ 1	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња	Ученик ће бити у стању да: – применити својства централног и периферијског угла у кругу; – израчуна обим и површину круга и његових делова; – пресликати геометријски објекат ротацијом;	МАТ.Г.О.Н.1.6. МАТ.Г.О.О.О.1.7. МАТ.Г.О.О.О.1.8. МАТ.О.О.О.2.10. МАТ.О.О.О.3.5. МАТ.О.О.О.3.7. МАТ.Г.О.О.С.1.7. МАТ.Г.О.О.С.1.8. МАТ.Г.О.О.Н.1.4. МАТ.О.О.Н.3.4.	- Круг; - периферијски угао; - централни угао; - ротација; - кружни исек; - кружни прстен; - број π	- Кроз предавање увести појам централног и периферијског угла и кроз доказ објаснити њихов однос. - На адекватан начин објаснити обим и површину круга. - Кроз одговарајуће примере на неким моделима експерименталним путем објаснити сталност односа обима и пречника круга, уз увођење броја π . - Известити обрасце за дужину кружног лука, површину кружног исека и површину кружног прстена. - У практичним израчунавањима користити приближну вредност $3,14$ или временорачуналице и са проценама $3,142$; $22/7$; $3,1$. - У оквиру дела теме који се односи на ротацију, требало би ограничити на ротације једноставних фигура око задате тачке и за задати угао. - Објаснити ученицима позитиван и негативан смер ротације и урадити неколико примера ротације у координатном систему. Важна је да ученици уоче да се дужине дужи и величине углова не мењају при	- Посматрање - праћење ангажовања ученика - продукти ученикових активности - писмена провера - усмено испитивање - домаћи задаци - односпрема раду - ангажовање на креативном домаћем задатку - ангажовање у групном раду
--	------------------	--	---	---	---	---	---

						ротацији. - Праћење активности ученика на свим пољима рада. - Оцена постигнутих знања о кругу.	
--	--	--	--	--	--	--	--

Садржаји програма	Број часова	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Исходи	Образовни стандарди	Кључни појмови	Начин поступак остваривања програма	Начин провере остварености исхода
Обрада података - Средња вредност - Медијана - Мод.	5	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња	Ученик ће бити у стању да: - одређује средњу вредност, медијану и мод.	МАТ.А.О.О.О.1.2. МАТ.С.О.О.О.1.11. МАТ.О.О.О.2.3. МАТ.О.О.О.3.6. МАТ.О.О.С.3.7. МАТ.О.О.С.3.8.	- Средња вредност; - медијана; - мод	- Ову тему реализовати као пројектни задатак. Циљ пројектног задатка је да ученици овладају појмовима средња вредност, медијана и мод и истовремено се увере у применљивост обраде података у свакодневnoj пракси. - Препорука је да се пројектни задатак реализује на конкретним примерима и предлог је да у седмом разреду то буде прикупљање, обрада и анализа података добијених анкетом. Теме се могу одабрати из животног окружења и њихов садржај би требало да буде близак узрасту ученика (на пример: коришћење ИКТ од стране ученика, расподела слободног времена ученика, еколошка свест младих...). Број питања у анкети не мора бити велики, највише 5-6, а истраживање треба реализовати тако да узорак не буде премали, али ни превелик и да се може реализовати у најближем окружењу (школа, породица, комшилук ..	- Посматрање - праћење ангажовања ученика - продукти учеников их активност - однос према раду - ангажовање на пројектном задатку - ангажовање у групном раду

Пројектни задатак – Програмом је планиран и један пројектни задатак, по избору наставника и ученика. Примери могућих пројектних задатака: Ученици се деле у групе, свака група да има најмање 4 ученика. Свака група треба да састави анкету о коришћењу мобилног телефона и интернета у сврху учења. Ученици раде анкете на основу одговора ученика из других одељења (свака група анкетира различито одељење, може се поделити да једна група анкетира пети разред, друга шести и тд.). Свака група треба да одреди средњу вредност, медијану и мод и да податке представи презентацијом и графички. Улога наставника је да координира рад група, по потреби помаже ученицима, проверава да ли су анкете и обраде података урађене по

договору и да ли сви ученици учествују у раду. Ученици састављају анкете, испитују друга одељења и свет представљају графички, праве презентације и одређују средњу вредност, медијану и мод. Свака група представља своје прикупљене податке и свако од ученика учествује у излагању.

Неки од препоручених начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја

Образовни стандарди из математике за 7.разред

Бројнаст.теме	Назив наставне теме	Обрада	Утврђивање	Укупно	Основни ниво Ученик/ца:	Средњи ниво Ученик/ца:	Напредни ниво Ученик/ца:	Образовни стандарди
1.	Реални бројеви	9	11(10+1)	20	уме да препозна скуп реалних бројева, као унију рационалних и ирационалних бројева, да уз коришћење основних примера схвати појам квадрата рационалних бројева и квадратног корена. Уз помоћ слике види реалне бројеве као тачке на бројевној пра	изводи операције квадрирања у скупу рационалних бројева, кореновања, схвата реалне бројеве као дужинске мере на бројевној правој одређене дужина које представљају такву меру и правилно употребљава одговарајуће ознаке. Користи бројеве и бројевне изразе у једноставним задацима	схвата смисао речи реални бројеви, квадрирање рационалних бројева, кореновање облика a , бројевна права, децимални запис реалног броја и изводи сложене операције са истим. Користи особине квадратног корена.	MAT.A.OO.O.1.2. MAT.A.OO.O.1.3. MAT.A.OO.O.1.4. MAT.OO.O.2.10. MAT.OO.O.2.3. MAT.OO.O.3.1. MAT.OO.O.3.3. MAT.OO.O.3.7 MAT.A.OO.C.1.2. MAT.A.OO.C.3.2. MAT.OO.C.3.4. MAT.OO.H.3.5.
2.	Питагорин а теорема	8	11	19	Зна Питагорину теорему и уме да израчуна непознату страну правоуглог троугла примењујући Питагорину теорему.	Зна Питагорину теорему и уме да решава задатке примењујући исту.	Зна Питагорину теорему и уме да примени исту код свих геометријских фигура које су до сада изучавали и у којима се може уочити правоугли троугао.	MAT.G.OO.H.1.6. MAT.OO.O.2.10. MAT.OO.O.3.7. MAT.G.OO.C.1.6. MAT.OO.C.3.4. MAT.G.OO.H.1.4. MAT.G.OO.H.1.6.

								MAT.OO.O.2.7
3.	Цели алгебарск и изрази	20	26 (2 2+ 1+ 3)	46	уме да уз коришћење једноставних примера схвати појам степена и савлада основне операције са степенима.	Оперише са степенима, сабира и одузима полиноме. Солидан степен увежбаности.	Користи особине степена, увежбано трансформише алгебарске изразе и своди их на најједноставнији облик.	MAT.OO.O.3.1. MAT.A.OO.O.1.2. MAT.OO.O.3.3. MAT.OO.C.2.2. MAT.OO.H.3.4. MAT.OO.H.2.8

4.	Многоугао	9	11	20	влада појмовима: многоугао, појам, врсте, дијагонале и збир углова многоугла, обим и површина многоугла. Уме да их нацрта користећи прибор. Разликује неке врсте многоуглова.	уме да врши приближну конструкцију ма ког правилног многоугла. Да зна основне обрасце са многоуглом.	уме да врши приближну конструкцију ма ког правилног многоугла и геометријску конструкцију појединих правилних многоуглова, са 3, 4, 6, 8 и 12 страница. Да зна најважније обрасце у вези са многоуглом и да може да их примени у задацима.	MAT.Г.ОО.Н.1.6. MAT.Г.ОО.О.1.7. MAT.Г.ОО.О.1.8. MAT.ОО.О.2.10. MAT.ОО.О.3.5. MAT.ОО.О.3.7. MAT.Г.ОО.С.1.7. MAT.Г.ОО.С.1.8. MAT.Г.ОО.Н.1.4. MAT.ОО.Н.3.4.
5.	Круг	7	11(9+1+1)	18	влада појмовима: круг, кружна линија (издваја њихове основне елементе, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор;	користи формуле за обим и површину круга и кружног прстена.	одреди централни и периферијски угао, рачуна површину исечка, као и дужину лука и познаје својства круга и уме да их примени.	MAT.Г.ОО.Н.1.6. MAT.Г.ОО.О.1.7. MAT.Г.ОО.О.1.8. MAT.ОО.О.2.10. MAT.ОО.О.3.5. MAT.ОО.О.3.7. MAT.Г.ОО.С.1.7. MAT.Г.ОО.С.1.8. MAT.Г.ОО.Н.1.4. MAT.ОО.Н.3.4.
6.	Обрада података			5	уме да податке из табеле прикаже графиком и обрнуто. Ученику уме да одреди задати проценат неке величине.	Уме да чита једноставне дијаграме и табеле и на основу њих обради податке по једном критеријуму (нпр. одреди аритметичку средину за дати скуп података; поред вредности узорка са средњом вредношћу). Ученику уме да примени процентни	уме да одреди положај (координате) тачака којима се задовољавају сложеније услове, да тумачи, да прикупи и обради податке и сам састави дијаграм или табелу; црта график којим представља међузависност величина, да примени процентни рачун у сложенијим	

						рачун једноставнимреалним ситуацијама	ситуацијама.	
Школски	писменизада		8	8				
ци Израда + исправка								
Обнављање	градива,иницијални			8				
тест,анализаиниција	лног							
теста,контролни	, закључивањеоц							
ена								
Укупно		53	70	144				

Провера остварености стандар да ученичких постигнућа (остварености исхода)						
Шта пратимо		Критеријуми оцењивања	Поступак	Инструменти оцењивања	Време	
Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања	процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова;; вештине, руковање прибором, алатом и технологијама и извођење радних задатака.	ученик који остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену одличан (5);	- Формативно оцењивање: Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника	Број решених задатака на табли: Задатак са основног нивоа: + Задатак са средњег нивоа :++ Задатак са напредног нивоа: ++ +	Свакодневно бележење током године	
		ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално, испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену врло добар (4);	- Ученици и наставник	15 плусева - оцена 2 25 плусева - оцена 3 35 плусева - оцена 4 45 плусева - оцена 5	Свеобухватност одговора Прецизност и поступност Хоризонтално и вертикално повезивање градива	По потреби, бар једном у полугодишту
			- Усмено одговарање	За три недоношења домаћег - 1 у свеску, а наредних дана поменених у дневнику		
			- Редовност доношења домаћег - Ученици воде евиденцију			
			Прегледање свески			

		ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета и у потпуности,самосталноиспуњавањазахтеве који су утврђени на основном и већи део на средњем нивоу посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену добар (3);	-Писменепровере	Бодовање: I 0-35%-1 35-49%-2 50-69%-3 70-89%-4 90-100%-5	Након сваке теме
		ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавања уз помоћ наставника захтеве који су утврђени у већем делу основног нивоа постигнућа, односно захтеве који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и, добија оцену довољан (2);			По потреби
		ученик који не остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и ни уз помоћ наставника не испуњавања захтеве који су утврђени на основном нивоу постигнућа, добија оцену недовољан (1).	- Групни рад, рад у пару (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)	Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задаток забележено у свескама...) Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (пано, табела, дијаграм, истраживачки задатак...)	
Ангажовање ученика у настави.	одговоран однос према раду, постављеним задацима, и	веома висок степен ангажовања ученика (5)	Утисак о укупном раду ученика у образложењу наставника: - Јављање у часовима (Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти)	Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано Учесталост јављања и активности по месецима Учествује, помаже другима, израђује	На крају школске године
		висок степен ангажовања ученика (4)			
		у ангажовање ученика (3)			

		ангажовање ученика(2)	- Учешћу на такмичењима - Израда panoа, предавање, презентација, различитих врста излагања - Тачност, прецизност и свеобухватност одговора	самостално или у сарадњи са другима продукте рада - Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда panoа, кратко предавање, вођење квиза, и зрада	
--	--	-----------------------	--	---	--

Део из ПРАВИЛНИКА о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању:

Ученик се оцењује из обавезних предмета, изборних програма, активности (пројектне наставе и слободних наставних активности) са и без модула и владања, у складу са Законом, посебним законом и овим правилником.

Праћење развоја, напредовања и остварености постигнућа ученика у току школске године обавља се формативним и сумативним оцењивањем. формативно оцењивање, у смислу овог правилника јесте редовно праћење и процена напредовања у остваривању прописаних исхода, стандарда постигнућа и ангажовања у оквиру обавезног предмета, изборних програма, активности (пројектне наставе и слободне наставне активности) са и без модула, као и праћење владања ученика. Формативно оцењивање садржи повратну информацију о остварености прописаних исхода и стандарда постигнућа и ангажовања у оквиру предмета, изборних програма, активности са и без модула, предузете активности од стране наставника за унапређивање постигнућа ученика, процена њихове делотворности и јасне и конкретне препоруке за даље напредовање.

Формативне оцене се по правилу евидентирају у педагошкој документацији наставника, у складу са овим правилником и најчешће се односе на редовно праћење напретка постигнућа ученика, начин како учи, степен самосталности у раду, начин остваривања сарадње у процесу учења са другим ученицима и други подаци о ученику битни за праћење.

Сумативно оцењивање, у смислу овог правилника, јесте вредновање постигнућа ученика на крају програмске целине или на крају полугодишта из обавезног предмета, изборних програма, активности и владања.

Оцене добијене сумативним оцењивањем, у првом разреду су описне и на крају полугодишта, односно школске године исказују се као напредовање ученика у остваривању исхода, ангажовање и препорука. Оцене добијене сумативним оцењивањем у осталим разредима су

по правилу бројчане.

Сумативне оцене се евидентирају у прописаној евиденцији о образовно-васпитном раду (у даљем тексту: дневник), а могу бити унете и у педагошку документацију, у складу са овим правилником.

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМА ПРЕДМЕТИМА

Корелација са градивом изучаваним у претходним разредима, ликовном културом, техником и технологијом, информатиком и рачунарством, српским језиком, физиком, географијом и хемијом.

Програм додатне наставе 7.разред из математике

ЦИЉЕВИ: Садржаји додатне наставе морају, пре свега, бити везани за садржаје овог разреда и на тај начин бити њихова интензивнија обрада. Уз то, могу да се изаберу и све друге занимљиве теме водећи рачуна да су битно садржајне. Неговати сарадњу са добро афирмисаним стручним институцијама, као што су Друштво математичара Србије, Математичка гимназија, КММ "Архимедес" итд.

ТЕМА- САДРЖАЈ	ОРЈЕНТАЦИОНИ БРОЈ ЧАСОВА	ВРЕМЕ	Активност наставника	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА	ИСХОДИ
РЕАЛНИ БРОЈЕВИ	2	СЕПТЕМБАР	Наставник ради индивидуална са ученицима; има повремено и фронтално града	Ученици раде самостално или у пару и постављају питања наставнику	Ученик схвата смиса и описује реалне бројеве, квадрирање рационалних бројева, кореновање облика $\sqrt{a}$, бројевна права, децимални запис реалног броја и изводи сложене операције са истим. Користи особине квадратног корена.
ПИТАГОРИНА ТЕОРЕМА	2	ОКТОБАР	Наставник ради индивидуална са ученицима; има повремено и фронтално града	Ученици раде самостално или у пару и постављају питања наставнику	Ученик зна Питагорино теорему и уме да примени исту код свих геометријских фигура које су до сада изучавали и у којима се може уочити правоугли троугао. Решава сложеније задатке.

ЦЕЛИ АЛГЕБАРСКИ ИЗРАЗИ- 1.ДЕО	1	ОКТОБАР НОВЕМБАР	Наставник ради индивидуална са ученицима; има повремено и фронтално града	Ученици раде самостално или у пару и постављају питања наставнику	Ученик користи особине степена, увежбано трансформише алгебарске изразе и своди их на најједноставнији облик. Решава сложеније изразе са полиномима.
МНОГОУГАО	1	ДЕЦЕМБАР	Наставник ради индивидуална са ученицима; има повремено и фронтално града	Ученици раде самостално или у пару и постављају питања наставнику	Ученик уме да врши приближну конструкцију ма ког правилног многоугла и геометријску конструкцију појединих правилних многоуглова, са 3, 4, 6, 8 и 12 страница. Да зна најважније обрасце увеза са многоуглоима да може да их примени у сложенијим задацима.
ЦЕЛИ АЛГЕБАРСКИ ИЗРАЗИ- 2.ДЕО	1	ЈАНУАР	Наставник ради индивидуална са ученицима; има повремено и фронтално града	Ученици раде самостално или у пару и постављају питања наставнику	Решава сложеније изразе са полиномима, раставља полиноме на просте чиниоце. Препознаје квадрат бинома и разлику квадрата и примењује их при решавању задатака.

КРУГ	2	Април-ЈУН	Наставник ради индивидуална са ученицима; има повремено и фронтално града	Ученици раде самостално или у пару и постављају питања наставнику	Ученик добро влада појмом круга и његових делова, зна да узводи формуле за кружни лук, исечак, обим и површину лука и користи их у решавању сложенијих задатака.
ОБРАДА ПОДАТАКА	1	МАРТ	Наставник ради индивидуална са ученицима; има повремено и фронтално града	Ученици раде самостално или у пару и постављају питања наставнику	Ученик ради анкете, обрађује податке и представља их графички и на основу тих података израчунава средњу вредност и медијану.
Припрема за такмичење	Током школске године	Током школске године	Наставник ради индивидуална са ученицима; има повремено и фронтално града	Ученици раде самостално или у пару и постављају питања наставнику	Проширивање и продубљивање знања, умења и вештина, заинтересованих за овај предмет непосредније активирање ученика и оспособљавање за самообразовање

Програм допунске наставе 7.разред из математике

ЦИЉЕВИ: Допунску наставу организовати према потреби. Понављати основне појмове и све оно што је на редовној настави остало неразјашњено. Акценат ставити на оне области које се често јављају на завршном испиту, на којим ученици доста греше.

Реални бројеви, Питагорина тероема, Цели алгебарски изрази, Многоугао,Круг, Обрада података

ТЕМА- САДРЖАЈ	ОРЈЕНТАЦИОН И БРОЈЧАСОВА	ВРЕМЕ	Активност наставника	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА	ИСХОДИ
<i>РЕАЛНИ БРОЈЕВИ</i>	2	СЕПТЕМБАР	Наставник ради индивидуалн а са ученицина; има повремено и фронтално града	Ученици раде самостално или у пару и постављају питања наставнику	Ученик: - разуме појам реалног броја, препознаје квадратни корен, уме да одреди квадрат одређеног броја; -разуме функцију директне пропорционалности и примењује је у задацима - решава продужене пропорције
<i>ПИТАГОРИНА ТЕОРЕМА</i>	2	ОКТОБАР	Наставник ради индивидуалн а са ученицина; има повремено и фронталног рада	Ученици раде самостално или у пару и постављају питања наставнику	Ученик: -разуме Питагорину теорему, уме да је примени на правоугли троугао -примењује Питагорину теорему у једноставнијим задацима (троугао, четвороугао)

ЦЕЛИАЛГЕБАРС КИ ИЗРАЗИ- 1.ДЕО	1	ОКТОБАР И НОВЕМБ АР	Наставник ради индивидуалн а са ученици на; има повремено и фронталног рада	Ученици раде самостално или у пару и постављају питања наставнику	Ученик: - разуме појам степена и успешно савлада основне операције са степенима - препознаје полином, успешно сабира и одузима полиноме
МНОГОУГАО	1	ДЕЦЕМБАР	Наставник ради индивидуалн а са ученицима; им а повремено и фронталног рада	Ученици раде самостално или у пару и постављају питања наставнику	Ученик: - разуме појам многоугла и његове врсте, влада појмовима дијагонала, углови, обим и површина - помоћу формула израчунава збир углова многоугла, број дијагонала, обим и површину - уме да их нацрта користећи прибор за геометрију
ЦЕЛИАЛГЕБАРС КИ ИЗРАЗИ- 2.ДЕО	1	ЈАНУАР	Наставник ради индивидуална са ученицима; има повремено и фронталног рада	Ученици раде самостално или у пару и постављају питања наставнику	Ученик: - препознаје полином, успешно сабира, одузима и множи полиноме - примењује формулу за квадрат бинома и разлику квадрата

<i>КРУГ</i>	2	ФЕБРУАР	Наставник ради индивидуална са ученицима; има повремено и фронталног рада	Ученици раде самостално или у пару и постављају питања наставнику	Ученик: -влада појмовима: круг, кружна линија (издваја њихове основне елементе, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; уме да израчуна обим и површину круга датог полупречника)
<i>ОБРАДА ПОДАТАКА</i>	1	МАРТ	Наставник ради индивидуална са ученицима; има повремено и фронталног рада	Ученици раде самостално или у пару и постављају питања наставнику	Ученик влада појмовима обрада података, анкете, узорак, графичко приказивање података. Уме да израчуна средњу вредност и медијану.

Предмет: БИОЛОГИЈА

Разред: 7. разред

Фонд часова:	Годишњи фонд:	72
	Недељни фонд:	2
Циљ предмета:	Циљ наставе биологије је да ученици изучавањем живих бића у интеракцији са животном средином и биолошки процесима развијају одговоран однос према себи и природи, да разумеју значај биолошке разноврсности.	
Кључни појмови садржаја предмета:	Ћелија, ткива, органи и органски системи; грађа и функција система за кретање, варење, дисање, циркулацију, излучивање, нервног и ендокриног система; чула; размножавање и развој човека; пубертет и полна зрелост; здрава исхрана, хигијена и очување здравља; болести зависности; значај здравих стилова живота; превенција заразних болести; одговорно понашање и репродуктивно здравље.	

ТЕМА/ ОБЛАСТ	Исходи:	Садржаји:	Начин остваривања програма:	Опште/ међупредметне компетенције:	Корелација :
Наслеђивање и еволуција	– прикупи и анализира податке о животним циклусима почевши од оплођења; – упореди бесплодно и полно размножавање; – идентификује разлике између митозе и мејозе на основну промене броја хромозома и њихове улоге у развићу и репродукцији; – одреди однос између гена и хромозома и основну улогу генетичког материјала у ћелији; – шематски прикаже наслеђивање пола и других особина према првом Менделовом правилу	Улога и значај једра у метаболизму ћелије. Деоба ћелије (хромозоми, настајање телесних и полних ћелија). ДНК и појам гена (алел, генотип, фенотип) Прво Менделово правило, крвне групе, трансфузија и трансплантација. Наслеђивање пола. Наследне болести. Животни циклуси биљака и животиња. Смена генерација. Једнополни и двополни организми. Значај и улога полног размножавања	Облици рада: фронтални, индивидуални, групни, рад у пару. Методе рада: метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације. Активност наставника: мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање. Активности ученика: слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.	-естетичка компетенција - комуникација - одговоран однос према околини - одговоран однос према здрављу - рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција	географија, историја, ликовна култура

Јединство грађе и функције као основа живота	одреди положај организма на дрвету живота на основу прикупљених и анализираних информација о његовој грађи; – упореди организме на различитим позицијама на „дрвету живота“ према начину на који обављају животне процесе; – користи микроскоп за посматрање грађе гљива, биљних и животињских ткива;	Основни принципи организације живих бића. Појам симетрије – типични примери код једноћелијских и вишећелијских организама; биолошки значај. Симетрија, цефализација и сегментација код животиња. Присуство/одсуство биљних органа, (симетрија и сегментација код биљака). Ћелије са специфичном функцијом: мишићне, крвне, нервне, ћелије затварачице... Грађа и улога ткива, органа, органских система и значај за функционисање организма. Компаративни преглед грађе главних група биљака, гљива и животиња – сличности и разлике у обављању основних животних процеса на методски одабраним	Облици рада: фронтални, индивидуални, групни, рад у пару. Методе рада: метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације. Активност наставника: мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање. Активности ученика: слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључка.	-естетичка компетенција - комуникација - одговоран однос према околини - рад са подацима и информацијама - дигитална компетенција	ликовна култура, математика
---	--	--	--	--	------------------------------------

Порекло и разноврсност живота	- разврста организме према задатим критеријумима применом дихотомих кључева; – повеже принципе систематике са филогенијом и еволуцијом на основу данашњих и изумрлих врста – фосила;	Основни принципи систематике (Карл Лине, биномна номенклатура). Приказ разноврсности живота кроз основне систематске категорије до нивоа кола и класе. Докази еволуције, фосили и тумачење филогенетских низова (предачке и потомачке форме, прелазни фосили).	Учествовање у разговору, прикупљање информација из различитих извора, свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, рад у групи, рад у пару, пројекти, ПП презентације, есејско излагање	-естетичка компетенција - комуникација - одговоран однос према околини - рад са подацима и информацијама - дигитална компетенција	историја, математика, језик и књижевност
-------------------------------	--	--	--	---	--

Живот у екосистему	идентификује основне односе у биоценози на задатим примерима; илуструје примерима однос између еколошких фактора и ефеката природне селекције; упореди прикупљене податке о изабраној врсти и њеној бројности на различитим стаништима; повеже утицај абиотичких чинилаца у одређеној животној области – биому са животним формама које га насељавају; анализира разлику између сличности и сродности организама на примерима конвергенције и дивергенције; идентификује трофички ниво организма у мрежи исхране; предложи акције заштите биодиверзитета и учествује у њима;	Састав и структура популација. Популациона динамика (природни прираштај и миграције). Абиотички фактори и биотички односи као чиниоци природне селекције (адаптације). Мреже исхране. Животне области. Конвергенција и дивергенција животних форми. Заштита природе. Заштита биодиверзитета	Облици рада: фронтални, индивидуални, групни, рад у пару. Методе рада: метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације. Активност наставника: мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање. Активности ученика: слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључка.	-естетичка компетенција - комуникација - одговоран однос према околини - одговоран однос према здрављу - рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција	географија, техничко и информатичк образовање
--------------------	--	---	--	---	---

Човек и здравље	анализира задати јеловник са аспекта уравнотежене и разноврсне исхране; – идентификује поремећаје исхране на основу типичних симптома (гојазност, анорексија, булимија); – планира време за рад, одмор и рекреацију; – доведе у везу измењено понашање људи са коришћењем психоактивних супстанци;	Примери наследних болести. Особине и грађа вируса. Болести изазване вирусима. Имунитет, вакцине. Пулс и крвни притисак. Прва помоћ: повреде крвних судова (практичан рад). Принципи уравнотежене исхране и поремећаји у исхрани. Значај правилног чувања, припреме и хигијене намирница; тровање храном. Промене у адолесценцији. Здрави стилови живота (сан, кондиција, итд). Последице болести зависности – наркоманија.	Облици рада: фронтални, индивидуални, групни, рад у пару. Методе рада: метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације. Активност наставника: мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање. Активности ученика: слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључка.	-естетичка компетенција - комуникација - одговоран однос према околини - одговоран однос према здрављу - рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција	физичко и здравствено васпитање; грађанско васпитање

Препоручени начин прилагођавања програма ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и ученицима са изузетним способностима:

1. Просторно, садржајно и методичко прилагођавање

- Прилагођавање простора у учионици (нпр. посебно место за седење ученика који имају проблеме са концентрацијом или другим сметњама).
- Избор и прилагођавање наставног градива у складу са способностима ученика – олакшани или проширени задаци, различите сложености и облици рада.
- Примена различитих метода рада: рад у паровима, групни рад, индивидуални задаци.
- Флексибилност у начину и врстама оцењивања (нпр. усмени испити, пројекти, портфолио, самовредновање).
- Прилагођавање домаћих задатака по потреби – мањи обим или другачији облици задатака.

2. Већа индивидуализација наставе

- Израда индивидуалних образовних планова (ИОП) који садрже циљеве, активности и начин праћења напретка прилагођене потребама ученика.
- Пружање додатне подршке и консултација током и ван наставе.
- Увођење додатних образовних активности, радионица и пројеката који стимулишу развој специфичних способности.

3. Сарадња и размена искустава

- Активно укључивање стручних сарадника (психолог, педагог, дефектолог) у планирање и праћење рада са ученицима.
- Организовање редовних састанака Већа за размену искустава, препорука и примена најбољих пракси.
- Сарадња са родитељима ради подршке и осигуравања континуитета у образовању и ван школе.

4. Коришћење вршњачке подршке

- Организовање вршњачког менторства где напреднији ученици помажу својим друговима у савладавању градива.
- Подстицање сарадничког и тимског учења као начина развијања социјалних и комуникацијских вештина.
- Креирање окружења у којем ученици размењују знања и искуства, што позитивно утиче и на ученике са изузетним способностима и

СТАНДАРДИ:			
Тема /област:	Основни ниво:	Средњи ниво:	Напредни ниво:
Наслеђивање и еволуција		БИО.ОО.С.1.5 — Објашњавају значај полног размножавања и наслеђивања особина за разноврсност живог света.	БИО.ОО.Н.1.2 — Објашњавају функцију генетичког материјала у ћелији (хромозом, ДНК, РНК, ген) и пренос наследне информације кроз генерације.
Јединство грађе и функције као основа живота	БИО.ОО.О.1.2 — Идентификују положај, изглед и функцију органа у људском телу.	БИО.ОО.С.1.1 — Пореде ћелије према морфолошким и функционалним карактеристикама. БИО.ОО.С.1.2 — Објашњавају основе животних процеса на свим нивоима биолошке организације.	БИО.ОО.Н.1.1 — Илуструју примерима одржавање хомеостазе.

Порекло и разноврсност живота	БИО.ОО.О.1.1 — Примењују критеријуме за разликовање живих бића од неживе природе.	БИО.ОО.С.1.6 — Одређују положај главних група на Дрвету живота на основу познавања основних карактеристика организама, разликујући сличност и сродност међу њима. БИО.ОО.С.1.7 — Илуструју примерима еволуционе промене код живих бића условљене антропогеним фактором и другим утицајима спољашње средине. БИО.ОО.С.1.8 — Изводе закључак о значају и доприносу Дарвинове теорије савременој теорији еволуције и различитим областима људског деловања.	БИО.ОО.Н.1.3 — Конструирају филогенетски низ на основу истраживања сродничких односа појединих група и њиховог еволутивног порекла. БИО.ОО.Н.1.4 — Објашњавају настанак нових врста под утицајем еволуционих механизма.
--------------------------------------	--	---	---

Живот у екосистему	БИО.ОО.О.1.3 — Примерима илуструју узроке и последице штетног деловања антропогеног фактора на живи свет и животну средину.	БИО.ОО.С.1.9 — Увиђају узајамне утицаје између делова екосистема. БИО.ОО.С.1.10 — Описују циклусе кружења воде и угљеника у природи, пренос супстанце и енергије у екосистему.	БИО.ОО.Н.1.5 — Објашњавају развој и еволуцију екосистема на задатим примерима. БИО.ОО.Н.1.6 — Критички вреднују антропогени утицај на животну средину биодиверзитет. БИО.ОО.Н.1.7 — Анализирају значај концепта одрживог развоја за природу.
Човек и здравље	БИО.ОО.О.3.1 — Избегавају ризична понашања и прихватају да су пубертетске промене део одрастања. БИО.ОО.О.3.3 — Усвајају навике и знања који доприносе заштити и очувању сопственог здравља и здравља других људи.	БИО.ОО.С.1.12 — Критички вреднују важност здравих стилова живота у превенцији болести. БИО.ОО.С.2.8 — Изводе једноставна истраживања о утицају животних навика на здравље.	БИО.ОО.Н.3.1 — Иницирају, осмишљавају и учествују у реализацији активности за очување здравља и животне средине. БИО.ОО.Н.3.3 — Примерима илуструју значај биотехнолошких производа у превенцији и лечењу болести, производњи хране и заштити животне средине.

Ученик се из предмета биологија оцењује на основу усмене провере постигнућа, писмене провере постигнућа и практичног рада, а у складу са програмом предмета.

Ученик се оцењује и на основу активности и његових резултата рада, а нарочито: излагања и представљања (изложба радова, резултати истраживања, модели, цртежи, постери, и др.), учешћа у дебати и дискусији, домаћих задатака, учешћа у различитим облицима групног рада, рада на пројектима а у складу са програмом предмета.

Постигнуће ученика из практичног рада, огледа, лабораторијске и друге вежбе, се на основу примене учениковог знања, самосталности, показаних вештина у коришћењу материјала, алата, инструмената и других

Иницијални тест- обавља се у првој недељи школске године. Иницијалним тестом се процењује ученичко постигнуће из претходног разреда. Резултат иницијалног тестирања се не оцењује, а наставнику служи за планирање рада и даље праћење напредовања ученика.

Усмена провера постигнућа ученика - обавља се у току оба полугодишта. Најмање једна оцена треба добија се на основу усмене провере постигнућа ученика.

Одличан (5) добија ученик који:

- је у потпуности савладао градиво,
- је сигуран и самосталан, брзо и логично закључује,
- успешно повезује садржаје, уочава корелације с другим предметима,
- зна применити знање у решавању проблемских задатака,
- брзо, тачно, опширно, логички и аргументовано одговара на постављена питања,
- самостално или у групи ради и презентира пројектне задатке,
- је одговоран према раду, наставницима, ученицима, и животном окружењу.

Врло добар (4) добија ученик који:

- има висок ниво и обим знања и степен разумевања програмских садржаја,
- спорије, али тачно, логично и утврђеном аргументовано одговара на постављена питања, уз евентуално постављена додатна

Предмет: ХЕМИЈА

Разред: СЕДМИ

Фонд часова:	Годишњи фонд:	72
	Недељни фонд:	2
Циљ предмета:	Циљ учења Хемије је да ученик развије систем основних хемијских појмова и вештина за правилно руковање лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама, да се оспособи за примену стеченог знања и вештина за решавање проблема у свакодневном животу и наставку образовања, да развије способности апстрактног и критичког мишљења, способности за сарадњу и тимски рад, и одговоран однос према себи, другима и животној средини.	
Кључни појмови садржаја предмета:	Хемија, супстанца, елемент, једињење, смеша, хемијска лабораторија, оглед, хемијско својство, хемијска промена/хемијска реакција, атом, молекул, јон, ковалентна веза, јонска веза, хемијски симбол, хемијска формула, хемијска једначина, Периодни систем елемената, масени процентни састав, количина супстанце, оксид, киселина, хидроксид, со, рН вредност.	

ТЕМА/ ОБЛАСТ	Исходи:	Садржаји:	Начин остваривања програма:	Опште/ међупредметне компетенције:	Корелација:
Хемија као експериментална наука и хемија у свету околности	– идентификује и објашњава појмове који повезују хемију са другим наукама и различитим професијама, и принципима одрживог развоја;	Предмет изучавања хемије. Везе између хемије и других наука. Примена хемије у различитим делатностима и	- објашњава и наглашава разлику између основних хемијских појмова - подстиче ученике да постављају питања - проналази примере из свакодневног	1. дигитална, 2. рад са подацима, 3. решавање проблема, 4. сарадња, 6. комуникација, 8. компетенција	Математика, физика, географија, биологија

		свакодневно животу. Супстанца. Врстесупстанци : хемијски елементи, хемијска једињења и смеше. Демонстрациони огледи: демонстравање узорака елемената, једињења и смеша.	живота и презентације их ученицима - фронтални, индивидуални, групни, рад у пару	за учење, 9. одговоран однос околина, 10. одговоран однос према здрављу, 11. естетичка компетенција	
Хемијска лабораторија	Правилно рукује лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама, и показује одговоран однос према здрављу и животној средини; – експериментално појединачно и у групи испита, опише и објасни физичка и хемијска својства супстанци, и физичке и хемијске промене супстанци; – повезује физичка и хемијска својства супстанци са применом у свакодневној животи и различитим професијама	Хемијска лабораторија и експеримент. Лабораторијско посуђе и прибор. Физичка и хемијска својства супстанци. Физичке и хемијске промене супстанци. Демонстрациони огледи: демонстравање правилног руковања лабораторијским посуђем и прибором, и правилног извођења основних лабораторијских	- презентује правила понашања у хемијској лабораторији - поспешује самосталан рад ученика у хемијској лабораторији - подстиче ученике на дискусију резултата - фронтални, индивидуални	1. дигитална, 2. рад са подацима, 3. решавање проблема, 4. сарадња, 6. комуникација, 8. компетенција за учење, 9. одговоран однос околина, 10. одговоран однос према здрављу, 11. естетичка компетенција	Математика физика, географија, биологија

	ама; — налази потребне информације у различитим изворима користећи основне хемијске терминологију и симболику;	техника рада; испитивање физичких и хемијских својстава и промена супстанци. Лабораторијска вежба I: основна лабораторијска техника рада: мешање, уситњавање и загревање супстанци. Лабораторијска вежба II: физичка својства супстанци, мерење масе, запремине и температурне супстанце. Лабораторијска вежба III: физичке и хемијске промене супстанци.			
Атоми и хемијски елементи	— представља структуру атома, молекула и јона помоћу модела, хемијских симбола и формула; — повезује распореде	Атом хемијски елемената. Хемијски симболи. Грађа атома: атомско језгро и електронски омо	- објашњава које честице изграђују атом - подстиче ученике да постављају питања - повезивање својстава	1. дигитална, 2. рад са подацима, 3. решавање проблема, 4. сарадња, 6. комуникација,	Математика физика, географија, биологија

	ктрона у атому елемента с положајем елемента у Периодном систему елемената и својствима елемента; – разликује хемијске елементе и једињења на основу хемијских симбола и формула;	Атомски и масени број, изотопи. Распоред електрона по нивоима у атомима елемената. Периодни системи елемената (ПСЕ), закон периодичности и веза између броја а и реда електрона по нивоима у атомима елемената и положаја елемената у ПСЕ. Периодни гасови. Својства и примена. Демонстрациони огледи: формулisanje претпоставке о честичној грађи супстанци. Вежба IV: одређивање валентног нивоа и броја валентних електрона.	супстанци и хемијске везе - фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	8. компетенција за учење, 9. одговоран однос околина, 10. одговоран однос према здрављу, 11. естетичка компетенција	
Молекули елемената и	–	Ковалентна веза	- објашњава које честице	1. дигитална,	Математика

једињења, јони и јонскаједињења	представљаструктуру атома, молекула и јонапомоћу модела, хемијских симбола и формула; – повезујераспоределектрона у атому елемента с положајем елемента у Периодном систему елемената и својствима елемента; – разликујехемијске елементе и једињењана основу хемијских симбола и формула; – разликујетипове хемијских веза, препознајетип хемијске везе у супстанцама и повезујесвојствима тих супстанци; – објасни процес равања супстанце и квантитативно значење растворљивости супстанце;	: молекули елементарна и молекули једињења. Атомска и молекулска кристална решетка. Јонска веза и јонска кристална решетка. Валенца. Хемијске формуле и називи. Демонстрациони огледи: својства супстанци са ковалентном и јонском везом. Лабораторијска вежба V: упоређивање својстава супстанци са јонском и супстанци са ковалентном везом.	изграђују атом - подстиче ученике да постављају питања - буди креативност код ученика, кроз повезивање својстава супстанци и хемијске везе - фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	2. рад са подацима, 3. решавање проблема, 4. сарадња, 6. комуникација, 8. компетенција за учење, 9. одговоран однос околина, 10. одговоран однос према здрављу, 11. естетичка компетенција	физика, географија, биологија
Хомогене и хетерогене смеше	– објашњава основну разлику између хемијских	Смеше: хомогене и хетерогене.	- подстиче ученике на самосталан рад - кроз примере из праксе	1. дигитална, 2. рад са подацима,	Математика физика, географија,

	ихелемената и једињења, и препознај примерехе мијских елемената и једињења у свакодневном животу ; – објашњава почемусер азликују чисте супстанце од смеша и илуструје то примерима; – разликује хомогене и хетерогенесмеше, наводи примере из свакодневног живота и раздваја састојке меша;	Раствори – хомогенесмеше. Растварање и растворљивост. Вода и ваздух – хомогенесмеше у природи. Масени процент нисаства смеша. Раздвајање састојка смеша: декантовање, цеђење и одвајање помоћу магнета. Демонстрациони огледи: састав и својства смеша; раствори и њихова својства; растворљивост; незасићени, засићени и презасићени раствори; раздвајање састојка смеша. Лабораторијска вежба VI: испитивање растворљивости супстанци. Лабораторијска вежба VII: раздвајање састојка смеша:	показује шта је засићен, а шта незасићен раствор - подстиче дијалог са ученицима и повећава тиме заинтересованост за израчунавања у хемији - наводи примере примене процентне концентрације у свакодневном животу - фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	3. решавање проблема, 4. сарадња, 6. комуникација, 8. компетенција за учење, 9. одговоран однос околина, 10. одговоран однос према здрављу, 11. естетичка компетенција	биологија
--	--	--	---	---	-----------

		декантовање, цеђење и одвајање помоћ у магнета.			
Хемијске реакције и хемијске једначине	– објасни процеса стварања супстанце и квантитативно значење растворљивости супстанце; – изводи израчунавања у вези с масеним процентним саставом раствора;	Хемијске реакције. Закон о одржању масе. Хемијске једначине. Демонстрациони огледи: мерење и упоређивање укупне масе супстанци пре и после хемијске реакције у отвореном и затвореном реакционом систему. Вежба VIII: састављање једначина хемијских реакција.	- разграничава и објашњава шта је квантитативно и квалитативно значење хемијске једначине - приближава законе по којима се одвијају хемијске реакције - одговара на питања ученика и подстиче их да постављају нова - указује на повезаност масе и количине супстанце - фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	1. дигитална, 2. рад са подацима, 3. решавање проблема, 4. сарадња, 6. комуникација, 8. компетенција за учење, 9. одговоран однос околина, 10. одговоран однос према здрављу, 11. естетичка компетенција	Математика физика, географија, биологија
Израчунавања у хемији	– изводи израчунавања у вези с масеним процентним саставом раствора; – напише једначине хемијских реакција и објасни њихово квалитативно и квантитативно значење; –	Релативна атомска и релативна молекулска маса. Количина супстанце и мол. Моларна маса. Закон сталних односа маса. Масени процентни састав једињења	- разграничава и објашњава шта је квантитативно и квалитативно значење хемијске једначине - приближава законе по којима се одвијају хемијске реакције - одговара на питања ученика и подстиче их да постављају нова - указује на повезаност	1. дигитална, 2. рад са подацима, 3. решавање проблема, 4. сарадња, 6. комуникација, 8.	Математика физика, географија, биологија

	квантитативнотумач ихемијскесимболе и формулекористећи појмоверелативнаатомска и молекулска маса, количина супстанце и моларна маса;	ња. Израчунавањан а основу једначина хемијских реакција. Лабораторијска вежба IX: мерење масе супстанце и израчунавањем моларне масе и количине супстанце.	маса и количине супстанце -фронтални -индивидуални -групни -рад у пару	компетенција за учење, 9. одговоран однос околина, 10. одговоран однос према здрављу, 11. естетичка компетенција	
Водоник и кисеоник, и њихова једињења; Соли	– опише и објасни физичка и хемијска својства водоника и кисеоника; – разликује оксиде, киселине, хидроксиде и соли на основу хемијске формуле и назива, и опише основна својства ових класа једињења; – индикаторима испита и на рН скали процени киселост раствора; – тумачи ознаке са амбалаже супстанци /комерцијалних производа.	Водоник. Кисеоник. Оксидација, сагоревање и корозија. Оксиди: хемијске формуле, називи и основна својства. Киселине: хемијске формуле, називи и основна својства. Хидроксиди (базе): хемијске формуле, називи и основна својства. Мера киселости раствора: рН-	- подстиче ученике на самосталан рад - кроз примере из праксе показује шта је засићен, а шта незасићен раствор - подстиче дијалог са ученицима и повећава тиме заинтересованост за израчунавања у хемији -наводи примере примене процентне концентрације у свакодневном животу -фронтални -индивидуални -групни -рад у пару	1. дигитална, 2. рад са подацима, 3. решавање проблема, 4. сарадња, 6. комуникација, 8. компетенција за учење, 9. одговоран однос околина, 10. одговоран однос према здрављу, 11. естетичка компетенција	Математика физика, географија, биологија

		скала. Неутрализација – хемијска реакција киселина и хидроксида (база). Соли: формуле и називи. Демонстрацион иогледи: Испитивање кисело-базних својстава ра створа помоћу индикатора; реакција неутрализације. Лабораторијска вежба Х: испитивање кисело-базних својствараство ра помоћу индикатора.			
Препоручени начин прилагођавања програма ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и ученицима са изузетним способностима:					
По изради и формирању профила и процене способности ученика урадиће се прилагођени план и програм учења ученика.					

СТАНДАРДИ:			
Тема /област:	Основни ниво:	Средњи ниво:	Напредни ниво:
Хемија као експериментална наука и хемија у свету око нас	ХЕ.1.1.1, ХЕ.1.1.2, ХЕ.1.1.3, ХЕ.1.1.4, ХЕ.1.1.8, ХЕ.1.1.12,	ХЕ.2.1.2, ХЕ.2.6.3;	ХЕ.3.1.1, ХЕ.3.1.2, ХЕ.3.1.8.

	XE.1.5.1, XE.1.6.1, XE.1.6.2;		
Хемијска лабораторија	XE.1.1.1, XE.1.1.2, XE.1.1.3, XE.1.1.4, XE.1.1.8, XE.1.1.9, XE.1.1.10, XE.1.1.12, XE.1.2.10, XE.1.5.1, XE.1.6.1, XE.1.6.2;	XE.2.1.1, XE.2.1.5, XE.2.1.7, XE.2.6.1, XE.2.6.2, XE.2.6.3;	XE.3.1.8, XE.3.6.1, XE.3.6.2, XE.3.6.3, XE.3.6.4. XE.3.1.2, XE.3.1.8.
Атоми и хемијски елементи	XE.1.1.6, XE.1.1.8;	XE.2.1.2;	XE.3.1.2, XE.3.1.4.
Молекули елемената и једињења, јони и јонскаједињења	XE.1.1.1, XE.1.1.2, XE.1.1.3, XE.1.1.4, XE.1.1.5, XE.1.1.6, XE.1.1.8, XE.1.1.10, XE.1.1.11;	XE.2.1.1, XE.2.1.2, XE.2.1.4;	XE.3.1.1, XE.3.1.3, XE.3.1.4, XE.3.1.7
Хомогене и хетерогенесмеше	XE.1.1.1, XE.1.1.2, XE.1.1.4, XE.1.1.5, XE.1.1.6, XE.1.1.7, XE.1.1.8, XE.1.1.9, XE.1.1.10, XE.1.1.11, XE.1.1.12, XE.1.2.10, XE.1.6.1;	XE.2.1.2, XE.2.1.3, XE.2.1.5, XE.2.1.6, XE.2.1.9, XE.2.1.10	XE.3.1.1, XE.3.1.3, XE.3.1.4, XE.3.1.5, XE.3.1.7, XE.3.1.8.
Хемијскереакције и хемијскеједначине	XE.1.1.5, XE.1.1.6, XE.1.1.8;	XE.2.1.2, XE.2.1.4, XE.2.2.2;	XE.3.1.4.
Израчунавања у хемији	XE.1.1.1, XE.1.1.2, XE.1.1.4, XE.1.1.5, XE.1.1.6, XE.1.1.7, XE.1.1.8, XE.1.1.10, XE.1.1.12, XE.1.6.1, XE.1.6.2;	XE.2.1.8, XE.2.1.9, XE.2.1.10, XE.2.6.1, XE.2.6.2, XE.2.6.3.;	XE.3.1.1, XE.3.1.2, XE.3.1.3, XE.3.1.5, XE.3.1.9, XE.3.6.1, XE.3.6.2, XE.3.6.3, XE.3.6.4.
Водоник и кисеоник, и њиховаједињења; Соли	XE.1.1.1, XE.1.1.2, XE.1.1.4, XE.1.1.5, XE.1.1.6, XE.1.1.7, XE.1.1.8, XE.1.2.1, XE.1.2.2, XE.1.2.3, XE.1.2.4, XE.1.2.5, XE.1.2.6, XE.1.2.7, XE.1.2.8;	XE.2.1.2, XE.2.1.4, XE.2.2.1, XE.2.2.3, XE.2.2.4;	XE.3.1.2, XE.3.1.8, XE.3.2.1, XE.3.2.2, XE.3.2.3, XE.3.2.4, XE.3.2.5, XE.3.2.6.

Упутство за формативно и сумативно оцењивање са критеријумима оцењивања:

ЕЛЕМЕНТИ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА У ПОСТУПКУ ОЦЕЊИВАЊА

Иницијални тест - обавља се на почетку школске године, у првој или другој недељи.

Усмена проверка постигнућа ученика - обавља се у току оба полугодишта. Најмање једну оценау у полугодишту треба дати на основу усмене провере постигнућа ученика.

Писмена проверка постигнућа ученика - обавља се у току оба полугодишта - контролне вежбе. Контролне вежбе изводиће се према унапред утврђеном плану који ће бити истакнут на сајту школе и огласној табли.

Петнаестоминутне провере - Овакав вид провере обавља се без претходне најаве. Оцена са петнаестоминутне провере се не уноси у дневник, већ се евидентира у педагошкој свесци ради утврђивања и праћења остварености циља часа, савладаности дела реализованих садржаја или на крају полугодишта.

Пројекат - групни облик рада на одређену тему, а има за циљ: самостално прикупљање и критички одабир информација; решавање проблема; доношење одлука; планирање и поштовање рокова; самостално учење; рад у групи; сарадња; критички однос према властитом и туђем раду.

Практични рад (оглед, лабораторијска вежба, практични задатак) - ученик/ученица се оцењује: за извођење огледа/лабораторијске вежбе/задатка, давање једноставног објашњења рада (поступка) и начина одбране (излагања). Начини оцењивања: Лабораторијске вежбе, проблемски задаци, симулације....

Активност и резултати рада ученика - су различите активности којима се показује примена знања ученика, самосталност, показане вештине у коришћењу материјала, алата, инструмената и др. у извођењу задатка, као и примена мера заштите и безбедности према себи, другима и околини, а које су у складу са програмом биологије (екологија). У активности ученика улазе кратки усмени одговори на часу приликом обнављања или обраде нове лекције, израда домаћих задатака, рад лабораторијских вежби, кратки пројекти, петнаестоминутне провере, израда цртежа и презентација.

Рад на часу - је слободна наставникова процена о раду ученика током једног полугодишта/школске године. Рад на часу подразумева: ученикову пажњу, праћење, активно учествовање у наставном процесу.

Радна свеска из хемије - наставник може да оцени радну свеску ученика на крају полугодишта/школске године. Наставник оцењује: садржај свеске, уредност, тачност дати одговора.

Домаћи задатак - наставник вреднује сваки домаћи задатак (д.задатак мора одговорити захтеву задатог задатка; да буде потпун, тачан).

Ваннаставне активности - подразумева ангажовање ученика у ваншколским активностима (Фестивал науке, сарадња са институцијама у циљу промовисања науке, конкурси...), као и током излета, посета...

Остало - у закључну оцену за крај полугодишта/школске год. могу да уђу и остале активности и интересовања ученика, његова залагања, прикази занимљивих текстова из научно-популарне литературе, редован долазак на часове додатне и допунске наставе, припремне наставе...

• **Закључна оцена**

- утврђује се на крају првог и другог полугодишта, на основу свих појединачних оцена (најмање четири оцене током полугодишта) које су унете у дневник од почетка школске године;
- закључна оцена не може да буде већа од највеће појединачне оцене уписане у дневнику, добијене било којом техником провере знања, а не може бити мања од аритметичке средине свих појединачних оцена;
- закључна оцена на полугодишту не узима се у обзир приликом утврђивања аритметичке средине на крају другог полугодишта.

Критеријуми оцењивања за Иницијални тест

Овај тип теста се користи за дијагностичко оцењивање, односно за дијагностиковање у циљу планирања рада и провере усвојености знања у претходној школској години, након одређене области. Тест се не оцењује.

Тест чини око 10 питања који се оцењују са 1 или 0 бодова.

1 - 0-20% (0-2 бода)

2 - 30-40 % (3-4 бода)

3 - 50-60% (5-6 бодова)

4- 70-80% (7-8 бодова)

5 - 90-100% (9-10 бодова)

Оцена се уписује у свеску, а број бодова или проценат остварен на тесту се бележи у дневник, и саопштава се ученику.

ОЦЕЊИВАЊЕ УЧЕНИКА ИЗ ПРЕДМЕТА ХЕМИЈА – 7.разред

Врста, ниво и обим знања и ангажовање ученика оцењују се тако да оцену:

одличан (5) добија ученик који у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; лако логички повезује чињенице и појмове; самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.

врло добар (4) добија ученик који у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.

добар (3) добија ученик који у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; у знатној мери логички

повезује чињенице и појмове; већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; у довољној мери критички расуђује; показује делимични степен активности и ангажовања.

довољан (2) добија ученик чија знања, која је остварио, су на нивоу репродукције, уз минималну примену; у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; показује мањи степен активности и ангажовања.

недовољан (1) добија ученик чија знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; не изводи закључке који се заснивају на подацима; критички не расуђује; не показује интересовање за учешће у активностима, нити ангажовање.

Формативно праћење постигнућа ученика у складу са Правилником о оцењивању, исходима учења, критеријумима и Блумовом таксономијом

ХЕМИЈА - седми разред

ТЕМА	ОЦЕНА			
	Довољан (2)	Добар (3)	Врло добар (4)	Одличан (5)
	Приликом формулисања формативне оцене руководићемо се у највећој мери глаголима предвиђеним у оквиру конгитивног домена Блумове таксономије:			
	Дефинисати, нумерисати, идентификовати, обележити, именовати, сетити се, препознати, репродуковати, писати	Описати, објаснити, навести пример, означити, разликовати, показати, повезати, упоредити, израчунати, интерпретирати, разјаснити	Утврдити, применити закон, рачунати, поређати, упоредити, анализирати, расчланити, разликовати, одвајати, груписати, изразити, одредити, приказати, употребити, предвидети могуће последице	Закључити, комуницирати, критиковати, приказати, проценити, мерити, предвидети, класирати, планирати, олакшати, направити, редослед, применити, издвојити, истражити, сажети, анализирати, закључити.
1. Хемија у свету око нас	Ученик дефинише основне појмове (материју, супстанцу, чисте супстанце, елементе, једињења, смеше);	Поред основних појмова ученик треба да зна да дефинише хомогене и хетерогене смеше; - прави разлику између елемената, једињења, и	Поред основних хемијских појмова, ученик треба да зна да наведе примере из свакодневног живота и окружења за хомогене и хетерогене смеше.	Поред основних појмова, ученик треба да прави разлику између елемената, једињења и смеша из свакодневног живота на основу њихове сложености;

	- зна да наведе примере и уме да препозна елеменат, једињење, супстанцу, смешу.	смеша из свакодневног живота, према њиховјој сложености ; - зна практичну примену елемената, једињења и смеша из сопственог окружења.		- да зна о практичној примени елемената, једињења и смеша из сопственог окружења на основу њихових практичних својстава.
2. Хемијска лабораторија	Ученик треба да зна основно хемијско посуђе које се користи у лабораторији као и правила понашања у лабораторији; - зна да наведе својства на основу којих се разликују супстанце, које врсте промена могу да се догоде на супстанцама, као и да се при тим променама укупна маса супстанце не мења.	Ученик треба да зна посуђе и да опише његово коришћење; правила понашања у лабораторији, и ознаке на хемикалијама; - осим својстава супстанци, ученик треба да зна које се промене дешавају на супстанцама; - да зна практичну примену елемената, једињења и смеша из сопственог окружења, на основу физичких и хемијских својстава.	Ученик рукује посуђем, мери запремину, масу и температуру у хемијским лабораторијама; - осим својстава супстанци и промена које се дешавају на супстанцама, ученик треба да зна да наведе примере из свакодневног живота и окружења за промене на супстанцама.	Ученик рукује хемијским посуђем, зна његову примену у лабораторији може да састави једноставнију апаратуру, изврши мерења; - осим својстава супстанци и промена које се дешавају на супстанцама, као и примера из свакодневног живота за промене на супстанцама, ученик треба да зна да наведе својства на основу којих се разликују поједине супстанце из свакодневног живота.
3. Атоми – најмање честице хемијских елемената	Ученик треба да зна да дефинише појам атома; - зна да дефинише појам хемијски симболи елемената; - зна квантитативно значење симбола најважнијих хемијских елемената; - зна грађу атома, где се налазе елементарне честице у атому, дефинише Атомски и Масени број;	Ученик треба да зна поред дефиниција појмова атом и хемијски симболи елемената, да дефинише атомски број елемента Z , масени број елемента A и да на основу тога одреди број елементарних честица у атому (p^+ , e^- , n^0); - дефинише појам ПСЕ и проналази елементе у ПСЕ на основу бројева A и Z ;	Поред дефинисања појмова атома и хемисјког симбола елемената, атомског броја Z и масеног броја A , одређивања броја елементарних честица у атому, ученик треба да зна да одреди распоред електрона по енергетским нивоима као и да нацрта модел атома на основу броја честица; - разуме да електрони поседују енергију која се	Поред дефинисања појмова атома и хемисјког симбола елемената, атомског броја Z и масеног броја A , одређивања броја елементарних честица у атому, ученик треба да зна да одреди распоред електрона по енергетским нивоима као и да нацрта модел атома на основу броја честица; - зна који је максимални број електрона у нивоима; - зна да електрони поседују

	- зна шта је Периодни систем елемената; - уме да пронађе хемијске елементе у периодном систему елемената.	- пише распоред електрона по енергетским нивоима; - описује структуру атома елемената користећи: Z, A, $N(p^+)$, $N(e^-)$, $N(n^0)$; - дефинише валентне електроне и валентни ниво; - повезује структуру атома метала и неметала с њиховим положајем у Периодном систему елемената.	- повећава са бројем нивоа; - зна да дефинише појам изотопа; - зна да дефинише валентне електроне и да опише њихову важност у атому; - зна да дефинише појам ПСЕ као и да на основу атомског и масеног броја пронађе хемијски елемент у ПСЕ; - зна да одреди групу и периоду у којој се налази хемијски елемент на основу разврставања електрона по нивоима; - зна да на основу положаја хемијског елемента у ПСЕ, одреди којој врсти елемената припада.	- енергију која се повећава са бројем нивоа; - зна да дефинише појам изотопа; - зна значај изотопа у научним истраживањима као и њихову затупљеност у природи; - осим дефинисања валентних електрона и валентног нивоа, зна да својства елемената управо зависе од валентних електрона; - повезује електронску конфигурацију атома елемената до атомског броја 20 са својствима елемената и њиховим положајем у Периодном систему елемената.
4. Атоми, молекули и јони изграђују честице	Ученик зна да су атоми, молекули и јони основне честице које изграђују супстанце; - зна да дефинише појам молекула и јона; - зна да дефинише појам хемијске везе, да постоје два основна типа хемијске везе: ковалентна и јонска веза; - дефинише ковалентну и јонску везу; - зна да наведе по неки пример супстанци са	Поред тога да дефинише основне честице, и хемијске везе, ученик треба да зна које врсте ковалентних веза постоје, као и да наведе примере; - зна да наброји поједина својства супстанци са ковалентном везом; - зна да дефинише јоне; - зна начин на који настаје јонска веза; - наводи примере појединих јонских једињења као и својства супстанци са јонском	Поред основних појмова о честицама супстанци и хемијским везама, зна да одреди који је тип хемијске везе, зна да пише примере за јонску и ковалентну везу, одређује молекуле елемената и једињења; - повезује физичка и хемијска својства супстанци из свакодневног живота са структуром честица супстанце (атоми елемената, молекули елемената, молекули једињења и јони); - осим дефинисања валентне	Поред основних појмова о честицама супстанци и хемијским везама, зна да објасни на конкретним примерима из окружења јонску и ковалентну везу, као и везу сложенијих система; - повезује врсту везе са местом елемента у ПСЕ; - на основу Луисове октетне теорије и електронске конфигурације атома елемената, представља настајање ковалентне везе у молекулима елемената и једињења, а на основу

	ковалентном и јонском везом; - зна значење хемијских формула и зна врсте хемијских формула; - зна да дефинише појам валенце.	везом; - зна значење хемијских формула и зна врсте хемијских формула; - зна да дефинише појам валенце; - зна да постоје елементи са сталном и променљивом валенцом.	и важности, зна да одреди хемијске формуле на основу валенце елемената, и обрнуто.	електронске конфигурације јона настајање јонске везе између елемената 1. и 2. групе и елемената 16. и 17. групе Периодног система елемената; - одређује формулу једињења на основу валенце елемената, одређује валенцу елемента на основу формуле.
5. Хомогене и хетерогене смеше	- зна да дефинише хомогене и хетерогене смеше; - зна дефиницију раствора, и од чега се растори састоје; - зна шта су незасићени, засићени и презасићени раствори; - зна шта је растворљивост и како растворљивост утиче на врсту раствора; - зна основни значај ваздуха и воде за живот на Земљи.	- осим дефинисања основних појмова о смешама и растворима, ученик зна да наброји начине раздвајања смеша; - зна да одреди шта је растварач а шта растворена супстанца; - зна да припреми раствор; - зна да одреди тип раствора на основу растворљивости супстанце; - осим значаја воде и ваздуха зна да наведе супстанце које се налазе у ваздуху и води.	- осим основних појмова о смешама и растворима, ученик описује начине раздвајања смеша; - на основу дефиниције раствора зна да постави пропорцију за проценат, одреди проценат непознатог раствора; - решава задатке где зна да израчуна растворену супстанцу, растварач.	- осим основних појмова о смешама и растворима, ученик бира методу за раздвајање састојака смеша и описује потребну апаратуру; - на основу дефиниције раствора поставља пропорције и решава задатке где се мешају различити раствори; - до решења дјлази комбинујући различите методе израчунавања.
6. Хемијске реакције и израчунавања	- ученик пише једноставније хемијске реакције; - изједначава једначине са мање чланова; - зна да наведе врсте хемијских реакција (анализа, синтеза) и на	Ученик зна да пише реакције и да изједначава (проналази коефицијенте у хемијским реакцијама) где је лева страна једнака десној за једначине са више чланова; - зна да пише једноставне	- на основу хемијске реакције коју треба да напише исправно решава једноставнија стехиометријска израчунавања; - саставља хемијске реакције једноставних	- зна да пише и изједначава сложеније реакције; - на основу података који су дати примењује стехиометријска израчунавања и проналази граме или количину супстанце на основу реакције

	основу написане једначине одреди ком типу припада реакција; - дефинише релативну атомску и релативну молекулску масу; - дефинише мол и моларну масу; - дефинише Закон одржања масе и Закон сталних масених односа.	примере хемијских реакција различитог типа на основу назива реактаната и производа који настају у реакцији.	хемијских реакција, на основу њих, сагледава односе између масе, количине и броја честица реактаната и производа реакције.	коју је написао; - саставља једначине и на основу познатих података израчунава масу, запремину, количину и број честица.
7. Водоник и кисеоник и њихова једињења	Ученик зна да су водоник и кисеоник неметали; - зна да запише хемијске симболе кисеоника и водоника; - набраја поједина својства водоника и кисеоника; - дефинише оксиде; - дефинише киселине и базе; - зна шта су соли и њихову важност.	- осим основних својстава и хемијских симбола водоника и кисеоника, зна врсте оксида, уочава разлику; - дефинише процес електролитичке дисоцијације; - дефинише реакцију неутрализације.	- пише једначине појединих реакција добијања киселина, база и соли; - даје називе оксидима на основу формуле и обрнуто; - даје називе појединим солима; - зна употребу водоника и кисеоника.	- пише једначине реакција добијања киселина, база и соли; - даје називе оксидима на основу формуле и обрнуто; - даје називе солима; - пише једначине реакција добијања соли; - зна примену киселина, база и соли у свакодневном животу.

Оцена недовољан (1) – није испуњен ниједан критеријум.

Предмет: ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА

Разред: VII1, VII2

Фонд часова:	Годишњи фонд:	72
	Недељни фонд:	2
Циљ предмета:	Циљ наставе и учења <i>технике и технологије</i> је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.	
Кључни појмови садржаја предмета:	Машинство, енергија, механизми, мотори, обновљиви извори, обрада метала, роботика, вештачка интелигенција.	

ТЕМА/ ОБЛАСТ	Исходи:	Садржаји:	Начин остваривања програма:	Опште/ међупредметне компетенције:	Корелација :
-----------------	---------	-----------	--------------------------------	--	-----------------

1. Животно и радно окружење	- повеже развој машина и њихов допринос подизању квалитета живота и рада; - повеже ергономију са здрављем и конфором људи при употреби техничких средстава; - анализира да ли је коришћење одређене познате технике и технологије у складу са очувањем животне средине; - истражи могућности смањења трошкова енергије у домаћинству; • повеже занимања у области производних техника и технологија са сопственим интересовањем;	- Појам, улога и развој машина и механизма. - Потрошња енергије у домаћинству и могућности уштеде. - Утицај дизајна и правилне употребе техничких средстава на здравље људи. - Зависност очувања животне средине од технологије. - Професије (занимања) у области производних техника и технологија.	- Фронтални, индивидуални, групни (у пару) - Различитим методама, подстицајући истраживачки начин рада, постојеће знање ученика о техници и технологији проширити користећи различите изворе знања. Развој технике повезивати са историјским епохама и догађајима. - Упознавање подручја човековог рада и производње, занимања и послова у области технике и технологије треба реализовати уз активну улогу ученика и примену одговарајућих медија. Омогућити ученицима да идентификују одређена занимања којима се људи баве и послове који се обављају у оквиру тих занимања као и техничка средства која се при томе користе. - Уз активну улогу ученика и примену мултимедија указивати на правилну употребу и евентуалне последице у случају непридржавања упутстава за коришћење и неисправности техничких апарата у домаћинству.	- Оспособљен да повеже развој машина и њихов допринос подизању - Оспособљен да, методом истраживачког рада, открије и препозна предности и недостатке убрзаног развоја технике и технологије. - Кроз употребу алата, машина и уређаја схватио утицај њиховог дизајна на постизање комфора, безбедности при раду и очување здравља. - Изградио свест о неопходности очувања животне средине при коришћењу технике и технологије.	Техника и технологија 5,6 и 7 разред, Историја (индустријске револуције) Биологија (природна богатства и проивреда) Биологија (човек – органски систем)
------------------------------------	--	--	--	--	---

				-Оспособљен да препозна могућности уштеде енергије у домаћинству и смањење трошкова коришћења исте. -Упознат са подручјима човековог рада и производње, занимањима и пословима у области машинске технике, електротехнике и мехатронике	
--	--	--	--	---	--

2. Саобраћај	- разликује врсте транспортних машина; - повеже подсистеме код возила друског саобраћаја са њиховом улогом; - провери техничку исправност бицикла; - демонстрира поступке одржавања бицикла или мопеда;	- Машине спољашњег и унутрашњег транспорта. - Подсистеми код возила друског саобраћаја (погонски, преносни, управљачки, кочиони). Исправан бицикл/мопед као битан предуслов безбедног учешћа у саобраћају	Фронтални, индивидуални и групни -Ученици треба да се на интересант и очигледан начин упознају са правилима ипрописима кретања пешака и бицикла у јавном саобраћају, начине рагулисања саобраћаја ибезбедна кретање од школе до куће. Тежиште ове теме је на: • безбедном понашању и преузимању личне одговорности ученика за понашање у саобраћају и • употреба заштитне опреме при вожњи бицикла и других дечијих возила, као и коришћење сигурносних појасева у возилу је најважнији исход који треба постићи. - За реализацију ових наставних садржаја, а за практично увежбавање могу се користитиполигони у оквиру школе или саобраћајне макете које могу урадити ученици на редовним часовима или у раду слободних активности као и коришћењем рачунарске симулације.	- Упознат са машинама спољашњег и унутрашњег транспорта и њиховим главним карактеристикама. - Упознат са погонским, преносним, управљачким и кочионим подсистемима код возила друског саобраћаја. - Схватио значај исправности наведених подсистема код возила друског саобраћаја са безбедоносног становишта. - Оспособљен да самостално провери и подеси техничку исправност бицикла.	Техника и технологија 5,6и 7 разред, Српски језик (технички и сугестивни опис) Физика (коефицијент корисног дејства) Ликовна култура (пропорције, композиција и простор)
---------------------	--	--	--	--	--

3. Техничка и дигитална писменост	- самостално црта скицом и техничким цртежом предмете користећи ортогонално и просторно приказивање; - користи CAD технологију за креирање техничке документације; - образложи предности употребе 3D штампе у изради тродимензионалних модела и макета; - управља моделима користећи рачунар; - објасни улогу основних компоненти рачунара, таблета, паметних телефона и осталих савремених ИКТ уређаја; - објасни улогу и значај вештачке интелигенције и примену у свакодневном животу	- Специфичности техничких цртежа у машинству. - Ортогонално и просторно приказивање предмета. - Коришћење функција и алата програма за CAD. - Употреба 3D штампе у изради тродимензионалних модела и макета. - Основне компоненте ИКТ уређаја. - Управљање и контрола коришћењем рачунарске технике и интерфејса. - Вештачка интелигенција – појмови; примери технологија управљаних вештачком интелигенцијом	- Фронтални, индивидуални, групни (у пару) - Увежбати изражавање идеје скицом и техничким цртежом . - Објаснити како се променом правила (стандарда) израђује технички цртеж. - Упознати ученике, кроз практичну примену, са: врстама линија, форматима папира, размером, правилима котирања... - Оспособити ученике и инсистирати на правилном коришћењу прибора за техничко цртање и развоју вештине њиховог коришћења. Потребно је да сваки ученик самостално нацрта једноставан технички цртеж у одређеној размери користећи одговарајуће врсте линија као и елементе котирања. - Примена информационо-комуникационих технологија у техници првенствено се односе на правилно и безбедно коришћењедигиталних уређаја (рачунар, лаптоп, таблет, мобилни телефон, тв, дигитални фотоапарат, веб камера) а потом и на овладавање вештинама обраде	- Оспособљен да самостално црта скицом и техничким цртежом предмете користећи ортогонално и просторно приказивање. - Оспособљен да користи рачунарске апликације у оквиру CAD технологије за креирање техничке документације. - Упознат са појмом и улогом интерфејса у управљању и контроли. - Упознат са могућностима употребе 3D штампе у изради тродимензионалних модела и макета.	Техника и технологија 5,6 и 7 разред, Математика (геометрија) Информатика и рачунарство (Дигитални и паметни дигитални уређаји))
--	---	---	---	---	---

			дигиталне слике на рачунару у циљу стицања одговарајућих компетенција које се односе на документовање и дизајн. - Вежбати у пару пренос података између рачунара и екстерних уређаја (мобилни телефон, фотоапарат) а да сваки ученик самостално реализује процедуре током рада на рачунару. - Реализовати једноставну вежбу уметања фотографије у одговарајући програм за обраду текста и уређивање документа. Где год је то могуће, треба користити Интернет претрагу и приступ online ресурсима.	- Оспособљен да управља моделима користећи рачунар. - Упознат са улогом основних компоненти рачунара, таблета, паметних телефона и осталих савремених ИКТ уређаја. - Схватио значај и улогу рачунарске технике код функционисања и коришћења савремених апарата и уређаја. - Оспособљен да самостално користи савремене ИКТ уређаје.	
--	--	--	---	--	--

4. Ресурси и производња	- Аргументује значај рационалног коришћења расположивих ресурса на Земљи; - идентификује материјале који се користе у машинству и на основу њихових својстава процењује могућност примене; - користи прибор за мерење у машинству водећи рачуна о прецизности мерења; - врши операције обраде материјала који се користе у машинству, помоћу одговарајућих алата, прибора и машина и примени одговарајуће мере заштите на раду; - објасни улогу одређених елемената машина и механизма на једноставном примеру; - образложи значај примене савремених машина у машинској индустрији и предности роботизације производних процеса;	- Рационално коришћење ресурса на Земљи и очување и заштита животне средине. - Материјали у машинству (пластика, метали, легуре и др.). - Мерење и контрола – појам и примена мерних средстава (мерила). - Технологија обраде материјала у машинству (обрада материјала са и без скидања струготине, савремене технологије обраде). - Елементи машина и механизма (елементи за везу, елементи за пренос снаге и кретања, специјални елементи). - Производне машине: врсте, принцип рада, појединачна и серијска производња. - Појам, врсте, намена и конструкција робота (механика, погон и управљање). - Погонске машине – мотори (хидраулични, пнеуматски, топлотни). - погонских машина и/или школског мини робота.	- Фронтални, индивидуални, групни - Надограђујући се на ранија знања ученика, упознати их са појмом природних ресурса на Земљи и са значајем њиховог очувања. Тежиште ове теме је на енергији и материјалима. - Назначити основне изворе енергије као важан ресурс за живот људи, технолошке процесе и производњу без улажења у детаље. Упознати ученике са начином коришћења и претварања у неке корисне облике њима већ познатих извора енергије воде, ветра и Сунца. - Други важан ресурс су материјали. Упознати ученике са појмом и поделом материјала (природни, вештачки). Врсте и својства материјала (физичка, хемијска и механичка): дрво, папир, текстил, кожа објаснити на елементарном нивоу. Начин обраде материјала (принципи деловања алата за механичку обраду материјала, испитивање материјала). - Припрема за обраду.	- Упознат са значајем рационалног коришћења расположивих ресурса и принципима очувања животне средине. - Оспособљен да идентификује материјале који се користе у машинству и на основу њихових својстава процењује могућност примене. - Оспособљен да користи прибор за мерење у машинству водећи рачуна о прецизности мерења. - Оспособљен да правилно и безбедно користи алате и машине за обраду метала уз одговарајућу примену мера заштите на раду. - Оспособље н да објасни улогу одређених елемената машина и механизма на једноставном примеру.	Техника и технологија 5,6 и 7 разред, Географија (Природне одлике - воде и природне зоне) Техника и технологија за 6. разред (грађевинск и материјали) Физика за 6 разред (Мерење) Хемија и физика (вежбе мерења) Техника и технологија за 5. и 6. разред (Ресурси и производња) Физика (Механички рад и енергија)
--------------------------------	--	--	---	---	--

		- Моделовање погонских машина и/или школског мини робота.	(бушење, равнање, брушење). Избор материјала, операција и алата и редоследа њихове примене. Рециклажа материјала и заштита животне средине. Поступно увођење ученика у рад са алатом обезбеђује да обрада материјала постаје средство креативног изражавања, а не циљ у настави технике и технологије.		
--	--	--	---	--	--

5.Конструкторско моделовање	- самостално/тимски истражи и реши задати проблем у оквиру пројекта; - изради производ у складу са принципима безбедности на раду; - тимски представи идеју, потупак израде и производ; - креира рекламу за израђен производ; - врши е-кореспонденцију у складу са правилима и препорукама са циљем унапређења продаје; - процењује свој рад и рад других на основу постављених критеријума (прецизност, педантност и сл.).	- Проналажење информација, стварање идеје и дефинисање задатка. - Самосталан/тимски рад на пројекту. - Израда техничке документације изабраног модела ручно или уз помоћ рачунарских апликација. - Реализација пројекта - израда модела коришћењем алата и машина у складу са принципима безбедности на раду. - Представљање идеје, поступака израде и производа. - Процена сопственог рада и рада других на основу постављених критеријума. - Употреба електронске кореспонденције са циљем унапређења производа. - Одређивање оквирне цене трошкова и вредност израђеног модела. - Креирање рекламе за израђен производ.	- Пројекте реализовати у паровима или малим групама. - У овом делу програма ученици реализују заједничке пројекте примењујући претходно стечена знања и вештине. Ученици се сами опредељују за одређену активност у оквиру групе. Пружа им се могућност да реализују своју идеју. Ученици самостално истражују информације за пројектни задатак користећи информационо-комуникационе технологије, налазе решење, формирају идеју, израђују техничку документацију, планирају и реализују сопствени производ. Користити материјале и технологије које су ученици упознали у претходној области. Ученици самостално врше мерење и обележавање. Ученици раде у пару, чиме развијају способност сарадње исоцијалних вештина. По завршетку, ученици самостално представљају производ/модел, усмено образлажући ток реализације, процењујући оствареност резултата и предлог унапређења. Тежиште оваквог рада није на	- Оспособљен да самостално проналази информације потребне за израду модела машинске конструкције користећи ИКТ-е. - Оспособљен да самостално/тимски дефинише задатак у оквиру мини пројекта и представи алгоритам израде производа од идеје до реализације. - Оспособљен да самостално или у групи, у оквиру мини пројекта израде макете/модела, креира планску документацију користећи рачунарске апликације.	Техника и технологија 5,6 и 7 разред, Физика (Механички рад и енергија) Техника и технологија за 6. разред (Конструкторско моделовање) Информатика и рачунарство (дигитална писменост – употреба ИКТ уређаја)
------------------------------------	--	--	---	--	---

			Приказати правилно коришћење алата за ручну обраду материјала, извођење операција и заштита на раду: обележавање, сечење, завршна обрада (бушење, равнање, брушење). Избор материјала, операција и алата и редоследа њихове примене. Рециклажа материјала и заштита животне средине. Поступно увођење ученика у рад са алатом обезбеђује да обрада материјала постаје средство креативног изражавања, а не циљ у настави технике и технологије. -Упознавати ученике са професијама из ове области. - На крају ове области, ученици треба да направе план израде и самостално израде најмање три једноставна модела. Програм се реализује у форми предавања (теоретска настава) и вежби.	- Оспособљен да самостално или у оквиру групе практично израђује изабрани модел производних машина, саобраћајних средстава, транспортних машина и уређаја или претварача енергије. - Оспособљен да самостално открива и решава једноставне техничке и технолошке проблеме применом природних законитости у пракси. - Стекао радне навике, осећај економичног искоришћења материјала и рационалног одабира алата. - предузетничке компетенције.	
--	--	--	---	--	--

				- Схватио предности тимског рада и међусобне сарадње при реализацији пројекта. - Стекао основне предузетничке компетенције. - Оспособљен да одреди реалну вредност израђене макете/модела укључујући и оквирну процену трошкова. - Оспособљен да правилно вреднује туђи и самовреднује сопствени	
Препоручени начин прилагођавања програма ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и ученицима са изузетним способностима: - Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...) - Што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима - размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи... - Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја. Део школског програма биће индивидуални планови за ученике којима је потребна додатна подршка због сметњи и тешкоћа у развоју и учењу, као и надареним ученицима.					

СТАНДАРДИ:			
Тема /област:	Основни ниво:	Средњи ниво:	Напредни ниво:
1.Животно и радно окружење	ТЕХ.00.0.3.4. Применом правила рационалног коришћења енергије у домаћинству штеде кућни буџет.	ТЕХ.00.С.1.5. Анализирају да ли је коришћење одређене технике и технологије у складу са принципима очувања животне средине. ТЕХ.00.С.3.4. Повезују стечена знања из технике и технологије са сродним садржајима из других наставних предмета.	
2.Саобраћај	ТЕХ.00.0.3.3. Примењују правила безбедности као активни учесници у саобраћају.		
3.Техничка и дигитална писменост	ТЕХ.00.0.2.3. Цртају једноставне предмете скицом и техничким цртежом примењујући правила техничког цртања.	ТЕХ.00.С.2.5. Анализирају примере примене вештачке Интелигенције претрагом интернета и други расположивих ресурса. ТЕХ.00.С.3.4. Повезују стечена знања из технике и технологије са сродним садржајима из других наставних предмета.	ТЕХ.00.Н.1.2. Повезују основе Конструкција различитих врста робота са њиховом наменом. ТЕХ.00.Н.3.4. Прате достигнућа у области вештачке интелигенције ради личног усавршавања (стицање информација о примени у Свакодневном животу).
4.Ресурси и производња	ТЕХ 00.0.1.1. Повезују врсте, својства и начин обраде са употребом материјала. ТЕХ 00.0.1.2. Познају основне врсте машина у зависности од функција које обављају ТЕХ 00.0.1.4. Наводе главне загађиваче ваздуха,воде и земљишта и описују њихов	ТЕХ.00.С.1.1. Пореде традиционалне и савремене технологије обраде материјала ТЕХ.00.С.3.4. Повезују стечена знања из технике и технологије са сродним садржајима из других наставних предмета.	ТЕХ.00.Н.2.2. Анализирају конструкцију и управљање робота користећи доступан школски рачунарски интерфејс. ТЕХ.00.Н.2.3. Састављају и управљају роботом помоћу интерфејса,користећи основе вештачке интелигенције. ТЕХ.00.Н.2.4. Уочавају међусобну

	утицај на животну средину. ТЕХ.00.0.2.1. Мере и контролишу основне физичке Величине правилном применом прибора и инструмената за мерење и контролу.		Повезаност најважнијих подсистема(погонски,преносни,управљачки и кочиони код возила друмског саобраћаја и других саобраћајних средстава.
5.Конструкторско моделовање	ТЕХ 00.0.1.1. Повезују врсте, својства и начин обраде са употребом материјала. ТЕХ.00.0.3.1. Примењују мере заштите на раду ради сопствене и сигурности осталих учесника у процесу рада. ТЕХ.00.0.3.2. Израђују једноставне моделе и макете самостално или у тиму, у циљу развоја и усавршавања мануелних вештина и радних навика.	ТЕХ.00.С.2.2. Самостално или тимски израђују техничку документацију у оквиру мини пројекта користећи прибор за техничко цртање или рачунарске апликације. ТЕХ.00.С.3.3. Креирају рекламни материјал ради Промоције самостално или тимски израђеног пројекта.	ТЕХ.00.Н.2.1. На основу анализе Конструкторског модела, предлажу мере његовог унапређења уз уважавање естетских компоненти. ТЕХ.00.Н.3.2. При реализацији сопствених идеја,претходно представљених техничким цртежом или употребом одговарајуће апликације, користе расположиве интерфејс технологије.

Упутство за формативно и сумативно оцењивање са критеријумима оцењивања:

Праћење развоја, напредовања и остварености постигнућа ученика у току школске године из предмета техника и технологија обавља се формативним и сумативним оцењивањем.

Оцењивањем се ученик оспособљава да може објективно да процени своја и постигнућа других ученика, као и да уме да постави себи личне циљеве током процеса учења, а у правцу свог напредовања и развоја.

Формативно и сумативно оцењивање евидентира се у педагошкој документацији од стране предметних наставника (педагошка свеска и електронски дневник).

Наставник бележи активности и ангажовање на часу, као и учеников однос према раду.

Сваку оцену (област) ученици могу да поправе и закључна оцена се изводи на основуаритметичке средине свих оцена у току полугодишта.

Формативно оцењивање врши се континуирано , на сваком часу и односи се на праћење и евидентирање напретка постигнућа ученика, праћење како учи, на степен самосталности у раду, на оствареност сарадње са другим ученицима, на развијање разних вештина кроз практичне и друге радове итд.

Ученици се сумативно - бројчано оцењују на крају програмских целина (најмање 4 пута у полугодишту) и на крају полугодишта .

Ученик у току школске године може бити оцењен на основу:

- усменог излагања
- активности на часу
- петнаестоминутних писмених провера знања
- израде практичног рада
- практичног рада на рачунару
- израде техничких цртежа
- израде и презентовања презентација
- израде паноа и реферата
- учешћа на такмичењима и у активностима у школи
- повезивања теоријских знања са практичним радом и свакодневним животом
- рада у тиму

Петнаестоминутне писмене провере знања не морају бити унапред најављене, али се то углавном ради . Резултати ових тестова уносе се у педагошке свеске и бројчана оцена изводи на основу две такве провере или у комбинацији са усменим испитивањем .

Питања на тесту су бодована према тежини, а бодовна скала ради се приближно према следећим процентима:

Оцена Опис оцено - проценат

Одличан (5) 85-100 %

Врло добар (4) 71-84 %

Добар (3) 55-70 %

Довољан (2) 31-55 %

Недовољан (1) 0-30 %

Практични радови ученика вреднују се на основу: сложености рада; самосталности израде; прецизности при преношењу мера , изради делова и завршне обраде; правилног коришћења различитих алата и прибора; примене мера заштите на раду;функционалности и/или естетске вредности рада; мотивисаности ученика током израде;

Ученик се оцењује јавно и оцена му се саопштава и образлаже одмах по добијању. Уз образложење ученику се дају и препоруке за активности у даљем раду, које ће у случају слабијих постигнућа бити смернице за напредовање.

Оцену одличан (5) добија ученик који:

- у потпуности показује способност примене знања из технике и технологије
- лако логички повезује чињенице и појмове;
- самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и повезује наставни садржај са практичним радовима;

- самостално решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;
- показује изузетну самосталност и висок степен активности и ангажовања при обради нових наставних јединица, изради цртежа, практичних радова и осталог.
- самостално примењује правила котирања, при изради техничких цртежа;
- самостално израђује практичне радове поштујући принципе економичног искоришћења материјала и рационалног одабира алата и машина примењујући процедуре у складу са принципима безбедности на раду;
- учествује у успостављању критеријума за вредновање, процењује свој рад и рад других и предлаже унапређења постојеће макете/модела;
- самостално одређује реалну вредност израђене макете/модела укључујући и оквирну процену трошкова;

Оцену врло добар (4) добија ученик који:

- у великој мери показује способност примене знања из технике и технологије и логички повезује чињенице и појмове;
- самостално изводи закључке који се заснивају на подацима;
- решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује;
- показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања код израде

техничких цртежа,

- у великој мери примењује правила котирања код израде техничких цртежа;
- самостално израђује практичне радове поштујући принципе економичног искоришћења материјала и рационалног одабира алата и машина примењујући процедуре у складу са принципима безбедности на раду;
- учествује у успостављању критеријума за вредновање, процењује свој рад и рад других и предлаже унапређења постојеће макете/модела;
- самостално одређује реалну вредност израђене макете/модела укључујући и оквирну процену трошкова;

Оцену добар (3) добија ученик који:

- у довољној мери показује способност примене знања из технике и технологије у новим ситуацијама

- у знатној мери логички повезује чињенице и појмове;
- у довољној мери изводи закључке који се заснивају на подацима;
- делимично самостално решава поједине проблеме;
- показује делимични степен активности и ангажовања;
- делимично показује самосталност код израде техничких цртежа;
- делимично примењује правила котирања код израде техничких цртежа;
- делимично показује самосталност када израђује практичне радове поштујући принципе економичног искоришћења материјала и рационалног одабира алата и машина, примењујући процедуре у складу са принципима безбедности на раду;
- учествује у успостављању критеријума за вредновање, процењује свој рад и рад других и предлаже унапређења постојеће макете/модела;
- самостално одређује реалну вредност израђене макете/модела укључујући и оквирну процену трошкова;

Оцену довољан (2) добија ученик који:

- знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену;

- у мањој мери повезује чињенице и појмове - искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима;
- понекад је самосталан у решавању проблема иу недовољној мери критички расуђује;
- показује мањи степен активности и ангажовања;
- искључиво уз помоћ наставника примењује правила котирања код израде техничких цртежа и практичних радова;
- уз помоћ наставника учествује у успостављању критеријума за вредновање, процењује свој рад и рад других;
- уз помоћ наставника одређује реалну вредност израђене макете/модела укључујући и оквирну процену трошкова;

Оцену недовољан (1) добија ученик који:

- знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене;
- не изводи закључке који се заснивају на подацима;
- критички не расуђује;
- не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање;
- не показује интересовање за израду техничких цртежа и практичних радов

Уколико ученик стиче образовање и васпитање по ИОП-у 1, оцењује се на основу ангажовања и степена остварености исхода, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.

Уколико ученик стиче образовање и васпитање по ИОП-у 2, оцењује се на основу ангажовања и степена оставрености прилагођених циљева и исхода, који су дефинисани у персонализованом плану наставе и учења, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.

Предмет: ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО

Разред: Седми

Фонд часова:	Годишњи фонд:	36
	Недељни фонд:	1
Циљ предмета:	Циљ је да ученици изграде позитиван став према коришћењу дигиталне технологије и примењују знања и вештине из ове области у циљу ефикасног обављања различитих послова и задатака из школског и свакодневног живота. Технологију користе на безбедан начин, свесни последица њене непримерене и прекомерне употребе, водећи рачуна о свом физичком и психичком здрављу, о другим корисницима, као и о животној средини. Поседују знања и вештине које им омогућавају да из различитих домаћих и иностраних извора проналазе информације уз свест да неке од њих нису поуздане. Формално и неформално комуницирају коришћењем различитих видова дигиталне комуникације, поштујући правила језичког и дигиталног правописа, пристојне и етичне комуникације. Дигитални садржај и програме користе на етичан начин поштујући ауторска права и интелектуалну својину. Познају поступке за пријављивање непримереног садржаја и понашања на интернету. Уређују и креирају дигиталне садржаје коришћењем одговарајућих уређаја и програма. Прикупљају податке, врше њихову основну обраду, графички их приказују, анализирају и доносе одговарајуће закључке. Применом алгоритамског начина размишљања и програмирања развијају апстрактно мишљење и решавају једноставније проблеме из области математике, физике, хемије и других наука, као и из свакодневног живота. Креирају једноставне програме којима аутоматизују познате поступке, у складу са узрастом. Познају принципе и предности технологијом потпомогнутог сарадничког рада (нпр. у „облаку”) на решавању одређених проблема из школског и друштвеног окружења, чиме се стварају услови за квалитетно функционисање у савременом, информационом друштву, као и за даље школовање и целоживотно учење.	
Кључни појмови садржаја предмета:	Структура текста, Растерска графика, Векторска графика, Трансформација слике, Гиф, Видеозапис,	

ТЕМА/ ОБЛАСТ	Исходи:	Садржаји:	Начин остваривања програма:	Опште/ међупредметне компетенције:	Корелација:
ИКТ	Позавршеној области /теми ученик ће бити у стању да: – разликује визуелну презентацију и логичку структуру текста; - користи алате за стилово обликовање документа и креирање прегледа садржаја у програму за обраду текста; - објасни принципе растерске и векторске графике и модела приказа боја; - креира растерску слику у изабраном програму; - креира векторску слику у изабраном програму; - користи алате за уређивање и трансформацију слика	Обележавање логичке структуре и генерисање прегледа садржаја текстуалног документа.. Карактеристике рачунарске графике Рад у програму за растерску графику. Рад у програму за векторску графику. Коришћење алата за снимање екрана.	Наставну тему Информационо-комуникационе технологије започети радом на документу који представља својеврсну рекапитулацију онога што су ученици учили у претходна два разреда. Наставник припрема текстуални документ, даје инструкције о даљем раду и локацију на којој је документ постављен. Ученици треба да пронађу и отворе овај документ у изабраном текст процесору, да прочитају текст и логички га уреде, доделе му одговарајуће стилове, идеално до 3 нивоа дубине. - Наставник треба да представи технику израде прегледа садржаја текстуалног документа, а ученици да је примене на документу који су логички структурирали. На овај начин, ученици се осврћу на раније научено смислено користећи нову технику израде прегледа садржаја текстуалног документа. - У Сегменту креирања и обраде дигиталне слике, ученицима Треба објаснити карактеристике векторског и растерског представљања слике на	– компетенција за учење – естетичка компетенција – комуникација – одговоран однос према здрављу – предузимљивост и оријентација ка предузетништву – рад са подацима и информацијама – сарадња дигитална компетенција	- енглески језик - техника и технологија - ликовна култура - музичка култура - Математика

	ке; - креира гиф анимацију; креира видео-запис коришћења малог таблоа са снимањем екрана;		рачунару. Представити RGB и CMYK палете боја, указати на већу избор палете у односу на намену: RGB – за приказивање на дигиталном уређају или на интернету, односно CMYK палете боја за припрему за штампање. - На овом месту погодније је увести питање одговарајуће резолуције (квалитета) графичке датотеке у контексту конкретне потребе – штампање или коришћење на дигиталном уређају, односно постављање на интернет. Објаснити појам бит мапе и најчешће технике компресије без губитка података и компресија са губитком квалитета слике), без уласка у техничке детаље самих алгоритама компресије. - Наставити рад на креирању растерске графике у програму који су ученици користили у претходним разредима. Увести појам и сврху слојева. Објаснити да је у неким програмима за растерску графику текст већторски слој у растерској слици. Демонстрирати увећавање слова док је слој векторски. Трансформисати слој са текстом у растер и увећати га. Тражити од ученика да уоче		
ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	- чува и организује податке локално и у облаку – одговорно и правилно користи ИКТ уређаје у мрежном окружењу; – разликује основне интернет сервисе; примењује поступке и правила за безбедно понашање и представљање на мрежи; – приступа Интернету, самостално претражује, проналази и процењује информације и преузима их на свој уређај поштујући ауторска права; објасни поступак заштите дигиталног производа/садржаја одговарајуће	Електронска пошта, креирање налога, слање и пријем поште. Електронска пошта (контакти, безбедност, нежељена пошта). Рад на дељењем документима, (текстуалним документима / презентацијама / упитницима...) у облаку.	компетенција за учење – естетичка компетенција а – комуникација – рад са подацима и информацијама а – сарадња дигитална компетенција	- енглески језик - техника и технологија - ликовна култура - Математика - српски језик	

	ућом СС лиценцом;		разлике. Показати технике: додавања и брисања слоја, видљивости исакривања слоја, подешавања провидности, закључавања слоја за измену и стапања слојева.		
РАЧУНАРСТВО	-објасни поступак прикупљања података путем онлајн упитника; – креира једноставан програм у текстуалном програмском језику; – користи математичке изразе за израчунавања у једноставним програмима; – објасни и примени одговарајућу програмску структуру (наредбе доделе, гранања, петље); – користи у оквиру програма нумеричке, текстуалне и једнодимензионе низовске вредности; – разложи сложени проблем на једноставније функционалне целине (потпрограме);	- Основне аритметичке операције. - Уграђене функције. - Ниске (стрингови). - Структуре података. - Гранање. - Понављање. Основни алгоритми.	Показати технике: додавања и брисања слоја, видљивости исакривања слоја, подешавања провидности, закључавања слоја за измену и стапања слојева. -Представити алате за селекцију и основне корекције дигиталних слика и фотографија као што су променанивоаосветљености, контрастаиобојености.Увести могућност примене Филтера. Издвојити филтере попут Blur (замућеност) и Sharpen (оштрина) и позвати ученике да осмисле ситуације у којима је пожељно користити један, односно други филтер (нпр. поштовањеправаприватности особа које сликамо...). - Показати основне геометријске трансформације над сликом (опсецање,ротирање,смицање ипревратањесликеуцелини). Приказати могућности Аутоматске обраде већег броја дигиталних слика (нпр. Аутоматско смањење величине свих слика преузетих са дигиталног фото-апарата). -	– компетенција за учење – одговорно учешће у демократском друштву – комуникација – предузимљиво с т и оријентација ка предузетништву – рад са подацима и информацијама – решавање проблема – сарадња дигитална компетенција	-Математика -Енглескијезик -Ликовна култура
ПРОЈЕКТ НА АКТИВНОСТ	-сарађује са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала, представљању пројектних резултата	Радсаизабраним текстуалним програмскимјезиком у области 2Д графике. Основне карактеристике	Упознати ученике са Карактеристикама радног Окружења одабраног програма (инсталираног локално на рачунару или у „облаку”) за креирање и обраду векторске графике. Посебну пажњу	– одговорно учешће у демократском друштву – комуникација – предузимљивос	-Грађанскогваспитање - Математика -Ликовна култура

	и закључака; – користи могућности које пружају рачунарске мреже у сфери комуникације и сарадње; – креира, објављује и представља дигиталне садржаје користећи расположиве алате; вреднује процес и резултате пројектних активности.	изабране графичке библиотеке. Методе за исцртавање основних геометријских облика. Подешавање боја и положаја објеката. Примена петљи и случајно генерисаних вредности и исцртавање геометријских облика.	посветити: алатима за селекцију, пројектовању цртежа као и припреми за цртање. - Код цртања основних графичких елемената (дуж, изломљена линија, правоугаоник, квадрат, круг, елипса) објаснити принцип коришћења основних алата (означавање, брисање, копирање, груписање и разлагање, премештање, ротирање, симетрично пресликавање, поравнање). - Поновити поступак векторизације, применити га на изабрану растерску слику. У договору са наставником ликовне културе, креирати текстуалне задатке који ће навести ученике да трагају за уметником, пронађу описано дело и векторизују га. - Разговарати са ученицима о појму „покретна слика”. Нагласити да покрет заиста не постоји. Увести појам „фрејм” и дефинисати потребан број Фрејмова који се смењују у једној секунди за стварање Илузије непрекидног кретања. - Разговарати са ученицима о видео камери – да ли камера снима покрет или је у питању изузетно брз фото-апарат. Представити карактеристике формата слике gif. Објаснити	т и оријентација ка предузетништву у – рад са подацима и информацијама – сарадња дигитална компетенција	
--	--	---	--	--	--

			поступак чувања и приказа анимација (није их могуће прегледати у традиционалним програмима за преглед слика). Демонстрирати њихово Уграђивање у мултимедијалну презентацију. У одабраном Алату за израду 2 Данимација, на већ припремљеној групи Слика са чуваној gif формату, омогућити ученицима да направе анимирану слику. - Разговарати са ученицима о изворима информација које користе док уче. Поред уџбеника, охрабрити их да испричају лична искуства везана за интернет као извор информација, видео tutorија ле, разговоре са одраслим особама. Утврдити каква су искуства ученика када је учење коришћењем видео- tutorијала у питању (формално и неформално). - Коришћењем одабраног програма за снимање екрана демонстрирати снимање кратког видео tutorијала, приказати резултат ове активности иза дати смернице за израду кратког видео- tutorијала, који ученици треба самостално да сниме и сачувају (на пример: приказати поступак уметања прегледа садржаја у текстуални документ или креирања растерске или векторске слике). Уколико		
--	--	--	---	--	--

			услови ученици (шум, бука, слаба чујност) утичу на квалитет снимљеног звука, могуће је уз помоћ програма за обраду звука отклонити недостатке (на пример, преузети програм Audacity и приказати технике уклањања недостатака) или организовати снимање звука у бољим условима.		

Препоручени начин прилагођавања програма ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и ученицима са изузетним способностима:

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- Што већа индивидуализација наставе
- Размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја.

Део школског програма биће индивидуални планови за ученике којима је потребна додатна подршка због сметњи и тешкоћа у развоју и учењу, као и надареним ученицима.

Стандарди образовних постигнућа			
ИКТ	ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	РАЧУНАРСТВО	ПРОЈЕКТНА АКТИВНОСТ
ИНФ.ОО.О.2.1. Креирају, едитују, форматирају и чувају текстуалне, графичке, аудио, видео и мултимедијалне датотеке. ИНФ.ОО.С.1.2.	ИНФ.ОО.О.2.2. Самостално претражују интернет, проналазе информације и преузимају их на свој дигитални уређај. ИНФ.ОО.О.2.3. Путем интернета остварују безбедну и примерену комуникацију са другим корисницима. ИНФ.ОО.С.1.5. Процењују валидност информација пронађених на интернету. ИНФ.ОО.С.2.3. Информацијама које пронађене на интернету приступају критички. ИНФ.ОО.С.2.4.	ИНФ.ОО.О.1.3. Представљају решење једноставног проблема Помоћу алгорита који садржи Излистане улазне податке, дефинисан Начин њихове обраде и приказан Очекивани резултат (излаз). ИНФ.ОО.С.1.7.	ИНФ.ОО.О.3.1. Користећи дигиталне технологије, ефикасно учествују у групном раду. ИНФ.ОО.С.3.1. Постављају резултате свог или групног рада на интернет ради дељења са другима. ИНФ.ОО.Н.2.3.

Организују податке у дигиталном окружењу на различитим медијумима.	Информације пронађене на интернету користе у складу са ауторским правима, уз навођење извора и атрибуција. ИНФ.ОО.Н.2.1. Самостално или у сарадњи са другим ученицима креирају, деле и организују дигиталне садржаје у облаку.	Примењују основне елементе синтаксе и семантике одабраног визуалног или текстуалног програмског језика. ИНФ.ОО.С.2.6. Креирају и тестирају рачунарске програме, којима аутоматизују решавање проблема примереног узрасту. ИНФ.ОО.Н.1.2. Користе библиотеке, функције и сложеније типове података за креирање сложенијих рачунарских програма.	Штите дигиталне продукте свог или тимског рада одговарајућом лиценцом. ИНФ.ОО.Н.3.1. Израђују дигитална решења узрасту примерених реалних проблема (еколошких, културолошких, здравствених итд.) и тиме унапређују квалитет живота у локалној заједници.
--	--	---	--

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ			
Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика			
Шта пратимо	Критеријуми оцењивања	Поступак инструменти оцењивања	Време
Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених исхода постигнућа у току савладавања програма предмета. Процењују се: вештине разумевања, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и различитим	Оцену одличан (5) добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке које заснивају на подацима; – решава	- Свакодневно бележење активности и ученика на часу (практичан рад као и усмено одговарање) у евиденције наставника: број јављања (тачни одговори): за једно јављање / тачно одрађен задатак +, за јављање више пута / више тачних задатака ++, за давање комплетног, потпуног	- континуирано - након завршетка теме - по потреби

задацима;вештине,руковање алатимаитехнологијамаиизвођење радних задатака.	проблеме на нивоу стваралачког мишљењаиупотпуностикритички расуђује; Оцену врло добар (4) добијаучениккоји:–увеликојмери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључкекојисезаснивајуна подацима;–решавапоједине проблеме на нивоу стваралачког мишљењаиузнатнојмерикритички расуђује; Оцену добар (3) добија ученик који: – у довољној мери показује способност употребе информацијауновимситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињеницеипојмове;–већимделом самосталноизводизакључкекојисе заснивајунаподацимаиделимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критичкирасуђује;Оценудовољан (2) добија ученик који: – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводизакључкекојисезаснивајуна подацима;– понекадјесамосталан у решавању проблема и у недовољној мери	одговора на тежа питања / проналажењедругихрешењаза задатак5,конезнаодговор–(три минуса 1), домаћи задаци: за 3 неодражена домаћа задатка 1. Напомена:водитирачунао:- свеобухватности одговора - сналажењуодговарајућими наменским програмима и апликацијама - хоризонталном и вертикалномповезивањуградива- Писане онлајн провере, квизови: Бодовање:35-49%оцена250-74% оцена 3 75.89% оцена 4 90-100% оцена 5 - Групни рад (посматрање наставника,излагањегрупа),свеска евиденције: сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задатозабележеноуелектронским свескама...), степен знања свих чланова групе, квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (апликација, табела...). - Рад у пару (посматрање наставника,излагањепарова),свеска евиденције:Првадвапаракојаураде добијају + или 5 (у зависности од тежинезадатка)	
--	--	--	--

	критички расуђује; Недовољан (1) добија ученик који: – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке које се заснивају на подацима; – критички не расуђује;		
Ангажовање и активности ученика у настави	Оцену одличан (5) добија ученик који: – показује изузетну самосталност и изузетно висок степен активности и ангажовања.	Вођење евиденције од стране наставника о: - Броју јављања на часовима - Броју успешности у групном раду,	- континуирано - након завршетка теме - по потреби
	Оцену врло добар (4) добија ученик који: – показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. Оцену добар (3) добија ученик који: – показује делимични степен активности и ангажовања. Оцену довољан (2) добија ученик који: – показује мањи степен активности и ангажовања. Недовољан (1) добија ученик који: – не показује интересовање за учешће у активности и ангажовање.	раду у пару - Учешће у такмичењима - Сналажење у апликацијама програмима Све што је рађено на часу налази се у свескама или фолдерима или у облаку, дроп боксу (у зависности од захтева)	

Предмет: ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Разред: седми

Фонд часова:	Годишњи фонд:	108
	Недељни фонд:	3
Циљ предмета:	Да ученик разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно-образовним подручјима, унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, и да допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком) , развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним савременим условима живота и рада.	
Кључни појмови садржаја предмета:	Вежбање, здрави стилови живота, кретање, спортске игре, правила, гимнастика, плес, моторичке способности – развој	

ТЕМА/ ОБЛАСТ	Исходи:	Садржаји:	Начин остваривања програма:	Опште/ међупредметне компетенције:	Корелација:
АТЛЕТИКА	– комбинује и користи достигнути ниво усвојене технике кретања у спорту и свакодневном животу -доводи у везу развој физичких способности са атлетским дисциплинама	Техника истрајног трчања Скок увис Техника спринтерског трчања Скок у даљ Техника штафетног трчања Техника високог и ниског старта Бацање лоптице (до 200 г)	- кроз практичне вежбе полазећи од способности ученика и материјално техничких услова - реализовање основних и додатних садржаја кроз практичну наставу -на основу праћења напретка ученика проширење садржаја у складу са моторичким способностима	* дигитална компетенција *Одговоран однос према здрављу * естетичка компетенција	Математика, физика, музичко
СПОРТСКА ИГРА МАЛИ ФУДБАЛ	– изводи елементе фудбалске технике – користи елементе технике у игри – примењује основна правила фудбала у игри – учествује на унутародељенским такмичењима	Вођење и контрола лопте Примање лопте и додавање лопте различитим деловима стопала Шутирање на гол Вежбе са два и три играча Основе игре у нападу и одбрани	- кроз практичне вежбе полазећи од способности ученика и материјално техничких услова - савладавање основних обавезних садржаја кроз	дигитална компетенција *комуникација *Одговоран однос према здрављу	Математика, историја

СПОРТСКА ИГРА ОДБОЈКА	Изводи елементе одбојкашке технике – користи елементе: технике у игри – примењује основна правила одбојке у игри -учесствује на унутар одељенским такмичењима	Одбијање лопте прстина, одбијање лопте „чекићем“, Користи сервисе: школски сервис, тенис сервис и смеч сервис - смечује лопту и болокира смеч на мрежи	- кроз практичне вежбе полазећи од способности ученика и материјално техничких услова - савладавање основних обавезних садржаја кроз	дигитална компетенција *комуникација *Одговоран однос према здрављу	Математика, историја, физика
СПОРТСКА ИГРА КОШАРКА	– користи елементе технике у игри – примењује основна правила кошарке у игри учествује на унутародељенским такмичењима	Ставови у нападу и одбрани Шутирања на кош, Вођење лопте, Дриблинг и пивотирање, Хватања и додавања лопте, Игра, Основна правила кошарке	- кроз практичне вежбе полазећи од способности ученика и материјално техничких услова - савладавање основних обавезних садржаја кроз практичан рад - избор и прилагођавање вежби нивоу ученика и испуњењу исхода водећи рачуна о оптерећењу и динамици часа	* дигитална компетенција *комуникација *Одговоран однос према здрављу *сардња * естетичка компетенција	Математика, историја, физика

МИНИ РУКОМЕТ	-користи технике и примењује правила у игри	елементе основна	Вођење лопте, Хватања и додавања лопте, Шутирања на гол, Финтирање, Принципи индивидуалне одбране Основна правила рукомета/минируко мета	- демонстрација, - објашњавање, -анализирање - дискусија - суђење	дигитална компетенција *комуникациј а *Одговоран однос према здрављу *сардња * естетичка компетенција	Математика, историја, Физика
-----------------	--	-------------------------	--	---	--	--

ГИМНАСТИКА	– одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела – користи елементе гимнастике у свакодневним животним ситуацијама и игри -процени сопствене могућности за вежбање у гимн.	Вежбе на тлу Прескоци и скокови Ниска греда Гимнастички полигон	- кроз практичне вежбе полазећи од способности ученика и материјално техничких услова - након савладавања обавезних садржаја , - проширивање задатака кроз практичан рад - избор вежби у складу са способностима ученика, материјално техничким условима	*Одговоран однос према здрављу *сардња * естетичка компетенција	Математика, биологија, физика , историја
РИТМИКА И ПЛЕС	– изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу – игра народно коло – изведе кретања у различитом ритму – изведе основне кораке плеса из народне традиције других клтура	Ритмичка вежба без реквизита Скокови кроз вијачу Народно коло „Моравац“ Народно коло из краја „Ужичко“ Основни кораци друштвених плесова-валцер	- кроз практичне вежбе полазећи од способности ученика и материјално техничких услова - прилагођавање садржаја моторичком нивоу ученика	* дигитална компетенција *Одговоран однос према здрављу *сардња * естетичка компетенција	Музичко , историја

ТЕСТИРАЊ Е И МЕРЕЊА	-упореди резултате тестирања са вредностима за свој узраст и сагледа сопствени моторички напредак	Батерија тестова	* кроз мерење праћење индивидуалног напретка ученика	* дигитална компетенција *Одговоран однос према здрављу	
Активности по избору ученика			- избор активности од стране ученика, од неколико понуђених у договору са наставником	*комуникација *Одговоран однос према здрављу *сардња * естетичка компетенција	

Физичка и здравствена култура;	– наведе примере утицаја физичког вежбања на здравље – разликује здраве и нездраве начине исхране – направи недељни јеловник - уравнотежене исхране уз помоћ наставника. – примењује здравствено-хигијенске мере пре, у току и након вежбања – препозна врсту повреде – правилно реагује у случају повреде чува животну средину током вежбања	– наведе примере утицаја физичког вежбања на здравље – разликује здраве и нездраве начине исхране – направи недељни јеловник - уравнотежене исхране уз помоћ наставника. – примењује здравствено-хигијенске мере пре, у току и након вежбања – препозна врсту повреде – правилн - реагује у случају повреде чува животну средину током вежбања		комуникација *Одговоран однос према здрављу *сардња * естетичка компетенција *компетенција за целоживотно учење	
--------------------------------	---	---	--	--	--

Препоручени начин прилагођавања програма ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и ученицима са изузетним способностима:

СТАНДАРДИ:

Тема /област:	Основни ниво:	Средњи ниво:	Напредни ниво:
АТЛЕТИКА	ФЗВ.ОО.О.1.4. Демонстрирају правилно загревање на почетку вежбања и смиривање организма на крају вежбања. ФЗВ.ОО.О.1.7. Демонстрирају добру контролу и координацију покрета приликом извођења основних моторичких вештина. ФЗВ.ОО.О.3.7. Користе и комбинују разноврсне основне моторичке вештине у различитим ситуацијама (игра, спорт, рекреација, свакодневне животне ситуације)	ФЗВ.ОО.С.1.6. Демонстрирају добру контролу и координацију покрета приликом извођења сложенијих специјализованих моторичких вештина. ФЗВ.ОО.С.2.1. Идентификују добре и слабе стране сопственог извођења моторичке вештине ради побољшања извођења.	ФЗВ.ОО.Н.2.4. Учествоју у организацији школских такмичења и манифестација који промовишу физичку активност и здравље.

СПОРТСКЕ ИГРЕ КОШАРКА ОДБОЈКА КОШАРКА МАЛИ ФУДБАЛ	ФЗВ.ОО.О.1.7. Демонстрирају добру контролу и координацију покрета приликом извођења основних моторичких вештина. ФЗВ.ОО.О.1.8. Демонстрирају добру контролу и координацију покрета приликом извођења једноставнијих специјализованих моторичких вештина. ФЗВ.ОО.О.3.7. Користе и комбинују разноврсне основне моторичке вештине у различитим ситуацијама (игра, спорт, рекреација, свакодневне животне ситуације).	ФЗВ.ОО.С.1.6. Демонстрирају добру контролу и координацију покрета приликом извођења сложенијих специјализованих моторичких вештина. ФЗВ.ОО.С.1.11. Познају стручну терминологију везану за физичку активност, вежбање и спорт. ФЗВ.ОО.С.2.2. Дају вршњацима повратне информације о извођењу моторичких вештина ради побољшања извођења. ФЗВ.ОО.С.3.3. Користе и комбинују специјализоване моторичке вештине у разноврсним ситуацијама (игра, рекреација, такмичење, свакодневне животне активности). ФЗВ.ОО.С.3.6. Примењују принципе толеранције и фер-плеја у физичкој активности и спорту	ФЗВ.ОО.Н.2.4. Учествоју у организацији школских такмичења и манифестација који промовишу физичку активност и здравље ФЗВ.ОО.Н.3.1. Са самопоуздањем се редовно баве физичком активношћу у складу са сопственим потребама и интересовањима. ФЗВ.ОО.Н.3.7. Идентификују понуду спортских и рекреативних активности и ресурса у локалној средини.
--	---	---	---

ГИМНАСТИКА	ФЗВ.ОО.О.1.4. Демонстрирају правилно загревање на почетку вежбања и смиривање организма на крају вежбања. ФЗВ.ОО.О.1.7. Демонстрирају добру контролу и координацију покрета приликом извођења основних моторичких вештина. ФЗВ.ОО.О.1.11. Придржавају се правила понашања доприносећи безбедној и позитивној атмосфери за вежбање. ФЗВ.ОО.О.3.5. Примењују адекватне вежбе за унапређивање моторичких способности.	ФЗВ.ОО.С.1.3. Демонстрирају технике помагања, чувања себе и других приликом вежбања. ФЗВ.ОО.С.1.6. Демонстрирају добру контролу и координацију покрета приликом извођења сложенијих специјализованих моторичких вештина. ФЗВ.ОО.С.2.2. Дају вршњацима повратне информације о извођењу моторичких вештина ради побољшања извођења.	ФЗВ.ОО.Н.3.5. Праве одговорне изборе у вези са физичком активношћу, исхраном и здрављем
------------	--	--	--

РИТМИКА И ПЛЕС	ФЗВ.ОО.О.1.7. Демонстрирају добру контролу и координацију покрета приликом извођења основних моторичких вештина. – ФЗВ.ОО.О.1.8. Демонстрирају добру контролу и координацију покрета приликом извођења једноставнијих специјализованих моторичких вештина. ФЗВ.ОО.О.2.5. Користе одговарајућа вербална и невербална средства (плес, покрет) да искажу осећања и комуницирају са вршњацима. ФЗВ.ОО.О.3.6. Одржавају личну и колективну хигијену током вежбања. ФЗВ.ОО.О.3.8. Поштују друге учеснике у физичкој активности и сарађују са њима без обзира на разлике (пол, способности и др.)	ФЗВ.ОО.С.1.6. Демонстрирају добру контролу и координацију покрета приликом извођења сложенијих специјализованих моторичких вештина. – ФЗВ.ОО.С.1.7. Демонстрирају моторичке вештине у различитим условима у складу са постављеним задацима. ФЗВ.ОО.С.2.2. Дају вршњацима повратне информације о извођењу моторичких вештина ради побољшања извођења ФЗВ.ОО.С.3.3. Користе и комбинују специјализоване моторичке вештине у разноврсним ситуацијама (игра, рекреација, такмичење, свакодневне животне активности). ФЗВ.ОО.С.3.8. Учествоју у догађајима који промовишу физичку активност и здравље у школи, при чему се одговорно односе према животној средини. ФЗВ.ОО.С.1.16. Идентификују елементе националног наслеђа у физичкој активности, спорту и плесу	ФЗВ.ОО.Н.3.3. Учествоју у догађајима који промовишу физичку активност, здравље и заштиту животне средине у локалној заједници
-----------------------	---	---	--

КРИТЕРИЈУМ ОЦЕЊИВАЊА БАЗИРАН ПРЕМА ИСХОДИМА ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА ИЗ ФИЗИЧКОГ И ЗДРАВСТВЕНОГ ВАСПИТАЊА

На састанку наставника физичког и здравственог васпитања усаглашени су критеријуми оцењивања на часовима физичког и здравственог васпитања, обавезних физичких активности и усклађени су са принципима оцењивања дефинисаним у Правилнику о оцењивању у основној школи..

Принципи оцењивања, у смислу овог правилника, јесу:

- 1) објективност у оцењивању према утврђеним критеријумима;
- 2) релевантност оцењивања;
- 3) коришћење разноврсних техника и метода оцењивања;
- 4) правичност у оцењивању;
- 5) редовност и благовременост у оцењивању;
- 6) оцењивање без дискриминације и издвајања по било ком основу;
- 7) уважавање индивидуалних разлика, потреба, узраста, претходних постигнућа ученика и тренутних услова у којима се оцењивање одвија.

Праћење развоја, напредовања и остварености постигнућа ученика у току школске године обавља се формативним и сумативним оцењивањем.

Формативно оцењивање јесте редовно праћење и процена напредовања у остваривању прописаних исхода, стандарда постигнућа и ангажовања у оквиру физичког и здравственог васпитања, обавезних физичких активности, физичког васпитања и изабраног спорта, активности (пројектне наставе и слободних наставних активности), као и праћење владања ученика.

Формативне оцене се евидентирају у педагошкој документацији наставника.

Сумативно оцењивање јесте вредновање постигнућа ученика на крају програмске целине или на крају полугодишта из обавезног и изборних програма и активности.

Оцене добијене сумативним оцењивањем су бројчане и евидентирају се у дневнику, а могу бити унете и у педагошку документацију.

Почетна основа оцењивања је континуирано праћење сваког ученика и вредновање знања, вештина и ставова помоћу усменог испитивања и практичне провере на крају предметних области.

- На нивоу стручних већа установљено је који су подаци о ученику битни за праћење (активност и однос ученика према физичком и

ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ

Други страни језик: ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК

Разред: 7.

Фонд часова:	Годишњи фонд:	72
	Недељни фонд:	2
Циљ предмета:	Циљ учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну усмену и писану комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.	
Кључни појмови садржаја предмета:	Сналажење у простору, давање предлога -прихватање, одбијање. Наручивање и сналажење у ресторану. Изражавање осећаја, емоција. Постављање питања	

ТЕМА/ ОБЛАСТ	Исходи:	Садржаји:	Начин остваривања програма:	Опште/ међупредметне компетенције:	Корелација :
1. Unite 0 Au revoir les vacances, bonjour la rentrée	Ученик ће бити у стању да : -у пар основних реченица искаже своје ставове о повратку у школу -да прича са друговима о њиховим навикама -да разуме аудио материјал у коме млади Французи причају о повратку у школу	Упитне речи- Qu est-ce que, Que, Comment, Quand, Quel..... Лексика која се односи на школски живот-les matieres scolaires, les cours	1. Вештина комуникације- микро дијалози-постављање питања-давање одговора 2. Аудио материјали- разумевање одслушаног текста-одговори на питања	Комуникација Сарадња Решавање проблема	Српски језик Енглески језик

2.Unite 1 Au centre ville	-разуме и објасни путању -Да предлог,прихвати или одбије предложено -Разуме слогане и креира своје на основу усвојене лексике	Изрази и речи који се односе на тему: Ca te dit? Si tu veux? On=pous Les nombres ordinaux,cardinaux Aller au , a la , a l ,aux	1) Вештина комуникације-микро дијалози-учтиво обраћање 2) 2)Увежбавање сналажења у простору путем визуелних и аудио материјала https://www.liveworksheets.com/workshits/fr www.lepointdufle.com	Комуникација Сарадња. Дигитална компетенција	Српски језик Енглески језик
3. Unite 2 Agathe a des invites	-наручи у ресторану користећи основне језичке конструкције -разуме питања саговорника у ресторану -саопшти шта је радио у прошлом времену и разуме свог друга	Bonjour,vous avez choisi? Comme entree,comme boisson Vous prendrez un dessert? Voici l addition Dejeuner du matin	1) вештина комуникације-дијалози,драматизација текста,разумевање саговорника и учтиво постављање питања 2) Увежбавање прошлог времена кроз песму путем видео и аудио материјала https://www.youtube.com	Комуникација Сарадња Дигитална компетенција Одговоран однос према здрављу Решавање проблема	Српски језик Енглески језик биологија

4. Unite 3 Mais qu est-ce qu elle a?	-изрази како се осећа,постави другу питање у вези са тим ,и разуме како се други осећају. -прича о својим плановима у будућности користећи будуће време -изрази своје жеље,планове	Je me sens -.... Tu te sens comment? Avoir besoin de. Dans 10 ans ,2 mois.....	1) Микро дијалози у паровима 2) Аудио и визуелни материјали-разумевање текстова -повезивање са визуелним садржајима 3) Увежбавање будућег времена кроз рад на популарним француским песмама	Комуникација Сарадња Решавање проблема	Српски језик Енглески језик
5. Unite 4 C est quoi ton look?	-описе стил облачења другог -разуме и идентификује о коме се ради на основу описа гардеробе -изрази своје мишљење и постави питање у вези са тим -користи прошло време у негацији у усменој и писаној комуникацији	J adore Moi,je trouve Je n aime pas du tout J aime assez D abord,ensuite,finaleme nt Сложени перфекат у негацији Слагање партиципа	1) Микро дијалози у паровима-постављање питања -давање одговора 2) Разумевање одслушаног текста и повезивање са визуелним садржајима	Комуникација Сарадња Решавање проблема	Српски језик Енглески језик
6. Unite 5 Le grand voyage de Zig et de Zag	-разуме називе земаља на француском и повезује их са сликама -описује себе користећи придеве за националност,описне придеве ,чиме воле да се баве -поставља кратка питања и даје одговоре користећи присвојне придеве и заменице -препозна о којој се особи ради на основу описа другог(описни придеви и карактеристике)	Les nationalités C est/il,elle est Les adjectifs possessifs Les pronoms possessifs Le genre des adjectifs	1) Разумевање одслушаног текста-повезивање а визуелним садржајима 2) Микро дијалози- постављање питања и давање одговора 3) 3)Учествовање у квизу и игри погађања-савладавање описних придева 4) Увежбавање садржаја из граматике-описни придеви https:// www.liveworkssheets.com	Комуникација Сарадња Решавање проблема Дигитална компетенција	Српски језик Енглески језик

Препоручени начин прилагођавања програма ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и ученицима са изузетним способностима:

У складу са праћењем напредовања ученика, биће по потреби израђивани индивидуализовани планови наставе за те ученике.

СТАНДАРДИ:

Тема /област:	Основни ниво:	Средњи ниво:	Напредни ниво:
1. Unite 0 Au revoir les vacances, bonjour la rentrée	CJ2.OO.O.1.3.	CJ2.OO.C.2.1	CJ2.OO.H.1.1 CJ2.OO.O.H.3.2
2. Unite 1 Au centre -ville	CJ2.OO.O.3.12.	CJ2.OO.C.2.2	CJ2.OO.H.3.2 CJ2.OO.H.3.5
3. Unite 2 Agathe a des invites.	CJ2.OO.O.2.4.	CJ2.OO.C.1.3 CJ2.OO.C.2.1.	CJ2.OO.H.1.2
4. Unite 3 Mais qu'est-ce qu'elle a?	CJ2.OO.O.3.12	CJ2.OO.C.1.4 CJ2.OO.C.2.2	CJ2.OO.H.3.3
5. Unite 4 C'est quoi ton look ?	CJ2.OO.O.2.4.	CJ2.OO.C.2.2 CJ2.OO.C.3.1.3	CJ2.OO.H.3.1
6. Unite 5 Le grand voyage de Zig et Zag	CJ2.OO.O.3.12	CJ2.OO.C.3.14	CJ2.OO.H.3.5

Упутство за формативно и сумативно оцењивање са критеријумима оцењивања:

Оцену одличан (5) добијају ученици који су у стању да :

(1) Потпуно разумеју језичке садржаје везане за теме из уџбеника, повезују нове садржаје са предзнањем, разумеју и поштују правила учтиве комуникације.

(2) Разумеју дијалоге који се односе на описивање свакодневних и тренутних радњи у садашњости, размене неколико информација у низу у вези са свакодневним и тренутним радњама, разумеју једноставније дијалоге који се односе на описивање радњи у прошлости, на једноставан начин опишу искуства и догађаје из прошлости, разумеју једноставније текстове у којима се описују осећања и утисци, размене информације у вези са осећањима и утисцима користећи описне придеве, опишу људе користећи одређени и неодређени члан, изнесу мишљење о познатим темама, разумеју једноставније текстове у којима се описују предвиђања, формулишу једноставније исказе у којима се исказују предвиђања, разумеју текстове у којима се говори о плановима и намерама, опишу планове и намере, разумеју текстове који се односе на изражавање мишљења, формулишу једноставније исказе који се односе на изражавање мишљења, упореде и контрастирају идеје у неколико једноставнијих исказа.

(3) Пишу краће саставе по моделу на тему која је обрађена

(4) Владају граматичким правилима, потпуно их разумеју и правилно примењују у контексту, познају и користе сложеније граматичке елементе и конструкције без грешака и без помоћи наставника.

Оцену врло добар (4) добијају ученици који су у стању да:

(1) Разумеју језичке садржаје везане за теме из уџбеника, повезују нове садржаје са предзнањем, разумеју и поштују правила учтиве комуникације.

(2) Размењују информације које се односе на дату комуникативну ситуацију уз мање несигурности у изражавању.

(3) Пишу краће саставе по моделу на тему која је обрађена уз мања одступања у употреби предвиђених граматичких конструкција.

(4) Континуирано показују заинтересованост за сопствени процес учења, уважавају препоруке за напредовање, и углавном их реализују, редовно имају прибор за рад, редовно извршавају домаће задатке

(5) Владају предвиђеним граматичким правилима, уз одступања у примени правила у сваком контексту.

Оцену добар (3) добијају ученици који су у стању да:

(1) Разумеју основне појмове и везе између њих, разумеју суштину једноставнијих текстова који говоре о познатим темама.

(2) Разврставају различите врсте података у основне категорије према задатом критеријуму.

(3) Размене мишљење користећи једноставнија језичка средства, формулишу једноставне исказе који се односе на изражавање мишљења.

(4) Разумеју једноставне задатке слушања и разумевања, читања и разумевања, на страном језику.

(5) Познају и користе једноставније граматичке елементе и конструкције

(6) Показују заинтересованост за сопствени процес учења, уважавају препоруке за напредовање и делимично их реализују, имају прибор за рад, извршавају домаће задатке самостално или уз помоћ.

(7) Допуњавају краће текстове у вези са познатим темама.

Оцену довољан (2) добијају ученици који су у стању да:

(1) Познају и разумеју кључне појмове на страном језику

(2) Усвоје одговарајућу терминологију на страном језику.

(3) Уз инструкције извршавају рутинске радне задатке на страном језику.

(4) Извршавају додељене задатке на страном језику искључиво на захтев и уз подршку.

Оцену довољан (1) добија ученик који не испуњава критеријуме за оцену довољан (2), и не показује заинтересованост за сопствени процес учења, нити напредак.

Назив предмета: ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Разред: седми

Фонд часова:	Годишњи фонд:	36
	Недељни фонд:	1
Циљ предмета:	Циљ учења Грађанског васпитања је да ученик изучавањем и практиковањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе других и спреман да активно делује узаједници.	
Кључни појмови садржаја предмета:	социјална правда, Народна скупштина, конформизам, притисак вршњака.	

ТЕМА/ ОБЛАСТ	Исходи:	Садржаји:	Начин остваривања програма:	Опште/ међупредметне компетенције:	Корелација:
--------------	---------	-----------	-----------------------------	------------------------------------	-------------

ЉУДСКА ПРАВА	Ученик ће бити у стању да: • наведе и опише основне карактеристике људских права; • својим речима опише везу између права појединца и општег добра; • дискутује о односу права и правде и о сукобу права; • образложи личну одговорност у заштити свог здравља; • штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права;	Карактеристике људских права –урођеност, универзалност, неутуђивост, недељивост. Опште добро. Права појединца и опште добро. Сукоб појединачних права и општег добра. Права и правда. □ Социјална правда.	У циљу остваривања жељених исхода користиће се : групни облик рада, а посебно рад у мањим групама, рад у пару, радионичарски рад, брејсторминг (групна креативна активност која служи да се пронађу решења за одређени проблем скупљајући идеје и предлоге које учесници активности спонтано дају), студија случаја – решавање проблема, консултације, дискусија, углови, дебата, акваријум, ледоломци (забавне, кратке активности које стварају поверење, развијају идентитет и самосвест групе, уносе динамику и темпо, “загревају” ученике за активности које следе), Предавање и/ или презентација (мини-предавање) , играње улога, демонстрација, међусобно подучавање ученика, симулација. За реализацију планираног користиће се школски ресурси : рачунари, пројектор... -ресурси локалне средине: подаци из јавних установа Користиће се интернет за истраживање и проналажење информација и едукативних материјала.	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, решавање проблема, сарадња, одговорно учешће у демократском друштву, одговоран однос према околини	Оствариваће се корелација са више предмета: српски језик и књижевност, ликовна култура, музичка култура историја, информатика и рачунарство
--------------	--	--	--	---	--

ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО	• образложи сврху постојања политичких странака; • аргументује потребу ограничења и контролу власти; • наведе кораке од предлагања до усвајања закона; • образложи на примеру могућност утицаја грађана на одлуке Народне скупштине;	Политичке странке у вишепартијском систему – владајуће и опозиционе. Народна скупштина – сврха и надлежности. Народни посланици, посланичке групе. Процедуре у раду Народне скупштине. Скупштинске дебате. □ Предлагање и доношење закона.		Компетенција за целоживотно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, решавање проблема, сарадња, одговорно учешће у демократском друштву, одговоран однос према околини	Оствариваће се корелација са више предмета: српски језик и књижевност, ликовна култура, музичка култура историја, информатика и рачунарство
ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ	• препозна и одупре се различитим облицима вршњачког притиска; • препозна опасност када се нађе у великој групи људи и заштити се;	Припадност групи. Групни идентитет као део идентитета младих. Односи у вршњачкој групи и њен утицај на појединца. Вршњачки притисак. Конформизам. Приватност – обим и границе. Понашање људи у маси и □ угроженост права појединца.		Компетенција за целоживотно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, решавање проблема, сарадња, одговорно учешће у демократском друштву, одговоран однос према околини	Оствариваће се корелација са више предмета: српски језик и књижевност, ликовна култура, музичка култура историја, информатика и рачунарство

ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ	• учествује у организацији, реализацији и евалуацији симулације Народне скупштине; • у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на конструктиван начин; • проналази, критички разматра и користи информације из различитих извора	Симулација Народне скупштине Одређивање улога и процедура у скупштини. Формирање посланичких група. Избор председника скупштине. Формулисање предлога закона. Скупштинска дебата. Гласање.Евалуација симулације.		Компетенција за целоживотно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, решавање проблема, сарадња, одговорно учешће у демократском друштву, одговоран однос према околини	Оствариваће се корелација са више предмета: српски језик и књижевност, ликовна култура, музичка култура историја, информатика и рачунарство
---------------------	--	---	--	---	--

Препоручени начин прилагођавања програма ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и ученицима са изузетним способностима:

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- Што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима - размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја.

Праћење и вредновање ученика из предмета Грађанско васпитање се остварује у складу са Правилником о оцењивању у основној школи. Постигнуће ученика се изражава описном оценом (истиче се, добар и задовољава), а закључна оцена не утиче на општи успех ученика.

У праћењу и вредновању прате се следећи показатељи:

вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметничко изражавање; вештине, руковање прибором и технологијама и извођење радних задатака; одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање. активно учествовање у настави, сарадњу са другима.

Критеријуми оцењивања (описна оцена)	Поступак
Оцену истиче се добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; – показује изузетну и велику самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања	- Формативно оцењивање: недељно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника и дневнику; - Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика); -Прегледање свески и личне евиденције; - Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика); - Вршњачко предавање (посматрање наставника, припрема, презентација, успешност реализације и утисци ученика); -Вођење евиденције од стране наставника о: јављању на часовима (учесталост и активност по месецима) успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти) учешћу у вршњачком предавању, посета културноисторијским институцијама и догађајима, несебичном пружању помоћи другим ученицима, израда паноа, презентација, различитих врста излагања, квиза.
Оцену добар добија ученик који: – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у довољној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује;	

– показује делимични и мањи степен активности и ангажовања	
Оцену задовољава добија ученик који: – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у минималној мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – ретко је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; – не показује интересовање за учешће у активностима и ангажовање	

Назив предмета: ВЕРСКА НАСТАВА

Разред: седми

Фонд часова:	Годишњи фонд:	36
	Недељни фонд:	1
Циљ предмета:	Познавање основних истина хришћанске Цркве и Бога..	
Кључни појмови садржаја предмета:	Свете Тајне, Молитвословља, Срби светитељи.	

ТЕМА/ ОБЛАСТ	Исходи:	Садржаји:	Начин остваривања програма:	Опште/ међупредметне компетенције:	Корелација:
---------------------	----------------	------------------	------------------------------------	---	--------------------

I – УВОД 1. Упознавање садржаја програма и начина рада	☐ моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 7. разреда основне школе; ☐ моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања. ☐ бити мотивисан да похађа часове Православног катихизиса.	☐ Упознавање са садржајем програма и начином рада	Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве. На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада. Врсте наставе Настава се реализује кроз следеће облике наставе: • теоријска настава (34₈₈ часова) • практична настава (2 часа)	Компетенција за учење • Има позитиван и одговоран однос према учењу. Комуникација • Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његову личност. Сарадња • доприноси решавању разлика умишљењу и ставовима поштујући друге као равноправне чланове тима или групе	1. Српски језик и књижевност 2. Историја 3. Географија 4. Биологија 5. Физика 6. Ликовна култура 7. Музичка култура 8. Грађанско васпитање 9. Техничко и информатичко образовање
--	--	---	---	--	--

II – БОГОПОЗНАЊЕ 2. Процес сазнавања 3. Личносно познање 4. Познање Бога 5. Бог је један, али није сам	☐ моћи да уочи да су знање и учење важни у његовом животу; ☐ моћи да кроз очигледне примере и експерименте закључи да постоје различити начини сазнавања ☐ моћи да кроз примере из личног искуства уочи да једино онај кога заволимо за нас постаје личност - непоновљиво и бескрајно важно биће; ☐ моћи да повезује личносно познање са нашим познањем Бога; ☐ моћи да препозна да нам Христос открива Бога као љубавну заједницу три личности;	☐ Процес сазнавања као дело целе личности: чула, разум, слободна воља, искуство ☐ Личносно познање, упознавање кроз љубав ☐ Познање Бога ☐ Бог је један, али није сам (Бог је заједница три личности: Отац, Син и Свети Дух)	Место реализације наставе ☐ Теоријска настава се реализује у учионици; ☐ Практична настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању; Дидактичко методичка упутства за реализацију наставе ☐ Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже. ☐ Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације	Компетенција за учење •Мотивисан је и оспособљен да самостално планира, организује,спроводи и вреднујеучење; разликује битно од небитног, изражава и образлаже идеје.Естетичка компетенција •Препознаје и развија сопствене стваралачке способности и креативност у свим уметничким и неуметничким пољима свог деловања	1. Српски језик и књижевност 2. Историја 3. Географија 4. Биологија 5. Физика 6. Ликовна култура 7. Музичка култура 8. Грађанско васпитање 9. Техничко и информатичко образовање
---	--	--	---	--	---

III – ЈЕДИНСТВО ЦРКВЕ ХРИСТОВЕ 6. Сабори као израз јединства Цркве 7. Васељенски сабори 8. Символ вере 9. Богочовек Христос	☐ моћи да уочи да је Црква на Саборима решавала проблеме са којима се сусретала кроз историју; ☐ бити подстакнут да своје проблеме и несугласице са другима решава кроз разговор и заједништво; ☐ знати да је Символ вере установљен на Васељенским саборима; ☐ умети да интерпретира Символ вере; ☐ знати да се Символ вере изговара на Крштењу и Литургији; ☐ моћи да уочи да појам Богочовека описује Христа као истинитог Бога и истинитог Човека;	☐ Сабори као израз јединства Цркве ☐ Васељенски сабори ☐ Символ вере ☐ Христос је истинити Бог и истинити Човек	☐ Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. ☐ У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. ☐ Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Трговичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.	Компетенција за учење •Способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује, открива и повезује нова знања; користи могућности ваншколског учења; негује и развија лична интересовања. Одговорно учешће у демократском друштву •Понашасе одговорно, хумано и толерантно у друштву	1. Српски језик и књижевност 2. Историја 3. Географија 4. Биологија 5. Физика 6. Ликовна култура 7. Музичка култура 8. Грађанско васпитање 9. Техничко и информатичко образовање
--	--	---	---	--	--

IV - СВЕТОТАЈИНСКИ ЖИВОТ ЦРКВЕ 10. Светотајински живот Цркве 11. Света Литургија – светајна Цркве 12. Свете Тајне Крштења и Миропомазања 13. Света Тајна Исповести 14. Света Тајна Брака 15. Монашка заједница 16. Света Тајна Рукоположења 17. Молитвословља Цркве	☐ моћи да увиди да Црква Светим Тајнама повезује човека са Богом у најважнијим моментима његовог живота (рођење и духовно рођење – Крштење, венчање и Брак, Црквена брига за болесне у јелеосвећењу...) ☐ моћи да увиди да је Литургија извор и циљ свих Тајни Цркве; ☐ знати да је Причешће врхунац светотајинског живота ☐ моћи да препозна Крштење и Миропомазање као Тајне уласка у Цркву; ☐ бити подстакнут да на покајање гледа као на промену начина живота; ☐ моћи да увиди да су брак и монаштво два пута која воде ка Богу; ☐ моћи да разликује и именује службе у	☐ Светотајински живот Цркве ☐ Света Литургија као светајна Цркве ☐ Свете Тајне Крштења и Миропомазања ☐ Света Тајна Исповести ☐ Света Тајна брака (слика Христа и Цркве) ☐ Монашка заједница (искорак ка животу будућег века) ☐ Света Тајна Рукоположења ☐ Молитвословља Цркве	91	Одговорно учешће у демократском друштву •Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву.Естетичка компетенцијаКомуникација •Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин.Одговоран однос према околини •Сагледава које активности (обрасципонашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити	1. Српски језик и књижевност 2. Историја 3. Географија 4. Биологија 5. Физика 6. Ликовна култура 7. Музичка култура 8. Грађанско васпитање 9. Техничко и информатичко образовање
--	--	---	-----------	---	---

V - СРПСКА ЦРКВА КРОЗ ВЕКОВЕ 18. Света браћа Кирило и Методије 19. Свети Сава 20. Срби светитељи 21. Крсна слава и обичаји 22. Српска црквена баштина	☐ моћи да препозна да култура и писменост Словена имају корен у мисионарској делатности просветитеља равноапостолних Кирила и Методија; ☐ моћи да објасни просветитељску улогу и значај Светога Саве за српски народ; ☐ бити подстакнут да доживи српске светитеље као учитеље хришћанских врлина; ☐ моћи да препозна неговање српских православних обичаја као начин преношења искуства вере и прослављања Бога и светитеља ☐ моћи да препозна евхаристијску симболику у елементима Крсне Славе; ☐ бити подстакнут да	☐ Света браћа Кирило и Методије ☐ Свети Сава ☐ Срби светитељи (вероучитељ ће на више часова описати живот и подвиге неколико светитеља Српске Цркве по избору: - Света лоза Немањића - Св. цар Лазар - Св. Василије Острошки - Св. Николај Жички и Охридски - Св. Петар Цетињски - Св. Вукашин из Клепаца) ☐ Крсна слава и обичаји (литије, храмовне и градске славе...) ☐ Српска црквена баштина	92	Одговорно учешће у демократском друштву • Промовише позитивне вредности друштва у различитим активностима. Одговоран однос према здрављу Рад с подацима и информацијама	1. Српски језик и књижевност 2. Историја 3. Географија 4. Биологија 5. Физика 6. Ликовна култура 7. Музичка култура 8. Грађанско васпитање 9. Техничко и информатичко образовање
---	--	---	-----------	--	---

	Препоручени начин прилагођавања програма ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и ученицима са изузетним способностима:
	● Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих задатака...) ● Већа индивидуализација наставе; ● Размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи; ● Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја; ● и све друго што ће се применити у складу са конкретним ситуацијама

Упутство за формативно и сумативно оцењивање са критеријумима оцењивања:	
Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: ☐ усмено испитивање; ☐ писмено испитивање; ☐ посматрање понашања ученика;	

ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

Слободна наставна активност: ВРЕДНОСТИ И ВРЛИНЕ КАО ЖИВОТНИ КОМПАС II

Фонд часова:	Годишњи фонд:	34
	Недељни фонд:	1
Циљ предмета:	Циљ програма је оснаживање личног развоја ученика и подстицање развоја вредности и врлина као главних ослонаца и водича у животу за добробит појединца и друштва, као и развој социјалних вештина значајних за просперитет, физичко и ментално здравље и живот у атмосфери узајамног уважавања и бриге једних за друге.	
Кључни појмови садржаја предмета:	Живот.Породица.Здравље. Љубав.Образовање.Мир.Другарство.Заједништво.Опште добро. Социјална правда или једнакост .Праведност. Истинољубивост. Одговорност. Захвалност. Поштење. Толеранција. Емпатија. Поверење. Солидарност. Самоприхватање .Одмереност. Просоцијално понашање. Сарадња. Асертивна комуникација. Самоконтрола Волонтирање. Критичко мишљење.Филантропија.Доброчинитељи. Црвени крст	

ТЕМА/ ОБЛАСТ	Исходи:	Садржаји:	Начин остваривања програма:	Опште/ међупредметне компетенције:	Корелација:
ЖИВОТНЕ ВРЕДНОСТИ	– доведе у везу вредности, врлине и осећања са понашањем људи; – критички разматра системвредности у	Живот као вредност Породица и породичне вредности Љубав, заједништво Мир Другарство	Садржаји програма Вредности и врлине као животни компас I, поред основног теоријског приступа поседују и активни	-Компетенција за целоживотно учење. -Решавање проблема. -Одговорно	Српски језик Историја ЧОС Веронаука Филозофија са децом

	друштву; – препозна активности којима се промовишу људске врлине и вредности и изражава позитиван став према томе; – се одупре притиску вршњака да се понаша супротно сопственом систему вредности; – препозна примере бриге за друге и позитивно се о томе изјасни; – покаже саосећање са другим људима и спремност да помогне другоме у складу са својим могућностима; – идентификује код себе врлине које поседује и које жели да развије; -препозна и именује врлинекод блиских особа и у примерима из живота, књижевности, филма; – препозна и именује сопствена и туђа осећања; – користи асертивну комуникацију; – образложи значај	Опште добро Образовање Социјална правда или једнакост	приступ који је усмерен ка практичној реализацији ван учионице и ка изради малих пројеката. У реализацији ће се користити ресурси школе- рачунар, пројектор, библиотека..Тема се обрађује кроз разговор и дискусију где наставник навођењем неког појма подстиче ученике да дају своје виђење. Кроз разговор се долази до суштине, наставник је само водич кроз тему. Могу се користити: драматизација– ученици драматизују изабрани текст који у себи има неки вредносни проблем – на тај начин се стимулише разумевање како изгледају ствари из туђег угла, како се проблем може решавати и сл. Разговори о људима који су пуно учинили	учешће у демократском друштву. -Сарадња. -Комуникација. -Одговоран однос према здрављу. -Одговоран однос према околини. -Дигитална компетенција. -Рад с подацима и информацијама.	Грађанско васпитање
--	---	--	--	---	----------------------------

	дружења и наведе шта другови једни другима не треба да раде; – препозна примере негативног понашања где се лично добро ставља испред општег добра и исказе свој негативни став према томе; – користи технике самоконтроле осећања; – прихвати одговорност за сопствено понашање; – конструктивно решава конфликте; – наведе неколико глобалних организација које се баве хуманитарним радом и исказује позитиван став према волонтирању; – исказе поштовање и захвалност људима који чине добра дела за опште добро; – у дискусији покаже вештину активног слушања, износи свој став заснован на		за заједницу—ове активности имају за циљ да ученици увиде да се иза сваког великог достигнућа крије стрпљење, издржљивост и вежбање, а иза подршке заједници и поседовање одређених вредности и спремност да се особа посвети њиховом остваривању. Разговор са гостима који су учинили добро дело – организовање посете особа које су урадиле нешто што се уклапа у концепт програма. То може бити нпр. ватрогасац који је спасао особу из пожара али и неки ученик који је видео да гори кућа и јавио ватрогасцима Моделирање кроз лични пример или пример појединаца из школе—када ученици виде да се наставник труди да помаже другима или		
--	---	--	--	--	--

	аргументима, напада проблем а не особу; – сарађује и буде члан тима.		се у школи високо вреднује такво понашање то представља моћан начин подучавања вредностима.		
ЉУДСКЕ ВРЛИНЕ	– препозна активности којима се промовишу људске врлине и вредности и изражава позитиван став према томе; – препозна примере бриге за друге и позитивно се о томе изјасни; се одупре притиску вршњака да се понаша супротно сопственом систему вредности; – препозна примере бриге за друге и позитивно се о томе изјасни; – покаже саосећање са другим људима и спремност да помогне другоме у складу са својим могућностима; – идентификује код себе врлине које поседује и које жели да развије; -препозна и именује	Шта су људске врлине и мане Препознавање врлина ликова у филму или књижевном делу Препознавање својих врлина и мана Толеранција и емпатија Солидарност, Захвалност. Истинољубивост, поштење Људске врлине –пут ка стварању бољег живота у заједници	се у школи високо вреднује такво понашање то представља моћан начин подучавања вредностима. Подстицање самоиницијативе– охрабрити ученике да сами проналазе начине како могу самостално помоћи другима у свакодневном животу с тим да то не треба да буде ништа велико нпр. помоћ старијим особама у комшилуку, брига о млађој браћи и сестрама или једноставно пружање подршке пријатељима у школи. Награђивање позитивног понашања-истицање и похваљивање ученика који помажу другима и испољавају другарско понашање. Награђивање позитивног понашања подстиче	Компетенција за целоживотно учење. -Решавање проблема. -Одговорно учешће у демократском друштву. -Сарадња. -Комуникација. -Одговоран однос према здрављу. -Одговоран однос према околини. -Дигитална компетенција. -Рад с подацима и информацијама.	Српски језик Историја ЧОС Веронаука Филозофија са децом Грађанско васпитање

	врлине код блиских особа и у примерима из живота, књижевности, филма; – препозна и именује сопствена и туђа осећања; – користи асертивну комуникацију; – образложи значај дружења и наведе шта другови једни другима не треба да раде; – препозна примере негативног понашања где се лично добро ставља испред општег добра и исказе свој негативни став према томе; – користи технике самоконтроле осећања; – прихвати одговорност за сопствено понашање; – конструктивно решава конфликте; – наведе неколико глобалних организација које се баве хуманитарним радом и исказује позитиван став према волонтирању;		ученике да буду пажљив и корисни у заједници. Разговор о филмовима– разговор о животним вредностима и врлинама ликова који се појављују у изабраном филму даје ученицима јаснију слику о понашању људи. Примери филмова који имају капацитет да подстакну на размишљање и размену осећања.		
--	--	--	---	--	--

	– искаже поштовање и захвалност људима који чине добра дела заопште добро; – у дискусији покаже вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, напада проблем а не особу; – сарађује и буде члан тима.				
СОЦИЈАЛНЕ ВЕШТИНЕ	– препозна активности којима се промовишу људске врлине и вредности и изражава позитиван став према томе; – препозна примере бриге за друге и позитивно се о томе изјасни; се одупре притиску вршњака да се понаша супротно сопственом систему вредности; – препозна примере бриге за друге и позитивно се о томе изјасни; – покаже саосећање са другим људима и спремност да	Просоцијално понашање. Брига за себе и друге. Сарадња међу људима, њен значај и моћ Асертивна комуникација. Препознавање сопствених и туђих осећања. Самоконтрола. Конструктивно решавање конфликта. Одређивање приоритета. Критичко мишљење		Компетенција за целоживотно учење. -Решавање проблема. -Одговорно учешће у демократском друштву. -Сарадња. -Комуникација. -Одговоран однос према здрављу. -Одговоран однос према околини. -Дигитална компетенција. -Рад с подацима и информацијама.	Српски језик Историја ЧОС Веронаука Филозофија са децом Грађанско васпитање

	помогне другоме у складу са својим могућностима; – идентификује код себе врлине које поседује и које жели да развије; – користи асертивну комуникацију; – образложи значај дружења и наведе шта другови једни другима не треба да раде; – препозна примере негативног понашања где се лично добро ставља испред општег добра и искаже свој негативни став према томе; – користи технике самоконтроле осећања; – прихвати одговорност за сопствено понашање; – конструктивно решава конфликти; – у дискусији покаже вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, напада проблем а не особу;				
--	---	--	--	--	--

	– сарађује и буде члан тима.				
ДОБРОЧИНСТВО	– препозна активности којима се промовишу људске врлине и вредности и изражава позитиван став према томе; – препозна примере бриге за друге и позитивно се о томе изјасни; – покаже саосећање са другим људима и спремност да помогне другоме у складу са својим могућностима; – препозна примере негативног понашања где се лично добро ставља испред општег добра и исказе свој негативни став према томе; – наведе неколико глобалних организација које се баве хуманитарним радом и исказује позитиван став према	Филантропија -појам и значај. Доброчинитељи Црвени крст Институт за трансфузију крви- историја и значај Хуманитарне невладине организације Добротворне фондације		Компетенција за целоживотно учење. -Решавање проблема. -Одговорно учешће у демократском друштву. -Сарадња. -Комуникација. -Одговоран однос према здрављу. -Одговоран однос према околини. -Дигитална компетенција. -Рад с подацима и информацијама.	Српски језик Историја ЧОС Веронаука Филозофија са децом Грађанско васпитање

	волонтирању; – истраже поштовање и захвалност људима који чине добра дела заопште добро; – у дискусији покаже вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, напада проблем а не особу; – сарађује и буде члан тима.				
--	---	--	--	--	--

Препоручени начин прилагођавања програма ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и ученицима са изузетним способностима:

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- Што већа индивидуализација наставе;
- Размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја.
- ...

Део школског програма биће индивидуални планови за ученике којима је потребна додатна подршка због сметњи и тешкоћа у развоју и учењу, као и надареним ученицима.

Упутство за оцењивање ученика: ученици се оцењују описно

Основни – задовољава	Средњи – добар	Напредни – истиче се
У довољној мери показује способност примене знања,	у великој мери показује способност примене знања и логички повезује	- у потпуности показује способност трансформације знања и примене

искључиво уз подршку наставника - знања која је остварио су на нивоу репродукције - понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује - показује мањи степен активности и ангажовања	чињенице и појмове - решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује - учествује у раду (самостално, у пару или у групама) - делимично изражава усвојено знање - ради уз минималну помоћ наставника уз висок степен активности, самосталности и ангажовања	у новим ситуацијама - лако логички повезује чињенице и појмове - решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује - активно учествује у раду (самостално, у пару или у групама) - јасно изражава усвојено знање - показује изузетну самосталност, без помоћи наставника, уз изузетно висок степен активности и ангажовања
---	--	--

Слободна наставна активност: УМЕТНОСТ

Циљ учења слободне наставне активности *Уметност* је да ученик развија вештине комуникације и сарадње, критичко и стваралачко мишљење, осетљивост за естетику, радозналост, мотивацију за истраживање и изражавање у различитим медијима као и одговоран однос према очувању уметничког наслеђа и културе свога и других народа.

Разред

Седми или осми

Годишњи фонд часова

36

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ На крају програма ученик ће бити у стању да	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја
Компетенција за целоживотно учење Естетичка компетенција Решавање проблема Комуникација Сарадња Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Одговорно учешће у демократском друштву Предузимљивост и оријентација ка предузетништву Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини	– образложи значај традиционалне визуелне уметности за идентитет народа и појединца; – повеже карактеристичан артефакт са континентом и културом којој припада; – обликује ликовне радове са препознатљивим елементима одабране културе; – опише одабрани продукт визуелних уметности и процес његове израде; – пореди основне одлике традиционалне визуелне уметности два или више народа; – објасни значај и улогу културног наслеђа; – објасни главне карактеристике традиционалне музике на простору Балкана и Србије и њихов међусобни утицај; – прикаже елементе прожимања традиционалне музике различитих народа на простору Балкана на музичким примерима; – презентује традиционалну музику карактеристичну за различите крајеве Балкана и Србије; – прикаже начине очувања музичког културног наслеђа; – објасни како савремене технологије утичу на развој музике; – презентује начине промоције музичких дела и догађаја;	ТРАДИЦИОНАЛНА ВИЗУЕЛНА УМЕТНОСТ ШИРОМ СВЕТА Визуелна уметност народа Аустралије и Новог Зеланда (сликарство аустралијских Аборицина, традиционална тетоважа Маора) Уметност америчких народа (тотеми, керамика, ћилими, корпе) Култура древне Индије, Кине и Јапана (градови, храмови, одећа, писмо) Уметност народа Африке (маске и штитови) Словенска традиција

	– прикаже примену музике у другим уметностима; – истражи и објасни шта је музичка критика и која је њена улога; – аргументовано искаже утисак о слушаним делима. – комуницира учтиво, јасно и аргументовано уз уважавање различитих мишљења, идеја и естетских доживљаја; – проналази, самостално и у сарадњи са другима, релевантне податке и информације користећи савремену технологију; – учествује активно, према сопственим способностима и интересовањима, у истраживачком и радионичком раду.	(митологија, симболика и орнаментика) ТРАДИЦИОНАЛНА МУЗИЧКА УМЕТНОСТ БАЛКАНА И СРБИЈЕ Културно наслеђе (значај и улога) Традиционална музичка уметност Балкана (основне карактеристике у односу на ентитет и међусобни утицаји, сличности и разлике) Традиционална музика Србије (певање, свирање, обичаји, обреди, ношња, кола...) Начини очувања културног наслеђа МОДЕРНО ДОБА И МУЗИКА Савремене технологије и музика. Маркетинг у музици. Примењена музичка уметност. Музичка критика и интервју.
--	--	--

Критеријуми оцењивања

Критеријум	Задовољава	Добар	Истиче се
Познавање традиционалне визуелне уметности	Наводи основне чињенице уз помоћ наставника	Самостално препознаје и описује визуелне елементе различитих култура	Повезује симболе и стилове са историјским и културним контекстом; објашњава дубље значење
Ликовно изражавање	Користи основне технике, потребна подршка у реализацији рада	Самостално примењује различите материјале и облике	Креативно и промишљено обликује радове са наглашеним естетским вредностима
Анализа и упоређивање култура	Поређење површно, уз потребу за корекцијом	Упоређује основе стилова и културне карактеристике	Уочава дубље везе и утицаје између различитих култура и уметничких израза
Познавање музичког културног наслеђа Балкана и Србије	Наводи основне елементе (нпр. инструмент, ношња)	Објашњава основне карактеристике и њихове сличности/разлике	Презентује музичке примере и објашњава међусобне утицаје различитих народа
Комуникација и сарадња у групи	Учествује у активностима уз подстицај	Активно сарађује, поштује мишљења других	Уважава различитости, иницира и унапређује групни рад
Примена дигиталних технологија	Уз помоћ користи дигиталне алате за проналажење информација	Самостално проналази и примењује информације	Креативно користи технологију за представљање уметничких идеја
Критичко мишљење и музичка анализа	Исказује лични утисак, без дубље анализе	Аргументовано говори о музици и визуелним делима	Користи технике критике (поређење, тумачење, аргументација); преноси естетски доживљај
Интеграција уметности и савремених тема	Уз подршку повезује уметност са савременим технологијама	Објашњава утицај технологије на музику/уметност	Представља иновативне идеје и решења (нпр. музички маркетинг, интервју, пројекат)

Циљ:

- Да подстакне учење, развој креативности и критичког мишљења
- Да омогући ученицима увид у сопствено напредовање
- Да наставнику помогне у прилагођавању наставе потребама ученика

Како се спроводи:

- Током целокупног наставног процеса
- Путем описних коментара, повратне информације, питања и вођених рефлексива

Алати и методе:

Метод	Примена
Посматрање	Током радионица, израде радова, сарадње у пару/групи
Усмена и писмена повратна информација	Шта је добро, шта може боље, савети за унапређење
Самовредновање и паровска процена	Табеле са критеријумима, „два плуса и једна сугестија”
Рефлексива	Ученици воде дневник учења, евидентирају изазове и успехе
Google учионица или дигитални алати	Кратке активности: коментари, истраживања, видео-рефлексиве

Примери формативних активности:

- Ученици представљају свој ликовни рад и објашњавају инспирацију
- Групе дискутују о музици одређеног народа и повезују са савременим звуком
- Ученик пише кратак осврт: „Шта сам ново сазнао/ла о култури Индије?”

Циљ:

- Да се процени **укупан напредак и ниво постигнућа** на основу јасних критеријума
- Да се додели описна оцена: **задовољава, добар, истиче се**

Када се спроводи:

- По завршетку тематске целине (нпр. „Визуелна уметност света“, „Музика Балкана“)
- На крају полугодишта или школске године

Облици сумативне процене:

Облик	Пример
Уметнички рад	Ликовни рад инспирисан одређеном културом или музиком
Презентација	Ученик представља традиционалну музику неког народа
Критички осврт / Анализа	Писмени или усмени коментар на музичко дело
Истраживачки задатак	Рад на тему „Утицај технологије на музику“
Пројекат у пару или групи	Израда плаката, дигиталне изложбе или видео-презентације

Начин процене:

- Користи се табела критеријума коју смо претходно направили
- Оцена обухвата **вештине изражавања, разумевање садржаја, креативност и сарадњу**
- Наставник може укључити и **самовредновање** ученика у завршну процену

Слободна наставна активност: ПРЕДУЗЕТНИШТВО

Разред: 7

Фонд часова:	Годишњи фонд:	36
	Недељни фонд:	1
Циљ предмета:	Циљ учења слободне наставне активности <i>Предузетништво</i> је да допринесе развоју иновативности и предузимљивости код ученика, способности да се идеје претворе у акцију, способности за тимски рад и коришћење разноврсних извора знања ради бољег разумевања друштвених процеса и појава и преузимања одговорне улоге у савременом друштву	
Кључни појмови садржаја предмета:	Цена, квалитет, права потрошача, занимања, мотивационо писмо, менаџмент, предузеће, тржиште, пословна комуникација	

ТЕМА/ ОБЛАСТ	Исходи:	Садржаји:	Начин остваривања програма:	Опште/ међупредметне компетенције:	Корелација:
ЗАШТИТА ПРАВА ПОТРОШАЧА	– наведе основна права потрошача и начине њихове заштите; – на декларацији пронађе најважније информације о производу и одреди однос цене и квалитета;	-Однос цене и квалитета производа/услуге. Декларација производа. Уговорна обавеза за услугу. Остваривање права потрошача	- улога наставника је превасходно у томе да уведу ученике у тему, представи им кључне појмове садржаја и подстакне их на активност коју затим усмеравају, прате и вреднују. -ученици се подстичу да користе што различитије изворе информација и да према њима имају критички	Комуникација Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Одговорно учешће у демократском	Српски језик Ликовна култура информатика

			став, за изворе информација могу користити рачунаре у школи или оближње продавнице Ученици се оспособљавају да се информишу о производу (прехрамбеном, хемијском, техничком, одећа и обућа) на основу његове декларације. Упознају се шта су то правапотрошача и на који начин могу да их остваре. наставни облици: фронтални, групни, индивидуални, у пару наставне методе: проблемска настава истраживачко учење кооперативно учење Оствареност исхода се утврђује континуираним праћењем ученика: начина на који ученици учествују у активностима, како комуницирају и сарађују, како прикупљају податке, како аргументују, евалуирају, дају креативна решења, како представљају резултате свога рада итд. наставник прати и вреднује како ученици међусобно сарађују, колико су креативни, како решавају задатке који садрже неке аспекте истраживачког рада, како решавају сукобе	друштву Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Естетичка компетенција Предузимљиво ст и оријентација ка предузетништв у	
--	--	--	--	---	--

			мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење или критицизам		
СВЕТ РАДА	– посматра занимања из перспективе некад и сад и предвиди могућности њиховог развоја у будућности; – повезује одређена занимања и врсту и нивое образовања; – препозна проблеме у свом непосредном окружењу и дискутује о могућностима њиховог решавања;	Занимања некада и сада у производњи Професионални развој, концепт целоживотног учења CV и мотивационо писмо Предузимљивост и оријентација према предузетништву	-активности у оквиру школског пројекта Професионална оријентација – упознавање различитих занимања презентацијама школа, вршњачком едукацијом, посетама фирмама у окружењу, израда презентација, реклама, примера мотивационог писма -наставни облици: фронтални, групни, индивидуални, у пару -наставне методе: проблемска настава истраживачко учење кооперативно учење Оствареност исхода се утврђује континуираним праћењем ученика: начина на који ученици учествују у активностима, како комуницирају и сарађују, како прикупљају податке, како аргументују, евалуирају, дају креативна решења, како представљају резултате свога рада итд. наставник прати и вреднује како ученици међусобно сарађују, колико су креативни, како решавају	Комуникација Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Естетичка компетенција Предузимљивост и оријентација ка предузетништву у	Српски језик Историја информатика

			задатке који садрже неке аспекте истраживачког рада, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење или критицизам		
--	--	--	---	--	--

ПОКРЕНИ СЕБЕ И ДРУГЕ	– се укључи у иницијативе које се покрећу у школи; – разликује особине лидера и менаџера; – одговорно преузима задужења у тиму, сарађује са другим члановима тима и учествује у доношењу одлука; – планира, распоређује и управља ресурсима (знања и вештине, време, новац, технологије);	Покретање иницијативе. Менаџмент и лидерство	-може се организовати активност у којој ученици треба да идентификују различите проблеме у свом непосредном окружењу (нпр. проблеми у вези са животном средином, безбедношћу у саобраћају...), и сагледају могућности њиховог решавања из перспективе сопственог ангажовања и укључивања појединаца, група и организација из локалне заједнице -На основу својих интересовања и способности ученици преузимају улоге у тиму, а затим анализирају које особине менаџера и лидера су им потребне за успешно обављање задатка. -наставни облици: фронтални, групни, индивидуални, у пару -наставне методе: проблемска настава истраживачко учење кооперативно учење Оствареност исхода се утврђује континуираним праћењем ученика: начина на који ученици учествују у активностима, како комуницирају и сарађују, како прикупљају податке, како аргументују, евалуирају, дају креативна решења, како представљају резултате свога рада итд. наставник прати и вреднује како ученици међусобно сарађују, колико су креативни како решавају	Комуникација Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Естетичка компетенција Предузимљиво ст и оријентација ка предузетништву у	Српски језик Информатика Грађанско васпитање
------------------------------------	---	---	---	--	---

УЧЕНИЧКА ПРЕДУЗЕЋА	– учествује у осмишљавању пословне идеје; – информише се о постојању сличних производа на тржишту; – комуницира са окружењем о креативним идејама свога тима; – примењује правила пословне комуникације; – поштује етичке принципе у пословању; – израчуна трошкове израде производа према датим инструкцијама; – прикупи информације о ценама сличних производа на тржишту и на основу њих одреди цену свог производа; – учествује у промоцији и продаји производа; – презентује рад свог тима.	Појам предузећа (привредног субјекта). Производ и/или услуга. Појам тржишта. Људски и материјални ресурси. Пословна комуникација. Основни етички принципи у пословању. Процес производње и процес пружања услуга. Цена производа или услуге. Облици промовисања производа. Продаја производа или услуге	-практичан рад и симулација рада привредног друштва уз помоћ правника и економисте у школи - одређују и анкетирају циљну групу за свој производ - израчунавају све трошкове које би имали током реализације своје идеје. У те трошкове спадају трошкови материјала, трошкови израде и други трошкови. - На основу прикупљених података, формирају продајну цену и усклађују је са ценама сличних производа на тржишту. Уз помоћ наставника, осмишљавају различите облике промовисања и продаје свог производа и остварују интеракцију са пословним сектором и потенцијалним купцима.Промовисање се може остварити и коришћењем ИКТ алата. -наставни облици: фронтални, групни, индивидуални, у пару -наставне методе: проблемска настава истраживачко учење кооперативно учење Оствареност исхода се утврђује континуираним праћењем ученика: начина на	Комуникација Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Естетичка компетенција Предузимљиво ст и оријентација ка предузетништву	Српски језик Информатика Математика4 Ликовна култура
----------------------------------	--	--	--	--	---

			који ученици учествују у активностима, како комуницирају и сарађују, како прикупљају податке, како аргументују, евалуирају, дају креативна решења, како представљају резултате свога рада итд. наставник прати и вреднује како ученици међусобно сарађују, колико су креативни, како решавају задатке који садрже неке аспекте истраживачког рада, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење или критицизам		
--	--	--	--	--	--

Препоручени начин прилагођавања програма ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и ученицима са изузетним способностима:

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- Што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима - размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја.

Део школског програма биће индивидуални планови за ученике којима је потребна додатна подршка због сметњи и тешкоћа у развоју и учењу, као и надареним ученицима.

Упутство за оцењивање са критеријумима оцењивања: Ученици се оцењују описно (тростепена скала)

задовољава	добар	истиче се
- наведе основна права потрошача и начине	- наведе основна права потрошача и начине њихове заштите; – на декларацији пронађе најважније информације о производу и одреди однос цене и квалитета;	- наведе основна права потрошача и начине њихове заштите; – на декларацији пронађе најважније

њихове заштите; – на декларацији пронађе најважније информације о производу и одреди однос цене и квалитета; - повезује одређена занимања и врсту и нивое образовања разликује особине лидера и менаџера; – одговорно преузима задужења у тиму, сарађује са другим члановима тима и учествује у доношењу одлука; - учествује у промоцији и продаји производа	– посматра занимања из перспективе некад и сад и предвиди могућности њиховог развоја у будућности; – повезује одређена занимања и врсту и нивое образовања; – препозна проблеме у свом непосредном окружењу и дискутује о могућностима њиховог решавања; – се укључи у иницијативе које се покрећу у школи; – разликује особине лидера и менаџера; – одговорно преузима задужења у тиму, сарађује са другим члановима тима и учествује у доношењу одлука; - израчуна трошкове израде производа према датим инструкцијама;; – учествује у промоцији и продаји производа; – презентује	информације о производу и одреди однос цене и квалитета; – посматра занимања из перспективе некад и сад и предвиди могућности њиховог развоја у будућности; – повезује одређена занимања и врсту и нивое образовања; – препозна проблеме у свом непосредном окружењу и дискутује о могућностима њиховог решавања; – се укључи у иницијативе које се покрећу у школи; – разликује особине лидера и менаџера; – одговорно преузима задужења у тиму, сарађује са другим члановима тима и учествује у доношењу одлука; – планира, распоређује и управља ресурсима (знања и вештине, време, новац, технологије); – учествује у осмишљавању пословне идеје; – информише се о постојању сличних производа на тржишту; – комуницира са окружењем о креативним идејама свога тима; – примењује правила пословне комуникације; – поштује етичке принципе у пословању; – израчуна трошкове израде производа према датим инструкцијама; – прикупи информације о ценама сличних производа на тржишту и на основу њих одреди цену свог производа; – учествује у промоцији и продаји производа; презентује рад свог тим
--	--	---

Слободна наставна активност: БОРАВАК У ПРИРОДИ И ПЛАНИНАРЕЊЕ II

Разред: 7

Назив:	БОРАВАК У ПРИРОДИ И ПЛАНИНАРЕЊЕ II
Циљ:	Циљ програма је да се ученици кроз стицање знања, усвајање вештина, формирање ставовова и вредности мотивишу и оснаже за безбедан и одговоран боравак и кретање у природи.
Разред:	Седми, осми
Годишњи фонд часова:	36/32 часова

Опште међупредметне компетенције	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Тема и кључни појмови садржаја програма
Компетенција за	Аргументовано образложи	ЧОВЕК И ПРИРОДА
целоживотно учење. Решавање проблема. Одговорно учешће у демократском друштву. Сарадња. Комуникација. Одговоран однос према здрављу. Одговоран однос према околини. Дигитална компетенција. Рад с подацима и информацијама. Естетичка компетенција.	смисао и значај боравак и кретања човека у природи; Искаже интересовање за боравак и кретање у природи; Препозна школско знање које је применљиво током боравак и кретања у природи; Разликује планинарење као покрет, спорт и привредну активност; Наведе планинарске дисциплине;	Човек и природа - трајна и нераскидива веза. Циљеви, смисао и значај боравак и кретања човека у природи. Природа као место учења, примене наученог и успостављања равнотеже духа и тела. Очување природе човекова обавеза и одговорност. Планинарење као покрет, спорт и привредна активност. Историја организованог планинарског покрета у свету и код нас. Планинарски савез Србије и планинарски клубови. Обележавање Међународног дана планина и Дан пешачења. Знаменити планинари.
		БОРАВАК И КРЕТАЊЕ У ПРИРОДИ

	- Разликује начине боравка у природи и врсте планинарских терена; - Доведе у везу правилан избор опреме са безбедношћу боравка и кретањем у природи; - На безбедан начин запали, користи и угаси логорску ватру; - Наведе најчешће опасности и повреде у природи, начине правилног реаговања и могућности да се опасност избегне; - Наведе препоруке Планинарског савеза Србије за безбедан боравак у планини; - Пружи елементарну прву помоћ себи и другима или ако то превазилази његове могућности потражи помоћ; - Наведе бројеве хитне помоћи, полиције, ватрогасаца и горске службе спасавања;	Планинарски терени и објекти. Начини боравка у природи Опрема за боравак и кретање у природи. Боравак у природи и ватра. Субјективне и објективне опасности у природи, превенција и начини реаговања. Најчешће повреде у природи, прва помоћ и спасавање. Јавне службе од значаја у опасним ситуацијама. Припрема за боравак у природи. Употреба карте и оријентација у природи. Технике кретања.
	- Користи географске карте, дигиталну опрему и	

информационе технологије за оријентацију у природи; одреди стране света помоћу компаса, звезде северњаче и сунца;

– Искупује позитиван став према физичкој и психичкој припреми као предуслову за безбедан боравак и кретање у природи;

– Наведе и опише основне технике кретања у природи;

– Опише утицај метеоролошких елемената и појава на боравак и кретање у природи и препозна предзнаке лепог и лошег времена;

– Прикупи податаке о временским условима из расположивих интернет извора и

**УТИЦАЈ ВРЕМЕНСКИХ УСЛОВА НА
БОРАВАК И КРЕТАЊЕ У ПРИРОДИ**

процени услове за боравак и кретање у природи;

- Образложи како се у природи прави заклон од невремена;

- Наведе и образложи примере правилне исхране и хидратације пре, током и након боравка и кретања у природи;

- На сликама препозна лековите, јестиве и отровне

Утицај метеролошких елемента и појава на боравак и кретање у планини.

Предзнаци лепог и лошег времена.

Прикупљање и анализа података о временским условима за боравак и кретање у природи.

Прављење заклона од невремена.

ИСХРАНА И ХИГИЈЕНА ТОКОМ БОРАВКА И КРЕТАЊА У ПРИРОДИ

	биљке из природе; – Искаже позитиван став о значају одржавања хигијене током боравка у природи и планинарским објектима и наведе основна правила одржавања хигијене током боравка и кретања у природи; – Дискутује о одговорном и неодговорном понашању током планинарења према себи, другима и природи; – Наведе основна међународна и национална документа која регулишу понашање у природи; – Образложи значај и начине руковођења и комуникације у групи која борави и креће се у природи; – Искаже солидарност и спремност да реагује у ситуацији угрожености безбедности и здравља чланова групе; – Објасни значај и начине планирања за боравак и кретање у природи и неопходност анализе реализованих активности; – Наведе основне елементе дневника који се води током боравака у природи; – Доживи и забележи лепоту природе; – Проналази, критички разматра и користи информације из различитих извора о боравку и кретању у природи.	Правилна исхрана и хидратација у припреми за боравак у природи, током боравка у природи и после напорне физичке активности. Јестиве и лековите намирнице из природе. Отровне и штетне биљке у природи. Хигијена током боравка и кретања у природи.
--	---	---

		КОДЕКС БОРАВКА И КРЕТАЊА У ПРИРОДИ
		Одговоран однос према себи, другима и природи. Манифест међународне планинарске асоцијације. Национална и међународна документа која регулишу понашање у природи. Руковођење, сарадња, комуникација и решавање проблема у организованој групи која борави и креће се у природи.
		ОРГАНИЗАЦИЈА ИЗВОЂЕЊА ПЛАНИНАРСКИХ АКТИВНОСТИ
		Припрема и израда плана акције. Реализација акције. Анализа и презентација акције. Планинарски дневник. Естетски доживљај боравка и кретања у природи.